

Luk Lukké Tatpon Lutad

Lugot

Lukké adnam tatpon lutad potinsé Jisumé Israelké léga:péla:takam taní: réngamsok léga:pé pesula lé:binam Moturbinébí émna léngkabidag. Sé: potinso opanném tatpon lutaddém lubinamadém ilet-gílednamdém adgabla lé:tag. Jisumé onamdém, bík ope-négíng, bík sí:sangko do:lung odokké bík mé:píla:ma:nam ager gernamkíedí:dém naréngo:pé adla lé:namdém pobeksudag.

Jisubí sé: mo:píso du:dodo murong-okumpé gíla bík luyírbnam odokké bík kínggípé kumnam okodém ka:yisudopé lé:binamdém ka:pasudag. Odokké sé: tatpon lutatsém Luk émnam taní:dé attag.

Tarungkídíng

Lugotpo:nam (1.1-4)

Jonkélá: Jisuk onamdéla: sí:sanam (1.5-2.52)

Jon Baptiské gernam ager (3.1-20)

Jisuké baptis la:namdéla: bím ankanam (3.21-4.13)

Galili:do Jisuké gernam agerkídíng (4.14-9.50)

Galilidokké Jerusalemdo:pé (9.51-19.27)

Léddarké lo:nídéla: Jerusalemdo:pé gía:nam (19.28-23.56)

Lékod-Turkunam, léngkansunam, odokké Tayé:pé

gísangkunam (24.1-53)

Lugot

1 ¹ Ngoluk ara:lok ilet-gílednam agerkídí:dém, bojéko taniyé adgabla lé:pé ikito. ² Lendugdokké buluk aíké amikki ka:néla lugo:binékídí:dok do:yi:dé, ngolum oko okkom lubitu:ji, édémbulum taní:kídí:dé attag. ³ Odok-léga:pé, ménggésunam Tiopilas, ngo lendodokkébo aíé appí:dém ka:bíndanna kangka, édémpila sém nokkolo:pé ako akopé adlígbimílo aiyépé émna mé:la adlígbidung. ⁴ Odo nom luyírbinamkídí:dé aroru:pé arrai émnamdém no kinbínna kinyépé.

Jon Baptismé Onamdém Lunobinam

⁵ Erodbí Judia mo:tagdo migompé doladu:do ayírdo, Jakarta émnam miríko odo dungngai, bí Abija miríké ope-éra:lokai; odokké

bík yamné Elijahetbí Aaron miríké opelokkai.⁶ Bínyi anyidéi Ru:nék kangga:lo arolok-du:né tani:ai. Ru:tumké takam lujíglurokídí:dém odokké ipé-gípénamkídí:dém lugéngé kamadopé idagai.⁷ Émpige:la bínyikké ommangé kamangai, kapila:né Elijahetbí banjidaggai^a, odokké bínyi annyipagdái airu:pé miné-míjídaggaboi.⁸ Longéko édílo Jakaria:ké opedé mirí-agerém kumli:do gerra dungangan, bí mirí kísapé Ru:nék kangga:do ager-gerra du:to.⁹ Ru:tumké kumli ara:do:pé gía:la dunang romnam mirí ager gerdopé po:pélokkébo amin ku:lennam kísapé ku:namé bík amindé lenkang.¹⁰ Odokké dunang romdí ayírdé a:namé, kéréngkopé taniyé ru:yido kumna dungngai.¹¹ Odo Ru:tumké ^btayéng-ya:meko dunang romko runggu kéra:dok lagbíkpé bím dakkansuto.¹² Édílo Jakaria:bí bím ka:suton, bí yallo gíla pésokang.¹³ Émpige:la tayéng-ya:medé bím luto: 'Jakaria, no pésoyok; kapila:né Ru:nébí nok kumnamém tattag. Nok yamné Elijahetbí nokképé ao:ko obiyé, odokké bík aminém no Jon émna minyé.¹⁴ Bí nolum mé:po-ménganém bombiyé, odokké bím onam léga:pé bojéru:ngko taniyé mé:poyé.¹⁵ Kapéné bí Ru:tumké kangga:lo bottéru:né tani:pé iyé. Bí édílo:sin apongémna: tíngursunam atiéam tí:ma:yé, bí anédok aki ara:bo du:dodokkéboi Angunn Yalolo pí:sí:la du:yé.¹⁶ Bojéru:ngkopé Israel tani:yém bí buluk Ru:né Ru:tumkolo:pé gíladboyéku.¹⁷ Odokké bí Elija:ké^c yalokila: tornamki, Ru:tumméyang gípoya:la gíyé, abukídí:dok asiném ao:kídí:do:pé mé:ladmokunam léga:pé odokké agom-tadma:nékídí:dém arolok-du:nékídí:dok mé:jo:namlo:pé gíladboyéku-bí Ru:tumké léga:pé tani:yém lennomola du:moyé."

¹⁸ Jakaria:bí tayéng-ya:medém tauto, "Édé arro émna ngo kapé kinyén? Ngo míjí tani:ko odokké ngok yamnédé:sin miné nékurakka:bo."

¹⁹ Tayéng-ya:medé lulatsuto, "Ngo Gabirielbí, ngo Ru:nék kéra:do du:do, odokké bí ngom nom luposudopéla: sé: ainé lutatsém lubidopé mélíktag.²⁰ Su:pag ka:lang, no agom lulama:pé iladu:yé édílo:pé sé: agomsé aropé ima:yéji odo longédo:pé no gomma:la du:yé. Kapila:né no ngok agomém méngkésutomang, okodém buluk ayírra:do iyérung.

^a**1.7** Ommang omaném banjé émdo

^b**1.11** Misingpé lékonkém tayéng barígésin émdag, bí Ru:nékolokké mélígnamko, sé:ko Ru:néké lutadém tani: réngamsém lubidoji

^c**1.17** Elijahí lekeké lungor-luné a:kai, bí Tisebit émko do:ludokkai odokké Migom Abbí Israeldo migom dola du:dodo bíkkolo:pé Ru:néké lutadé gító

²¹ Tani:kídí:dé Jakaria:mé toya:la dungngai, kapila bí kumli ara:do arai araipé dungka:ji émna bulu méngaksukang. ²² Édilo bí gílendokun, bí buluk lédílo agom luposula:tokumang. Bí kumli ara:do kangorko ka:topé émna bulu mé:to, kapila:né bí bulum séuki kanggodém léngkantíto émpige:la bí agom lulama:pé ila du:yarkang.

²³ Odokké bí kumli:dok lo:nítkopé gerpénam bík agerdém geramge:la, bí bík okumpé gíkangku. ²⁴ Odok lédupé bík yamné Elijahabetbí amírro kala bí po:lo píngokopé okumdokké gílen-gíama:pé du:to. ²⁵ Elijahabetbí luto, "Ru:né Ru:tumbí ngom sém ibitag. Sé: longékídí:so:sin bí ngom ka:sí:mosí:dag odokké ngok anyisunamém tanikídí:sok ara:lokkém la:pagbitag."

Jisumé Onamdém Luno:binam

²⁶ Elijahabetké po:lo píkéngko amírro kala du:dodo, Ru:nébí tayéng-ya:me Gabrielmé Galili:dok Nazaret émnam taonkolo:pé mélíkto, ²⁷ édé mímbírdo:pé, sék amin Meri, bím migom Debidké openégí:lok Jusep émnam tanikídíképé mida:da:pé tatpírra lé:tungai. ²⁸ Tayéng-ya:medé bíkkodo:pé gíge:la luto, "Asin-aséngém bidung, édé no sé:ko bojérup:ngko ayangém pa:nédé! Ru:tumbí nok lédílo dung."

²⁹ Bík lunam agomkídí:dém tadla Meri:bí méngkitomang odokké édé kapiné agomén émna méngaksukang. ³⁰ Émpige:la tayéng-ya:medé bím luto, "Meri, no pésoyok, no Ru:nékolok ayangém pa:tag. ³¹ Odokké kangkítok, no amírro kala ko:ko oyé, odokké bík aminém no Jisu émna minnígyé. ³² Bí bottéru:né tanikídíképé badyé odokké bím Tayé:tok du:né Ru:nék Ao:o émna gogyé. Ru:né Ru:tumbí bík ta:to Debidké migom-tetkodém bím biyé. ³³ Odokké bí Migompé dola Jakubkolokké lenné ope appíngém lo:dílongkípé ka:sí:la du:yaryé; odokké bík migomdokodokké édílo:sin dotéré kama:yé."

³⁴ Meri:bí tayéng-ya:medém tauto, "Édémpé kapé ilayén, kapila:né ngo mímbírkomin, ngo amil gímadada?"

³⁵ Tayéng-ya:medé lulatsuto, "Angunn Yalodé nok tayé:lo gíayé, odokké Tayé:tok du:né Ru:nék tornamé nom uktidyé. Édémpila opénam angunn atérdém, Ru:nék Ao:o émna gogyé. ³⁶ Odokké kangkítok, nok aí:tani Elijahabetbí bík miné ayírso ko:ko opé émna iladung, bím banjinéko émna ludungai émpige:la bí po:lo píkéngkopé amírro kala du:bo. ³⁷ Kapéné Ru:nék ilama:namé okkosin kamang."

³⁸ Meri:bí lulatsuto,"Ngo Ru:tumké pagnéko, nok lunamdémpéi ngokkolo ika:langka." Odokké tayéng-ya:medé bím mépagla gíkangku.

Meri:bí Elijahbetmé Gíka:la Ka:nam

³⁹ Oddung Meri:bí lomdanna lenna Judia adi:dok du:né taonkolo:pé gíkang, ⁴⁰ okolo bí Jakaria:ké okumdo:pé gí:la Elijahbetmé kumríksuto. ⁴¹ Édilo Elijahbetbí Meri:ké kumríksunadém tadbektoji, bík ko:dé aki ara:bo sumkíkang, odokké Elijahbetbí Angunn Yalolo pí:síngkang. ⁴² Bí bottépé jé:la Iuto: "Mimé ara:lok airu:pé ayang-pa:yanédé no, odokké nok opénam ko:dé:sin ayang-pa:néko! ⁴³ Émpige:la kapila ngo siddík ayangém pa:dun, ngok Ru:tumké anédé ngokkoso:pé gídon? ⁴⁴ Nok kumríksunadém ngok yerusé tatpasu:dannammei, aki ara:sok du:né ko:sé mé:pola sumkíkang. ⁴⁵ Ayang-pa:nédé bí sé:ko aropé méngkésutoji, okodém Ru:tumbí bím Iutoji édém iledru:yé émna!"

Meri:ké Luyitsula Monam Ni:tom

⁴⁶ Meri:bí Iuto:

"Ngok asinsé Ru:tummé luyitsudung;

⁴⁷ odokké ngok dé:né-yalosé ngom Moturbikuné Ru:nékolo mé:podung,

⁴⁸ Kapéné bí bík pagnéké ajjisula du:namsém mé:pa:bila du:dag.

Su:kkolokké takam opeyé ngom ayang-pa:né émna gogyé,

⁴⁹ kapéné Kínggí:taríné Atérbí ngokképé bottéru:né agerém gerbitung- bík aminé angunné.

⁵⁰ Bík ayangé ope opelo:pé du:yaryé sé:kobulu bím pésola ménggésuyéji.

⁵¹ Bottéru:né agerém bík alakki bí gerbito; sé:kobuluk asin-ara:dokké pakkísikkíné émna mé:sudagji, bí bulum ménpidménrítto.

⁵² Bí migom donném migom-tetkolokkém ményíngamto émpige:la ajjisunném bottén tani:pé badmoto.

⁵³ Bí keno:la du:ném ainé donamém domoto émpige:la mirémném angara:pé mélíktoku.

⁵⁴ Bík pesunammém mé:pa:la bí bík pagbo Israelmé ka:dumsuto,

⁵⁵ Abraamkéla: bík ope-négíngkidí:dok léga:pé lo:dílongkípé, kapé bí ngoluk abukídí:dém lubisukaji."

⁵⁶ Meri:bí Elijahetké lédílo po:lo píum kíramkopé du:míngé:la okumpé gílattoku.

Jon Baptismé Onam

⁵⁷ Édílo Elijahetké ko:dém onan ayírdé píngangkan, bí ko ao:ko oto. ⁵⁸ Ru:tumbí bím bojéko ayangém léngkanto émna bík kumrí-do:réla: aí:tani:kídí:dé tatpa:sula bulusin bík lédílo mé:pomínto.

⁵⁹ Pi:nyiné longédo bulu ko:dém gatpukapé gíboto, odokké bulu bík aminém bík abudok amin minkamdémpé Jakaria émna minníkpé ito, ⁶⁰ émpige:la bík anédé lutumto, "Édémpémang! Bím Jon émna minníkpá:yé."

⁶¹ Bulu bím luto, "Noluk aí:tani ara:lo sé:kkésin édémpé minnam aminé kamang." ⁶² Odo bulu bík abudém séuki tauka:to, bí okko émna ko:dém aminém minpé mé:ladun émna.

⁶³ Jakaria:bí séukokki adgéngko koto, odokké bí appíngém méngkaksudopé atto, "Bík aminé Jon." ⁶⁴ Oddar bí agom lulangkangku odokké bí Ru:ném luyitsubomkang. ⁶⁵ Kumrí-do:rí appíngé péssamkang, odokké adi mimong Judia:dok appíng taniyé édé do:yi:dém kítaksukang. ⁶⁶ Sé:koi édém tatpa:sutoji bí édém bík asinbo mé:yartíla du:to, odokké tauto, "Émpém sé: ko:sé okopé badyén?" Kapéné Ru:tumké tornamé bík tayé:lo dung.

Jakaria:ké Lungor-Lunam

⁶⁷ Jonké abu Jakaria:bí Angunn Yalolo pí:sí:la lungorém luto:

⁶⁸ "Írroi Ru:tummé, Israelké Ru:némé,
kapila:né bí gíge:la bík tani:kídí:sém répíttoku.

⁶⁹ Bí ngoluk léga:pé bík pagbo Debidké okumlokké,
kínggí:né moturbinék dagrobmoto.

⁷⁰ Kapé bí bík angunn lungor-lunékídí:dokki po:pélo:bo lunongkaji,
⁷¹ bí ngolum ngoluk mirulokkémna,

ngolum tayumnékídí:dok alaglokkém moturbinam biyé,

⁷² ngoluk abukídí:dém ayangém léngkannam léga:péla
bík angunn luségdém mé:panam léga:pé.

⁷³ Ngoluk abu Abraammé bí pesubito:
ngolum ngoluk mirukídí:dok alaglokké mopídyé émna,
⁷⁴ odokké péssó kama:pé bík agerém germoyé.

⁷⁵ Ngoluk turdak takamdo
bík kangga:lo angunnélo:la arolok-du:ladopé.

⁷⁶ "Odokké no, ngok ao:a, nom Tayé:tok du:né Ru:nék
lungor-lunédé émna gogyé;

kapéné no Ru:tumméyang gípolá gíla bík lambém,
bík léga:pé sígleno:biyé.

⁷⁷ Moturbikunamdém buluk imurém mé:yinsunamki pa:tag émna,
bík tani:kídí:dém kinmonam léga:pé lubiyé.

⁷⁸ Kapila:né ngoluk Ru:nék aipé asin-aya:namlo,
lí:sa:né do:nyidok moturbinamdém tayéng-amo:tokké
ngolukkolo:pé kanga:moyé

⁷⁹ kémolok du:némna: siko koru:lok du:ném píang binam
léga:pé,

ngoluk lambém asin-ansíné lambédo gíbonam léga:pé."

⁸⁰ Odokké ko:dé botté:la yalolo kínggíngkang; odokké bí Israel
tani:kídí:dém gíkansu:mado ayírdo:pé sullipotado du:to.

Jisumé onam

(Moti 1.18-25)

2 ¹Odo ayírdo Ruman migom Kaisar Agostasbí Ruman migomdokolok appí:lo:pé amin adgabdopé migom lulígnamko lulíkto. ²Sidé amin adgappo:nam agersém Kuriniasbí édílo Siriya:do amo:ru:tumpé ila dungngan odo adgotpo:to. ³Édémpila appíngé aí aíké taonpé aminém adgabmokakupé gítoku.

⁴ Édémpila Jusepbí:sin Galilidok Najaret taondokké Debidké taon Judia:dok Betele:empé gísa:toku, kapila:né bí Debidké opínéla: ope-éra:lokkai. ⁵Bí odo:pé amin adgamokakupé Meri:ké lédílo gítoku, sé:kom bíkképé mida:da:pé tatpírra lé:tungan, Meri:bí odo ayírdo amírro kala okíramna dungngai. ⁶Édílo bulu odo dungngan, odo ko:dém onan ayírdé píngangkang, ⁷odokké bí bík obopo:lum ao:dém oto. Bí bím nísékki yedla kungkangkolo boyupto, kapila:né buluk léga:pé mibo-okumdo dungkoko katomang.

Mer-ka:sí:néla: Tayéng-Ya:mekídíng

⁸ Odokké odok kéra:do mer-ka:sínékké, buluk merkídí:dém aríglo yumédo kanggabla du:yubla dungngai. ⁹Bagémpé Ru:tumké tayéng-ya:meke bulum dakkansuto, odokké Ru:tumké unjígdé buluk dungko appí:do unjíkkang, édémpila bulu kínggíp pésokang.

¹⁰ Émpige:la tayéng-ya:medé bulum luto, “Nolu pésoyok. Ngo nolum airu:pé mé:popénam ainé lutatko bombitag oko lutaddé takam tani:lok léga:pésin. ¹¹Siloké longéso noluk léga:pé migom ^dDebidké taonbo ^eMoturkubinémé obitung, bí Ru:tum Kiristobi. ¹²Odokké nolu ko:ko níséglo yedla kungkangkolo boyubla lé:dopé pa:yé: Éddéi noluk léga:pé kanggoddé.”

¹³ Bagémpé kéréngkopé tayéng-amo:tok du:né tayéng-ya:meé édé tayéng-ya:medok lédílo dagmínna Ru:némé luyitsula luto,

¹⁴ “Írroi tayé:tok-du:né Ru:nékolo:pé,
odokké asin-ansíngé mo:písok tani:lo:pé sék tayé:lo bík
ayangé du:dagji.”

¹⁵ Édílo tayéng-ya:mekídí:dé bulum mépagla tayéng-amo:pé gíkangkuji, merka:sí:nékídí:dé luposuto, “Kajé ngolu Betele:empé

^d**2.11** Debidbí Israellok aipé amin-gígéné migomai, bík dungko nogordém bík amindok minkampé Debidké nogor émna mintungai

^e**2.11** Mo:písok tani:yém Ru:néké lambém léngkanna pa:blokké mopídla tayéng amongpé gíbokupénédé

2.11 Kiristodém Girikpé Mesia ínamdé émnasin addag

gíkajé odokké sé: lubinamkídí:sém kangkai, okodém Ru:tumbí ngolum lubitagji.”

¹⁶ Édémpila bulu lomdanna gíla Meri:mé, Jusepmé odokké ko:dém magapto sé:kom kungka:do boyubla lé:tang. ¹⁷ Édilo bulu bím ka:bekton, bulu agomdém ammem lubitoku okkardém édé ko:dok léga:pé bulum lubino:bitungan. ¹⁸ Odokké okodém merka:sí:nékídí:dé bulum lubitoji, édé agomdém tadné appí:dé tadngaksukang. ¹⁹ Émpige:la Meri:bí édé agom appí:dém bík asinbo yegla lé:nggel mé:yarra du:to. ²⁰ Merka:sí:nékídí:dé bulum luno:binamardémpé takamém tatpa:ka:pasunam léga:pé Ru:némé luyitsula gílatkangku.

Jisumé Amin Minnígnam

²¹ Pi:nyiné longédo, édilo bím gatpugnan ayírdé píngangkan, bím Jisu émna minníkto, oko amindém tayéng-ya:medé aki ara:bo du:madapé minnobikaji.

Jisumé Kumli:do Tolígnam

²² Musí:ké adnam Ru:nék Luro lukamdémpé édilo pídé ayírdé angkan, édém ibikolo Jusepbí:la: Meri:bí bím Jerusalem kumli:do:pé gíbola Ru:tumkolo tolíkto. ²³ Ru:tumké Lurodo adla léngkamí:démpé, “Obopolum milbong ao:dém Ru:tumkolo:pé bipa:yé”, ²⁴ odokké okkom Ru:tumké Lurodo lula lé:tuji, édémpé palígnamko palígdopé: “Pékí pirnyikomanggom parong ao:pírnyiko.”

²⁵ Odo ayírdo Simion émnam tani:ko Jerusalemdo dungngai, sé:kobí arolok-du:la Ru:némé ménggésunékai. Bí Israelmé moturbikunémé toya:la dungngai, odokké Angunn Yalobí:sin bík lédílo dungngai. ²⁶ Ru:tumké pesubinam Kiristomé ka:poma:dapé bí siporu:ma:yé émna Angunn Yalobí bím kinnomoto. ²⁷ Yaloké gíbonamki bí kumli:dok ara:do:pé gía:to. Édilo ané-abudé ko Jisumé Ru:nék Lurodok adnam ilot-gíloddém ibikolo ara:do gíabola dungangan. ²⁸ Simionbí bím bík alagdo bogabge:la Ru:némé luyitsula luto:

²⁹ “Ru:tuma, kapé no lubisukang,
su:pag no nok pagbomé ansíngopé mélíkteikuboi.

³⁰ Kapéné ngok amiksé nok moturbinam agerém ka:sutagbo,

³¹ okodém no takam tani:ké ka:pangkolo moninsuton,

³² píangkoném Jiudiman tani réngamé ka:na:dopé
odokké nok tani: Israelmé unjígém léngkandopé .”

³³ Odo bík ané-abudé okkom bík léga:pé lutoji édém mé:píla:tomang. ³⁴ Odo Simionbí bulum peyubito odokké bík ané Meri:mé luto: "Israel ara:so bojéru:ngko tani:yém opagleddopéla: daksa:dokupé sé: ko:sém mélíktag; odokké odok kanggotpé taniyé bík kekonpé agomém luyé. ³⁵ Édémpila bojéru:ngkolok asin ara:bok mé:la du:namém léngkanbiyé. Odokké yoksakoné nok aíké asindémsin níkkuryé."

³⁶⁻³⁷ Odo Aserké opíndok, Panuelké omé, Anna émnam airu:pé miné-nékuragné lungor-luné mimékosin dungngai. Bík mida:monam lédupé bík milbo:dok lédílo bí kínít dítakko du:jonsuto, odokké odok lédupé bí yí:pi:nyíla: appi dítakkopé tumbola dung. Bí kumli:dém mépagma:pé longém-yummém lo:dípé menna kumna du:yardung. ³⁸ Odo ayírra:do bí bulukkodo:pé gísa:la Ru:némé aipai bito odokké sé:kobulu Jerusalemmé répitkunémé toya:la dungngaji bulum ko:dok léga:dém lubito.

Najaretpé Gílatkunam

³⁹ Édílo Jusepbí:la: Meri:bí Ru:nék Lurodok takam ipénamkídí:dém ingapton, bulu buluk aíké taon Galilidok Najaretpé gílattoku.

⁴⁰ Odokké ko:dé bottéla kínggí:la airu:pé mé:jo:né tani:pé ikang, odokké Ru:nék aséngé bík tayé:lo dungkang.

Kumli:do Ko Jisubí

⁴¹ Dítak dítaglo Jisuk ané-abudé Gíbo:la donam^f gí:dí:dém dokolo Jerusalempé gídagai. ⁴² Édílo bí yí:la:nyi dítakko ikan, po:pélok ilot-gílot kísapé bulu gí:dí dokolo gísa:to. ⁴³ Gí:dí:dém dongabnam lédupé, édílo bík ané-abudé okumpé gítokun, ko Jisubí Jerusalemi:do du:tetkang, émpige:la édém bulu kintomang. ⁴⁴ Buluk léddulo bí gímíndungkupé émna mé:la, bulu longé lo:bu:ngko gítoku. Odokké bulu bím buluk aí:tani:kídí:dogla: ajonkídí:dok ara:do mago:to. ⁴⁵ Édílo bulu bím mabeksutoman, bulu bím magapkakupé Jerusalempé gílattoku. ⁴⁶ Longé loum lédupé bulu bím kumli lotta:do, luro luyírnékídí:dok lédílo tedla, buluk luyírémdem tatton bí bík kinnamdémná: bík lulatsukunamkídí:dém tadla tadngaksuto. ⁴⁸ Édílo bík ané-abudé bím ka:toji, bulusin méngaksukang. Bík anédé bím luto, "Ao:a, kapila no ngolum sémpé ngalatsumodun? Nok abubí:la: ngo mé:dír-mé:sola nom magoladung.

^f**2.41** Jiudi taniyé Jerusalem kumli-okumdo dítak dítaglo sé: gí:dísém dodungai, ijipbokké gílendokudodo sé: gí:dísém irobla iyartíla dunamko

⁴⁹ Bí luto, "Nolu kapila ngom magoldun? Nolu kinmanei ngo ngok Abuké okumso du:pénamdé." ⁵⁰ Émpigé:la bí bulum okko émna lutoji édém bulu tatkintomang.

⁵¹ Bí buluk lédílo Najaretpé gímíntoku odokké buluk lunamdéméi tatto. Émpige:la bík anédé édé appí:dém bík asin ara:bo yegla lé:to. ⁵² Jisubí Ru:nékologla taní:lok ayangém pa:la adin-amírrola: mé:jo:lo botté:la sí:bomkang.

Jon Baptiské Lugo:binam

(Moti 3.1-12; Mark 1.1-8; Jon 1.19-28)

3 ¹Ruman migom Taiberias Kaisarké migompé dola yí:la:ngnané dítagdo- édílo Pontias Pilatbí Judia:do amo:ru:tumpé ila dungngan, Erodbí Galilidok migomdé:ai, bík bíro Pilipbí Ituriadogla: Tarakonitisdok, odokké Laisaniasbí Abilenidok migomdé:ai.

² Annaskéla: Kaipaské abíngaryan mirípé ila du:dodo, Ru:nék gomugé Jakaria:ké ao Jonkolo:pé sullipotado:pé gído. ³Bí Jordan abung kérangké takam mimongkídí:do:pé gíla imurkídí:dokkém mé:yinsubinam léga:pé méngkutsunam baptis la:namko lugo:bito.

⁴ Kapé édém lungor-luné Jisoya:ké potindok agomkídí:do adla lé:tu:ji:

"Sé:kaiké gomukko sullipotado jé:la dung,

'Ru:tumké lambédém monotok,

Bík bélamém yig émmotok.

⁵ Jiko:né appí:dém gépinambiyé,

takam adiémna: dí:tém labynamsubiyé.

Gé:né lambékídí:dém yig émmoyéku,

gíyíng-gíson lambém gípomoyéku.

⁶ Odokké takam taniyé Ru:nék moturbinam agerdém ka:begyé."

⁷ Jonkolo baptis langkolo gílenné tani:kídí:dém bí luto, "Nolu tabí ommangkídíngá! Sé:ko nolum a:péné aglídokké duggédo:pé lupabinoton?" ⁸Méngkutsunamdém léngkanam léga:pé e:pénam apa:yém e:motok. Odokké nolu aíé lurobyok, 'Ngoluk abu kísa:pé ngolukké Abraambí dung odok-léga:pé mokemoram pa:ma:yé émna mé:suyok.' Kapéné ngo nolum lubidung sé: ílíngkídísoikkém Ru:nébí Abraamképé ommangém lenmola:dag. ⁹Ígí:dém ísingkídí:dok léppírbo pagabla lé:tung, odokké oko ísí:dé ainé a:yem e:ma:yeji édém kértabge:la umido érrígyé.

¹⁰ Odo gíkumsunékídí:dé bím tauto, "Émpémílo ngolu okkom ipa:yén?"

¹¹ Jonbí lulatsuto, "Sé:kké galug bornyiko du:ji kama:nédém aborko bisutok, odokké sé:kké donamé du:ji bí:sin kama:nédém bisutok."

¹² Murkong urnékídí:dé:sin baptis langkolo gído. Bulu tauto, "Luyír-abu, ngolu okkom ipa:yén?"

¹³ Odo bí bulum luto, "Noluk urpénamdém urrang, édémyang urbadyok."

¹⁴ Odo maglíng ékké bím tauto, "Odokké ngolu okkom ipa:yén?"

Bí lulatsuto, “Murkongém rodgoyok odokké aroma:pé:sin ammem lugénggoyok, noluk pa:namdoi nolu mé:tí:sulang.”

¹⁵ Tani:kídí:dé Kiristobí gígoryépé émna toya:la dungngai odokké buluk appíngké asinbo méngaksuto aropé Jonbí:i Kiristobín émna.

¹⁶ Jonbí bulum appíngém lulatsubito, “Ngo nolum asiki baptisém bidung. Émpige:la ngomyang kínggí:ya:néko gido, sék léttagdok ríbbídémsin ta:sarbinan arré ngokké kamang. Bí nolum Angunn Yalokila: umíki baptisém biyé. ¹⁷ Bík monora-samko lottadém mopungge:la geu-a:mkídí:dém kumsudo jongkumsukupé bík opodé bík alagdo dung, émpige:la amyangkídí:dém bí unggasuman umido romnígyé.

¹⁸ Odokké Jonbí bojéru:ngko agomki bulum lusalíglä tatpon lutaddém lubito. ¹⁹ Émpige:la édílo Jonbí Erod Antipasmé, bík bírodok yamné, Erodiamé la:la du:nam léga:péla: takam aiman ager-gernam léga:pé gé:to. ²⁰ Erodbí bojéko imurém inam tayé:lo:sin akoda isedlíkto: Bí Jonmé makana:lo tumto.

Jisuké Baptis La:nam

(Moti 3.13-17; Mark 1.9-11)

²¹ Édílo tani appí:dém baptis bila dungngan, Jisumésin baptisém bito. Odokké bík kumna du:dardo, tayéng yabgo síggekang, ²² odokké Angunn Yalobí amír-adinpé bík tayé:do:pé pékí apirkonémpé dé:yikang. Odokké tayéng-amo:tokké gomukko ludopé tatto; “No ngok Ao:o, sé:kom ngo aipé-mé:doji; nokkolo ngo mé:yumsudag.”

Jisuké Ta:to-Yayokídíng

(Moti 1.1-17)

²³ Jisubí dítak yíngumkopé idagaboi édílo bí bík agerém gerropton. Bí Jusepké ao:o, émnapag amme mé:dagai, Jusepbí Eliké ao:o, Elibí ²⁴ Mattatké, Mattatbí Lebiké, Lebibí Melkiké, Melikbí Jannaiké, Jannaibí Jusepké, Jusepbí ²⁵ Mattatiaské, Mattatiasbí Amoské, Amosbí Naumké, Naumbí Eslíké, Eslibí Naggaiké, Naggaibí ²⁶ Maatké, Maatbí Mattatiaské, Mattatiasbí Semeinké, Semeinbí Josekké, Josekbí Jodaké, ²⁷ Jodabí Joananké, Joananbí Resaké, Resabí Jerubbabelké, Jerubbabelbí Siltiaké, Siltiabí Neriké, ²⁸ Neribí Melkiké, Melkibí Addiké, Addibí Kosamké, Kosambí Elmadamké, Elmadambí Erké, ²⁹ Erbí Josuaké, Josuabí Eliejarké, Eliejarbí Jorimké, Jorimbí Mattatké, Mattatbí Lebiké, ³⁰ Lebibí Simionké, Simionbí Judaké, Judabí Jusepké, Jusepbí

Jonamké, Jonambí Eliakimké,³¹ Eliakimbí Meliaké, Meliabí Mennaké, Mennabí Mattataké, Mattatabí Natanké, Natanbí Debidké,³² Debidbí Jesiké, Jesibí Obedké, Oedbí Boajké, Boajbí Salmonké^g, Salmonbí Nasonké,³³ Nasonbí Amminadabké, Amminadabbí Adminké^h, Adminbí Arniké, Arnibí Ejronké, Ejronbí Perejké, Perejbí Judaké,³⁴ Judabí Jakubké, Jakubbí Isakké, Isakbí Abraamké Abraambí Teraké, Terabí Naorké,³⁵ Naorbí Serugké, Serugbí Reuké Reubí Pelegké, Pelegbí Eberké, Eberbí Silaké,³⁶ Silabí Keinanké, Keinanbí Arpakadké Arpakadbí Semké, Sembí Noaké, Noabí Lamekké,³⁷ Lamekbí Metuselaké, Metuselabí, Inokké, Inokbí Jaredké, Jaredbí Malalelké, Malalelbí Kenanké.³⁸ Kenanbí Enoské, Enosbí Setké, Setbí Adomké, Adombí Ru:néké ao:ai.

^g**3.32** Popéké adnamlo Sala émna:sin addagai

^h**3.33** Akelo Admindé Ram émna dung

Jisumé Anka:nam

(Moti 4.1-11; Mark 1.12-13)

4 ¹ Jisubí Angunn yalolo písí:la, Jordandokké gílattoku odokké
Angunn Yalobí bím sullipotado:pé gíbokang. ² Okolo yí:pi
 longékopé Ui:bí bím anka:to. Odo longékídí:do bí okkomsin
 doma-tí:ma:pé du:to, odokké ankang longékídí:dé gíngabnammé bí
 kénongkang.

³ Ui:dé bím luto, "No aroru:pé Ru:nék Ao:dé:mílo, sé: ílí:sém
 pita:pé idopé lulíkkító."

⁴ Jisubí lulatsuto, "Ru:nék-gomugdo attak: 'Taniyé pitangongém
 dola turma:yé."

⁵ Ui:dé bím oudnékolo:pé gíboge:la odokké bím mo:písok takam
 migomdokkom léngkanto. ⁶ Odokké Ui:bí Jisumé luto, "Ngo nok
 tayé:lo buluk appíng ilang-gílangémna: kapokanganém bipé,
 kapéné édém ngom bila lé:tag, odokké ngo sé:komei bilídang bíméi
 bila:dag. ⁷ Édémpila no ngom kummílo, sé: appí:sé nokképé iyé.

⁸ Jisubí lulatsuto, " Ru:nék-gomugdo attak: 'No nok Ru:né
 Ru:tummé kumnangka odokké bík agéro:ngém gerrang."

⁹ Ui:dé bím Jerusalempé gíbola bím kumli:dok mí:dum tubogdo
 dagmoto. Odokké bí luto, "No aroru:pé Ru:nék Ao:dé:mílo
 sidokké aíé beryisutok." ¹⁰ Kapéné Ru:nék-gomugdo attak: "Bí bík
 tayéng-ya:meém nom atíkosin ima:pé du:ridopé lulígyé. ¹¹ Bulu nom
 buluk alakki jo:rayé, édémpila nok alé:dé ílí:lo tubjoksuma:yé."

¹² Jisubí lulatsuto, "Sémpé lutag: 'No nok Ru:né Ru:tummé
 anka:yok.'

¹³ Édílo Uí:bí takamém anka:térge:la, bí ankangkunan ainé ayírko
 pangkuma:dop bím mépagla gíkangku.

Galili:do Jisubí bík Ager Gerrobnam

(Moti 4.12-17; Mark 1.14-15)

¹⁴ Jisubí Yaloké tornamlo Galili:pé gílattoku, odokké bík do:yingém
 appíng do:lu:loi kinapto. ¹⁵ Bí buluk murong-okumkídí:do luyírbito,
 odokké appíngéi bím luyitsuto.

Najaretdo Jisumé Lupagnam

(Moti 13.53-58; Mark 6.1-6)

¹⁶ Bí bík sí:sangko Najaretpé gíla Yoddo longédo murong-okumpé
 gíato, bí po:pélokkéboi gíyartídag. Bí Ru:nék-gomugdok popé

émna dagropkang.¹⁷ Lungor-luné Jisoya:ké yednam potindém bík alagdo bito. Édém yetsarnammé, okolo sémpé attungaji édém bí tampa:suto:

¹⁸ "Ngok tayé:lo Ru:tumké yalodé dung,
kapila:né bí ngom tatpon-lutaddém opankídí:dém lugo:bidopé írtag.

Bí ngom makana:lok du:ném gílénbokunamdém
odokké miglunélok ka:begkumnamdém lubidopé,
odokké samgidla lé:namkídí:dém motukunam,

¹⁹ odokké Ru:tumké ka:sí:mosí:la du:nam dítakkídí:dém
lugo:bidopé,
bí ngom mélíktag.

²⁰ Odokké bí yednam potindém yetsumge:la ka:sí:mosí:nédém
édém bigela tetkangku. Murong-okumdok taní appí:dé bím
kangaksuto. ²¹ Odokké bí bulukkolo:pé Iuropto, "Silo noluk tatkolo
sé: Ru:nék-gomuksok agomsé: aropé ilet-gíletkang."

²² Appíngéi bím luyitsuto odokké bulu bík nappa:lok lenné ainé
agomkídí:dém tadla tadngaksula tauto, "Sé: Jusepké ao:déma:nei?"

²³ Jisubí bulum luto, "Aroru:pé nolu sé: luyisunamsém ngom
lunaru:yé: 'Kinam-ka:né:no sa: no aíém ka:pítsukíto! Kaparnaum
olo no okkom ikaji, okodém ngolu tatton édémíng nok aíké taonso
ikítok.'" ²⁴ Bí luyartíto, "Ngo nolum arodém lubidung, lungor-luné
sé:komsin bík aíké taondé toríksumang. ²⁵ Ngo nolum aropakpé
lubidung Elija:ké ayírdo dítak aumkola: po:lo píkéngko do:mírtokké
podongé oma:la mo:tag appí:loi anpoman angka:lé angka, odo
bojérup:ngko tumbo-né:ngé Israelso dungngai. ²⁶ Émgom Elija:mé
bulukkolok sé:kkolo:pésin mélíktoma, émpige:la Sidon mo:tagdok
Jarepaddok tumbo-né:ngkolo:pé mélíkkka. ²⁷ Odokké lungor-luné
Elisa:ké ayírdo Siria taní: Namano:mé naré:motoku, émpige:la
Israelso bojérup:ngko ngero-ro:namⁱ taniyé dungngai, émgom
bulukkolok a:komsin naré:motokuma."

²⁸ Édilo bulu édé agomdém tatton murong-okum ara:dok
du:né taní appí:dokké aglíngé umí dorpé dorsangkang. ²⁹ Bulu
dagropkang, odokké bím bolbodapé taondokké gílenbola oko
adidok tayé:do taondém motungan, odokké bím nýílíkpé mé:la,
odok tubogarto:pé bím gísa:boto. ³⁰ Émpige:la bí buluk arangí:dokké
gínyogla bík aíké lambélok gípakkang.

ⁱ4.27 Girik agomlo bangkí bangkí asík kinamém lunadaggai

4.19 Jis 61.1-2 4.25 1 Migom 17.1 4.26 1 Migom 17.8-16

4.27 2 Migom 5.1-14

Aiman Yalolok Pa:nam Tani:ko

(Mark 1.21-28)

³¹ Odokké bí Kaparnaumpé, Galilidok taonkolo:pé gítokkang. Odokké Yoddo longédo tani:kídí:dém luyírbito. ³² Bulu bík luyírnamdém tadla tadngaksuto, kapila:né bík luyírnamdo ilang-gílanammé dungngai. ³³ Murong-okumdo aiman yalo pa:nam tani:ko dungngai. Bík jé:lanamkopé bottépé jé:la bí luto, ³⁴ “Ai, Najaretdok Jisu, nokké oko ageré ngoluk lédiло dun? No ngolum mokekapéi gídun? Ngo kindag no sé:kon, no Ru:nék Angunn Atérdé!”

³⁵ Émpige:la Jisubí morílda luto, “No aso:pé du:tok, odokké bíkkolokké gílen Toku!” Odo aiman ui:dé tani:dém buluk appíngké kangga:do értablíktó odokké bím mojogma:pé gílenkangku.

³⁶ Tani: appí:dé kangaksula du:la akoné akoném luto, “Sé: kapin luyírnammén? Ilang-gílanamkila: tornamkí bí aiman yalokídí:dém lulígnammé bulu gílendakku!” ³⁷ Odokké bík do:nyingém kérangké appíng mo:taglo kinapto.

Jisubí Bojéru:ngko Tani:yém Ésa:motoku

(Moti 8.14-17; Mark 1.29-34)

³⁸ Murong-okumdokké gílenna Jisubí Simonké okumpé gíto. Su:pag Simonké ayodé kínggíp ramna dungngai, odokké bulu Jisumé bím kangkíbidopé lulíktó. ³⁹ Édémpila bí bík kéra:do dagla ramnamdém morílda luto, odo bí ésangkangku. Bí oddar darobgekula bulum donam-tí:namém ké:laré:bla bito.

⁴⁰ Édilo do:nyidé oadaggabon, tani:kídí:dé Jisukolo:pé bangkí bangkípé kila-du:né tani:yém gíabodo, odokké ako akopé bík alakki riyidbila bí bulum ésa:motoku. ⁴¹ Bojéru:ngko tani:lokké butto gílenkangku, butukídí:dé jé:la luto, “No Ru:nék ao:dé!”

Émpige:la bí bulum moríttó odokké bulum okkomsin lumotomang, kapila:né bí Kiristobíj émnamdém bulu kindagai.

Murong-Okumkídí:do Jisuké Lugo:binam

(Mark 1.35-39)

⁴² Ro:rokomo píangé pínamé Jisubí ronggamnékolo:pé gíkang. Tani:kídí:dé bím magomínto, odokké édilo bulu bím magapton, bulu bím bulum mépagla gípagina:dopé du:jonsula du:to. ⁴³ Émpige:la bí bulum luto, “Ngo akon taonkídí:do:sin Ru:nék migomdokodok

⁴⁴ Mesia, írra mélígnamné

tatpon lutaddém lugo:ru:bipa:yé, kapila:né odok légangéi Ru:nébí
ngom mélíktag.”

⁴⁴ Odokké Judia:dok murong-okumkidí:do bí lugo:bitíto.

Jisuké Goggotpo:nam Luyírsunékíddíng

(Moti 4.18-22; Mark 1.16-20)

5 ¹ Longékoném Jisubí Genneseret pa:tang kéra:do dagla du:dodo, gíkumsuné kéréngkop taniyé Ru:nék agomém tatpé mé:la bím ní:rumbomkang. ² Pa:ta:dok asi du:térdo bí ollung so:nyiko ka:pasuto, mosuangkídí:dé édémbulum odo mépagla buluk ésapkídí:dém írpula dungngai. ³ Bí ollungkídí:dok asongkolo sanga:to, bík sangangko ollu:dé Simonkai. Odokké bím ragodokké ajjiko nílennígdo:pé lulíkto. Odokké bí ollu:do tedge:la odokké taní:kídí:dém luyírbito.

⁴ Bí agom lungabge:la Simonmé luto, “O:ríyan assolo:pé ollu:dém kongalíkto, odokké ésabdém ongo sogabnam léga:pé ledjí:líkto.”

⁵ Simonbí lulatsuto, “Ru:tuma, ngolu yumé-yumbu:do ngalatsula ésabém soka émpige:la ongo apírkosin pa:tomang. Émgom nok lulígnam léga:pé, ngo ésapsém ledjí:líkpé. ⁶ Édílo bulu ésabdém ledjí:toji, bulu bojéru:ngko ongngom sogabnammé ésabdé bedrégbomakang. ⁷ Édémpila bulu buluk akon ollu:dok du:né ajonkídí:dém pédyabla odo:pé gíla sodumsudopé goksuto. Odokké bulu gíla ollu:sonyido bi:dopé ongngom títo, édémpila buluk ollu:sonyidé jíbudí:daggaboi. ⁸ Édílo Simon Pitorbí édém ka:ton, bí Jisukodo:pé lébí tungala kumna luto, “Ru:tuma, ngokkosokké gígérkang, ngo pa:pkán taní:ko!”

⁹ Kapéné buluk bojéru:ngko ongo sogabnamdém ka:la, bí:la: bík ajon appí:dé kangaksula dungkang. ¹⁰ Odokké édémí:pé Simonké ajon Jibedi:ké ao Jemsbí:la: Jonbí:sin.

Odo Jisubí Simonmé luto, “Pésoyok, su:pakkolokké nolu taní:yém sogabyé.” ¹¹ Édémpila bulu buluk ollungkídí:dém témpído:pé sosangge:la appíngém mépagla bík lédulo gímínto.

Jisubí Tani:koném Ésa:motoku

(Moti 8.1-4; Mark 1.40-45)

¹² Édílo Jisubí taonkolo dungngan, ngero-ro:nam taní:ko odo:pé gido. Édílo bí Jisum ka:ton, bí pogbumge:la kumna bím luto, “Ru:tuma, no mé:bimílo, no ngok asíksém naré:mola:dakku.^k”

¹³ Odo Jisubí bík alagém ma:lenge:la bím riyidbito. Odokké bí luto, “Ngo mé:lígdung, naréngkangkulangka!” Odokké oddar ngero-ro:namdé bíkkolokké gípakkangku. ¹⁴ Odo Jisubí bím

^k5.12 Sé: taní:sé asíg-kinamduk léga:pé naréma:pé ila dungai, odok léga:pé pídénam kísapé aimokunam léga:pé bí narémoteiku émna luto

luto, "No sé:komsin lubisuyok, émpige:la gíla aíém mirí:dém^l
léngkansuta, odokké bulu lukanbila:dokupé Musi:ké lulígnamdémpé
nok naréngkunam léga:pé palíkpénamko palíkta."

¹⁵ Émpige:la bík do:yingém takamé appí:loi kinapto, édémpila
kéréng-kéré:pé taniyé bikkolok do:ying tatkolo:la buluk
kila:du:namdkké aikunam léga:pé gíkumo:suyangkang.

¹⁶ Émpige:la Jisubí abaya:pé gísuggíruksula rongamkolo:pé gíla
kumdagai.

Jisubí Yé:né Tani:ko Ésa:motoku

(Moti 9.1-8; Mark 2.1-12)

¹⁷ Longékoném bí luyírra du:dodo, Parosiéla^m: Iuro-luyírnékídí:dé,
sé:kobulu Galili, Judia, odokké Jerusalemdok takam taonnokké
gídu:ji, bulu odo tedla dungngai. Odokké kiné-ramném
ésa:mola:dokupé Ru:tumké tornamé bík dungkodo bík lédílo
dungngai. ¹⁸ Kangkító, tani:ékké yé:né tani:koném patikolo jo:bomdo
odokké bím okum ara:do:pé jongabomna Jisuké kéra:do mépé
mé:to. ¹⁹ Émpige:la taniyé bojébadnamé bulu bím jongabomnan
lambém pa:tomang, édémpila bulu selapto:pé jo:sa:bomna odok
kuryagge:la bím patitétépé tani:kídí:dok pongkoga:rdo, Jisuké
ka:tubarsupé ledyi:líkto. ²⁰ Édílo Jisubí buluk mé:tinsunamdé
ka:ton, odo bí luto, "Ajona, nok imurém mé:yinsubitagbo."

²¹ Parosiéla: Iuro-luyírnékídí:dé aí:kídí:dé mé:robbomkang,
"Sé:kon sé: amisé sé:ko Ru:ném luka:dun? Sé:ko imurém
mé:yinsubila:dang, Ru:nébí atéro:dé:míné?"

²² Bulu okkom mé:la du:ji édém Jisubí kinna tauto, "Kapila
nolu noluk asindo édémbulum méngola:dun? ²³ Okodé lunampé
lupoya:dang: 'Noluk imurém mé:yinsubitagbo,' émnamdé:yé,
'Darobge:la lambégítok émnamdé?' ²⁴ Émpige:la nolu kinnayépé
Tani:ké Ao:kéⁿ imurém mé:yinsubinan ilang-gílannamé sé: mo:disok
tayé:so dung émnamdé." Bí yé:né tani:dém luto, "Ngo nom
ludung, daropto, odokké nok pati:dém pirsangge:la okumpé
gíkangku."

^l5.14 Ngero-romnam tani:yém dojon-tí:jon odokké kumnamagerém:sin
kumjonsu:mang, édémpila mirí:dépag naréngkunédém naréngkangku émna
lubiyé, odokké naréngkunédém palígnamko míridok lulígnam lédupé palígyé.
Sidé agerkídí:sém Ji:udi réngamé sémpé gerdagai.

^m5.17 Parosi Jiudi pertiko

ⁿ5.24 Taye:tokké mélígnam tani:dé, Ru:néké mélígnam tani:dé, Tani:ké Ao: émmílo
Jisumé ludag

²⁵ Bagémpé bí buluk kangga:do dagropkang, bík kédgé:la du:nan pati:dém pirsangge:la Ru:némé luyitsula okumpé gíkangku.

²⁶ Appíngé kangaksula dungkang odokké Ru:némé luyitsuto.

Bulukkolo péssó a:la bulu luto, "Silo ngolu kangkíma:nam agerko ka:pa:to."

Jisubí Lebimé Gognam

(Moti 9.9-13, Mark 2.13-17)

²⁷ Odok lédupé, Jisubí gílenna gíla murkong^o urkolok tedla du:dopé murkong urné tani:ko ka:pa:suto, bík aminé Lebi. Jisubí bím luto, "Ngok lédulo gímínto." ²⁸ Odokké Lebibí dagrobge:la appíngém mépagla bík lédulo gímínkang.

²⁹ Odokké Lebibí bík okumdo Jisuké léga:pé bottéru:pé donam-tí:namko dobo-tí:boto, odokké buluk lédílo bojérungko murkong urnéla: angu taniyé domín-tí:mínto. ³⁰ Émpige:la Parosiéla: buluk opedok luro luyírnékídí:dé bíkkol luyírsunékídí:dém binbinaila luto, "Kapila nolu murkong urnéla: imurnékídí:dok^p lédílo dojon-tí:jonsudun?"

³¹ Jisubí bulum lulatsuto, "Ésa:la du:némé kinam-ka:biném lagimang, émpige:la kila du:némé lagidag. ³² Ngo arolok-du:nékídí:dém^q gokkolo gímang, émpige:la imurném méngkutsumodokupé gídung.

Menna Du:namlok Tayé:lo Taunam

(Moti 9.14-17; Mark 2.18-22)

³³ Bulu bím luto, "Jonkol luyírsunékídí:dé menna du:la kumkédag, odokké édémí:pé Parosikídí:dokkol luyírsunékídí:dé:sin, émpige:la nokkékídí:dé dola-tí:lango du:dag."

³⁴ Jisubí lulatsuto, "Nolu mida: magbodok mibokídí:dém menna du:mola:yén édílo bí buluk lédílo du:míndon, édémí:pé ngokkol gímínnékídí:dé:sin ngok du:míndotakamdo kapila menyén?

³⁵ Émpige:la magbodém bulukkolokkém gípagbokunam ayírko a:yé; odo longékídí:do bulu menyé."

³⁶ Bí bulum sé: luyisunamsém lubito: "Sé:kosin anu gayinnok intakko pedge:la akuné gayiném potagnamang. Bí édémpé potagnamílo, anudém bedmodagbo, odokké anudok intagdém

^o**5.27** Jiudi taniyé émpige:la Ruman migom léga:pé murkong urbida

^p**5.30** Imur-iné émnamsé séur-urném ludag, kapila:né odo ayírdo Jiudié bulum ka:límangai, séur-urné Ruman migomém mé:po monam agerém gerdungai okodém Jiudikídí:dém mé:nyidaggai

^q**5.32** Mipakpé darmik émna ludag

akudok lédílo lékodopé potagla:mang.^r ³⁷ Odokké sé:kosin anu apongém aku suktam-pígéngkolo píla lé:mang. Bí píla lé:mílo, anu apo:dé suktamdém bugyagmoyé, odokké apongkídí:dé bitpagamyé odokké suktamdé:sin bedmígyé. ³⁸ Édémpila anu apongém anu suktamlo píla lé:pénammé. ³⁹ Odokké nolu aku apongém tí:nam lédupé anu apongém makumang, kapéné nolu ludag, "Akuné apo:dé ^saiya:dag.' "

^r**5.36** Jisubí anu lutatsém aku lutatki molusunamdém kabomang émnamdém so lukabitung

^s**5.39** Jiudilok kumbonamdém aku émna lutung odokké Jisuké luyírnamsém anu émtung

Yoddo Longédok Tayé:lo Taunam

(Moti 12.1-8; Mark 2.23-28)

6 ¹ Yoddo longékolo Jisubí aríglok gípadla gídodo, bíkkol luyírsunékídí:dé aríg dok geu:am tu:yingém pírra, édémbulum buluk alakki notpunge:la odok arangkédém doropkang. ² Parosi ékké luto, "Yoddo longésok ipama:nam agerém kapila nolu idun?"

³ Jisubí bulum lulatsuto, "Nolu lékosin pobeksukíma:nei migom Debidbí okkom iton édílo bí:la: bík gíjonkídí:dé kénongkan?"^t ⁴ Bí Ru:nék okumdo:pé gíangge:la tosagnam pitangém langge:la bí doto okodém miríkídíngodé dopadaggan. Odokké akkem bí bík gíjonkídí:démsin bisuto."

⁵ Jisubí bulum luyarbito, "Tani:ké Ao:bí Yoddo longékésin Ru:tumdé."

Alag Yé:né Tani:dé

(Moti 12.9-14; Mark 3.1-6)

⁶ Yoddo longé akonkolo bí murong-okum ara:pé gíangge:la luyírbito, odokké odo lagbík alagdé sanpin tani:ko dungngai. ⁷ Parosikídí:déla: luro luyírnékídí:dé Jisumé lugéla:nan lambéko magola dungngai, édémpila Yoddo longélo bí ésa:moyén ésa:mokuma:yén émna bulu bím togo:la dungngai. ⁸ Émpige:la Jisubí buluk mé:la du:namdém kinna alag sanpin tani:dém luto, "Daropto odokké appíngké kangga:pé so:pé gísa:to." Odo bí darobla appíngké ka:pé odo dakto. ⁹ Odokké Jisubí bulum luto, "Ngo nolum taudung, Yoddo longélo okodém ipa:don: ainémyé aimaném, moturnammémyé simonammém?" ¹⁰ Bí bulum appíngém ngenggola kangge:la tani:dém luto, "Nok alagdém lagjunto." Odokké bí lagjunnammé bík alagdé aibíndanna aikangku. ¹¹ Émpige:la bulu aglilo umídorpé dorra Jisumé okkarém imílo aiyen émna bulu bulu ru:suto.

Jisubí Yí:la:nyíko Mélígnamkídí:dém Balento

(Moti 10.1-4; Mark 3.13-19)

¹² Odo ayírdo Jisubí adi tayéngkolo:pé kumkolo gísangge:la yumé-yumbu:do Ru:nék kéra:lo kumna du:to. ¹³ Édílo rokomkan, bí bíkkol luyírsunékídí:dém bíkkodo:pé gogge:la bulukkolok yí:la:nyíko

^t6.3 1 Sam 21.1-6

balento, sé:kobulum bí bík mélígnam^a émna minníkto: ¹⁴ Simon (sék aminém bí Pitor émna minníkto), bík bíro Andiri, Jems, Jon, Pilip, Bartolumio, ¹⁵ Moti, Tomas, Alpaouské ao Jems, Jilot^b émnam Simon, ¹⁶ Jemské ao Juda odokké Iskariot Juda, sé:ko yadla-kopagnépé ikan.

Jisuk Luyíréla Ésa:mokunam

(Moti 4.23-25)

¹⁷ Bí buluk lédílo gítogmíngela mo:lo-amongkolo dakkang. Bojéru:ngkopé bíkkol luyírsunékídí:dé odokké kéréngkopé taniyé Judia:dok appí:lokké, Jerusalemdokké, odokké Tayarkéla: Sidonké siyeng ragodok du:nékídí:dé gíkumsukang. ¹⁸ Sé:kobulu bík luyírnam tatkapéla: kinamém ka:pítkosukolo gídung. Aiman yallo mokimoadla lé:namkídí:dém ésa:motoku. ¹⁹ Odokké tani:appí:dé bím ukkípé émna ikíto, kapila:né tornamé bíkkolokké gílendungngai odokké bulum appíngém ésa:motoku.

Ayang-Pa:né

(Moti 5.1-12)

²⁰ Bíkkol luyírsunékídí:dém kangge:la bí luto:

"Opannékídínga nolu ayang-pa:né,
kapéné Ru:nék migomdokodé nolukké.

²¹ Ayang-pa:nékídí:dé nolu sé:ko su:pag kénoldun,
kapéné nolu dotí:tí:tidopé dobegyéku.

Ayang-pa:nékídí:dé nolu sé:kobulu su:pag kabla dun,
kapéné nolu yirbegyéku.

²² Ayang-pa:nékídí:dé nolu édílo Tani:ké Ao:ké léga:pé,
nolum taniyé tayumdoji, édílo nolum sappagdoji

odokké luka:doji,
odokké noluk aminém aiman kísapé lupagdoji.

²³ Odo longédo mé:polang
odokké mé:ponam léga:pé sumníglang,
kapéné tayéng-amo:to nok pa:pénam amandé bottéru:yé.
Édémpé buluk abukídí:dé lungor-lunékídí:dém ika.

^a6.13 Okolai okolai pasoni émna ludag

^b6.15 Jilot opedé Ruman migomlok kéíkpé du:líma:né opeai, odokké sé Simon bí édé opedok ajonkai

Bottérun Mé:díré

- ²⁴ Émpige:la mirémnékídínga nolukkolo:pé mé:díré,
kapéné nolu mé:po ménganém pa:bíttobo.
- ²⁵ Su:pakké aipé dobo -tí:bonamkiddínga nolukkolo:pé mé:díré,
kapéné nolu kéno:la du:yéku.
Su:pakké yirnékiddínga nolukkolo:pé mé:díré,
kapéné nolu mé:dírra kabyéku.
- ²⁶ Mé:díré nolukkolo:pé
édílo takam taniyé noluk ainamém lubidagji,
kapéné édémí:pé buluk abukídí:dé aroman lungor-lunném ika.

Miru:ém Aya:nam

(*Moti* 5.38-48; 7.12a)

²⁷ Émpige:la ngo nolum lubidung sé:kobulu ngok agomém tadla du:ji: Noluk miru:ém nolu aipé-mé:lang, sé:kobulu nolum tayumdagji buluk léga:pé ainém ibilang. ²⁸ Nolum pelígném peyubilang, nolum aimasí:ma:pé inékídí:dém kumbilang. ²⁹ Sé:kai nok migmo aborkolok pimílo, borkondoksin pikosulang. Sé:kai nok gétémnam galugdém la:pagmílo, nok arangké génam galugdémsin la:dodém lutumyok. ³⁰ Nokkolok koa:né appíngéméi bilang, odokké sé:kai nok attarko la:mílo, édém kínggíp torpé kola la:ladyoku. ³¹ Édémpag ilang okkom nom ammem iladbidoocupé mé:don.

³² Nolum aipé-mé:nongém nolu aipé-mé:mílo, oko bottén agerko nolu gerton? Kapéné imurnésinei aipé-mé:dag sé:kobulu bulum aipé-mé:dagji. ³³ Odokké nolum aipé ibinékídíngo:dém nolu aipé ibimílo, oko bottén agerko nolu gerton? Kapéné imurnésin édémpé idag. ³⁴ Odokké sé:kkolok pa:ladru:yéku émna mé:la bipomílo, oko bottén agerko nolu gerton? Kapéné imurnésin imurném appí:dém pa:ladyéku émna mé:la bipodag. ³⁵ Émpige:la noluk miru:ém asin-aibailang, bulum ainé agerém gerbilang, o:kaiko pangkupé émna mé:ma:pé bulum bipolarang. Odo nok tayé:tok pangkupénam amandé bottéru:yé, odokké nolu Tayé:tok du:né Ru:nék omma:pé iyé, kapila:né bí aipai bima:né, aisí:ma:né taniyémsin aya:dag. ³⁶ Noluk Ru:né Abubí kapé asin-aidagji, édémí:pé asin-ailang.

Ammem Kéba:ba:nam

(*Moti* 7.1-5)

³⁷ Kébangém banggoyok, odo nolumsin kébangém ba:ma:yé. Ammem lupagyok, odo nolumsin lupagma:yé. Mé:yinsulang, odo nolumsin mé:yinsubiyé. ³⁸ Bilang, nolumsin biyé. Aipé kíla,

ní:síní:sí:la, ségéségekurra bi:pogdopé, nok albiya:do yarrígbiyé. Kapéné no oko kína:nékokki kíla bidoji, édé kínnínodokki nolumsin kína:la biyéku."

³⁹ Bí bulum sé: luyisunamsémsin lubito: "Miglun tani:ko migluné tani:koném gígébola:donei? Bínyi anyidéi korungkolo oama:yélang?

⁴⁰ Luyírnédémyang poladu:nédé bottéya:mang, émpige:la sé:kom kabodopé luyírbitagji, bí bím luyírnédémpé ila:yéku.

⁴¹ Nok aíké amigdok du:né ísing-attudém ka:suma:pé kapé no nok bírodok amigdok takoddém ka:begdun? ⁴² Kapé no nok bírodém lulangkan,'Bírra, ngo nok amig takoddém darpagbisoi émna,' édílo no aíei nok aíké amigdok du:né ísing-attudém ka:suma:pé igela? Nolu séumonékídínga, noluk aíké amigdok du:né ísing-attudém darpaksu:poto, odokké odo nolu noluk bírodok takoddém kangkano:pé ka:begla darpagbiyépé.

Ísing Amíngkola: Odok A:yédé

(Moti 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Ainé ísingé aiman a:yém e:la:mang, odokké aiman ísingé:sin ainé a:yém e:mang. ⁴⁴ Ísingkoném odok a:yédokki kangkindag. Taniyé tajíg a:yém tangkané mí:méné ísing amí:lok pírmang, odokké angurém songkír tanglok pírmang. ⁴⁵ Ainé tani:dé ainé attarém la:lendag okodém bík asin ara:bo léngkumtuji, odokké aiman tani:dé aiman attarém la:lendag okodém bík asin ara:bo léngkumtuji. Kapéné asin ara:bok bi:pogla du:namdém bík nappadokké lulendag.

Okum Moné Tani:annyidé

(Moti 7.24-27)

⁴⁶ Ngok lunam agom apirkosin tadma:pé, kapila nolu ngom 'Ru:tuma, Ru:tuma,' émna gogdon? ⁴⁷ Ngokkolo:pé gíangge:la ngok agomém tadge:la édémbulum ikunédé kapé idagji édém ngo nolum léngkanbiyé. ⁴⁸ Bí okum mola du:né tani:konémpé idag, sé:ko o:rípé ngunbudge:la kuntadém torné ílíng tayé:lo dísadagji. Édílo pumi-assé pungadoji, odokké siyadé okumdo:pé lungadoji émgom okumdém éngunmolamang, kapila:né édém aiyopé aksa:tag.

⁴⁹ Émpige:la sé:ko ngok agomém tadge:la tatkamdémpé ikuma:ji bí sé: tani:sémpé idag sé:ko kabodopé okumém aksa:ma:pé sulli tayé:lo mosadang. Édílo siyadé édé okumdo:pé lunga:doji, okumdé opagleddag odokké okumdém okkosin kama:dopé ní:mígní:sí:kpagdag."

Ruman Língko-Opisarkolok Pagbokoném Ésa:motoku

(Moti 8.5-13)

7 ¹ Édílo Jisubí taní:kídí:dém sé: appí:sém lungabbiton, odo bí Kapernaumpé píngato. ² Odo Ruman língko-opisarkolok airu:pé aipé-mé:nam pagboko kila sikíramna dungngai. ³ Édílo opisardé Jisumé tatpasutoji, bí Jiudi midum ékkém bíkkodo:pé mélíkto, bí gogla bík pagbodém ésa:mobidokupé gokto. ⁴ Édílo bulu Jisukodop gípítón, odo bulu bím kummo-kummola luto, "Ngolu sék léga:pé gíbidu:ji, bík léga:pé no édém ibipa:do. ⁵ Kapila:né bí ngoluk réngamém aipé-mé:dag odokké ngolum murong-okumém mobitag.

⁶ Édémpila Jisubí buluk lédílo gímíntoku. Bí okumdo:pé gípíngkíramdodo opisardé bíkkodo:pé sém lubidopé ajoném mélíkto: Ru:tuma, no gíram-gísamsuyobo, kapéné nom ngok okumso gíamopé ngokké arré kamang. ⁷ Odok-léga:pé ngo nokkodo:pé gíapénamdémsin ngokké arré kamang émna mé:sudag. Édémpila agomo:pé lulíktei, oddoi ngok pagbodé ésa:yéku. ⁸ Kapéné ngo:sin amiké kéiglok taní:ko, ngok kéiglo:sin bojéko maglíngé dung. Ngo akoném 'Gíkang' émmílo, bí gídag; akoném,'Gíatok' émmílo bí gíadag. Ngo ngok pagbodém 'sém itoka émmílo,' bí édém ibidag."

⁹ Jisubí bík lunamdé tadia tadngaksukang, odokké bíkkol gímínné taní:kídí:dém ngengkutsuge:la luto, "Ngo nolum lubidung, Ngo sémpin bottépé mé:jíksunném Israel taní:kídí:sok ara:so pangkíma:da."

¹⁰ Édílo mélígnam taní:kídí:dé okumdo:pé gípítokun bulu pagbodém ésa:la du:dokupé pa:to.

Jisubí Tumbo-né:ngkolok Ao:ko Turmokunam

¹¹ Odok léddarpé, Jisubí Nein émnam taonkolo:pé gíkang, odokké bíkkol luyírsunékídí:déla: bojéru:ngko taniyé bíkkolo gímínto. ¹² Bí taondok sé:turdo:pé gípí:dannamei, tumbo-né:ngkolok atér ao:kolok sima:dém jo:lenbomdo. taondok bojéru:ngko taniyé bík lédílo gímíndo. ¹³ Édílo Ru:tumbí né:dém ka:ton, bík asinbo bíkképé ayangé émna mé:namko a:la bí luto, "Ané kabyobo." ¹⁴ Odo bí gísangge:la rungkugdém gakkíto, odokké édém jo:bomnékídí:dé:sin dakkang. Odokké bí luto, "Ya:meya, ngo nom ludung, daropto!" ¹⁵ Siné taní:dé tetsa:la agom luropkang, odokké Jisubí bík anédém bím bitoku.

¹⁶ Bulu appíngé péssamna Ru:némé luyitsuto. Odokké bulu luto, "Bottéru:né lungor-lunéko ngoluk ara:so lendung. Ru:nébí bík tani:yém ka:dumsukolo gídung."

¹⁷ Jisuké sé: agersém Judia:dok appí:lo:la aninké do:lungkídí:do kinapto.

Jon Baptiské Mélígnam Tani

(Moti 11.2-19)

¹⁸ Jonkol luyírsunékídí:dé édé ager appí:dém bím lubitoku. Bulukkolok anyiko gogge:la, ¹⁹ Jonbí bulum Ru:tum Jisukolo:pé bím taudopé mélíktó, 'No:iyé édé sé:kobí gípénédén, émmamílo ngolu sé:kai akonémyé toya:la du:yén?

²⁰ Édílo tani:anyidé Jisukodo:pé gípítón, bulu luto, "Jon Baptisbí ngolum nom taudopé mélíktag, 'No:iyé édé sé:kobí gípénédén, émmamílo ngolu sé:kai akonémyé toya:la du:yén? "

²¹ Odo ayírrado Jisubí bojéru:ngkoném aimotoku sé:kké kinamé, ramnamé dungngan odokké sé:kom aiman yallo pa:la lé:tungan odokké bojéko migluném ka:begmotoku. ²² Édémpila bí mélígnam tani:kídí:dém lulatsubitoku, "Gílatkangku odokké Jonmé nolu okkom ka:toji okkom tattoji édémbulum lubitaku: Migluné ka:begdungku, lébené gíla:dungku, ngero-ro:namé aidungku, ru:bené tadbegdungku, sinném turmodungku, odokké tatpon-lutaddém opanném lugo:bidung. ²³ Ayang-pa:nédé bí sé:ko ngok légangé opagledma:ji."

²⁴ Jonké mélígnam tani:kídí:dé gíkunam lédupé, Jisubí gíkumsuné tani:kídí:dém Jonké agomém lubito: "Nolu okkom kangkapé sullipotadop gílenkan? Ésaré sartabla lé:nam dorbumém kangkapei? ²⁵ Émmamílo, okkom nolu kangkolo gílenkan? Kangkano:pé gélabomna du:né tani:konémnéi? Ma, sé:kobulu aré kannémna: tí:bunam génamém gédo:bomdoji bulu migom-dungko okumlo:pag du:do. ²⁶ Émpige:la nolu okkom kangkolo gílenkan? Lungor-lunékonémyé? Arro, ngo nolum lubidung, bí lungor-lunnémya:sin bottéya:néko. ²⁷ Bí édé tani:dé sé:k léga:pé sém adla lé:tun: "Ngo ngok barígém nomyang méno:lígyé, sé:ko nok lambém nok léga:pé sígleno:biyéji." ²⁸ Ngo nolum lubidung, anélok onam ara:lo Jonményang bottéya:né sé:kosin kamang; émpige:la Ru:nék migomdokodok ajiarya:nédé Jonméya:sin bottéya:dag."

²⁹ Tani appí:dé, odokké murkong urnékídí:dé:sin, édílo bulu Jisuk lunamdém tattoji, Ru:nék lambédé arro émna mé:to, odokké

bulu Jonkolo asilo baptisém la:to. ³⁰ Émpige:la Parosikídí:déla luro:ém kinnépa:nékídí:dé Ru:nék mé:namdém buluk aíké léga:pé toríksutomang, odokké Jonkolo asilo baptisém la:tomang.

³¹ "Okokki, émpém ngo sé: taní:opesém luyisula:yén? Bulu okkarém gésudang? ³² Bulu réko-kokolok tedla du:né ko:kangémpé idag sé:ko akoné akondém gokkomínsula du:dang: 'Ngolu noluk léga:pé pempém mudbika, émpige:la nolu so:tomang; ngolu kabaném kabbika, émpige:la nolu kaptomang.' ³³ Kapéné, Jon baptisbí donam-tí:namém doko tí:ngkolo gímangai, émpige:la nolu ludo bíkkolo ui:yé dung émna.' ³⁴ Taní:ké Ao:bí doko-tí:ngkolo gító, émpige:la nolu ludo, bí dorí-tí:rínékola: tínguriko, murkong urnélogla: imurnélok ajonko émna." ³⁵ Émpige:la sé:kobulu aroru:pé Ru:nék ommangéji bulu kinyé okkom Jonbí:la: ngo idu:ji édé aropé mé:jo:nélok ageré."

Jisubí Simon Parosiké Okumdo

³⁶ Longékoném Parosikoné Jisumé apinko dojonsu:pé gokto, édémpila bí Parosidok okumpé gíla apin doko tebuldo teda:to.

³⁷ Édílo édé taondok du:né mimékoné sé:ko lekkem aiman agerém gerdagan, Jisubí Parosidok okumdo apin dola dung émna tadbeksutan, bí nampon-yonsunamko boma:la gido.

Jiudié apin dodom sé:mpé teddo (7.38)

³⁸ Odokké bí Jisuk lamkudo dagla bík alédo kabla dungngai, Jisuk alédém bík mikski jumoge:la bík dumítki notpubito, odokké bík alédém dosugge:la yonsunamdém alédo pílkto. ³⁹ Édilo bím gogné Parosidé édém ka:ton, bí aíém lusuto, "Sé: tanisé: lungor-lunéka:mílo, bí kinyai bím gakkíné né:dé kapin né:ngkon émnamdém-kapila:né bí imur-inékai."

⁴⁰ Jisubí bím lulatsuto, "Simon, nom ngo o:kai lubipénamko dung." Bí luto, "Luyír-abu, ngom lukítei."

⁴¹ "Tani anyikoné murkongém murko:biponé tanikoném bilatkupénammái. A:ko bím língko anggo murkong-anírémc^c, odokké akondé yíngoko. ⁴² Bínyík anyíké sé:kkésin bím bilatkupé murkongé kamangai, édémpila bí anyídok narponamdéméi lagikuma:bo émna mélígbito. Su:pag bínyík anyídok sé:ko bím aipé-mé:yayén?"

⁴³ Simonbí lulatsutoku, "Ngok méngkípé sé:ko bojéya:ngko murkongém bíkkolok narpongkaji.

Jisubí luto, "Nok mé:namdé méngabdag." ⁴⁴ Odo bí né:do:pé ngelatsuge:la Simonmé luto, "No sé: né:sém ka:don? Ngo nok okumso:pé gíadung. No ngom alé sunan asikosin bitomang, émpige:la bí bík mikski ngok alésém írpungge:la bík dumítki

^c7.41 Rumannok ako anírdé murko:dé longékolok ager-gerdom pa:nam amírkídí:ko

notputo.⁴⁵ No ngom dosuktomang^u, émpige:la sé: né:sé, ngok
gía:dokkéboi ngok alésok dosugngasutomang.⁴⁶ No ngok dumítso
tulangkosin yonbitomang, émpige:la bí nampon-yonsunamém ngok
aléso pílkto.⁴⁷ Odok-léga:pé ngo nolum lubidung, bík bojéru:né
imurdém mé:yinsubitagbo-kapéné bí bojéru:ngko aipé-mé:to.
Émpige:la sé:kom ajjiko mé:yinsu:bitagji bí ajiiko aipé-mé:dag."

⁴⁸ Odo Jisubí né:dém luto, "Nok imurém mé:yinsubitagbo."

⁴⁹ Akon mibokídí:dé buluk arangí:do luropkang, "Imurémsin
mé:yinsubila:né sé:kobín bí?"

⁵⁰ Jisubí né:dém luto, "Nok mé:jíksunamdé nom moturto;
ansíngopé gíkangku."

^u**7.45** Jiudiyé mibbo già:mílo kumríksudodo dosuksindo

Jisukkol Gímínné Mimékídíng

8 ¹ Odok lédupé, Jisubí taon taonno, do:lu:do:lu:lo, Ru:nék migomdokodok tatpon-lutaddém lugo:bila gígoto. Yí:la:nyídé bík lédílo gímínka. ² Édémí:pé mimé ékkésin, sé:kobulu aiman yalo pa:namlokkéla: kikín-kimínnokké ésangkakun: Meri Magdolonibí sé:kkolokkém butu kínítko ménnenbika. ³ Erodké okum ka:sí:né menejar, Kujaké yamné Joana:bí; odokké Susana:bí:la bojéru:ngko gímínto. Sé: mimékídí:sé buluk aíké kanamlok bulum ka:dumsuka.

Amni Pidnédém Luyisubinam

(Moti 13.1-9; Mark 4.1-9)

⁴ Édílo taon taonnokké Jisukolo:pé gíala bottén kéréngkopé taniyé gíkumsukan, odo Jisubí sé: luyisunamsém lubito:

⁵ "Aríg-inékoné bík amniém pidlíkkolo gílenkang. Bí amnidém pidla du:dodo; akke gubati ru:yido oletkang; okolo édémbulum sammígamton, odokké do:mírtok péttangé édémbulum pala dongapto. ⁶ Akke ílíng kakolo oletkang, odokké édílo sa:lenka:ji, amo:dé pítíkuragnammé édébulu sanapkang. ⁷ Ake amniyé tang ara:lo okepkang, tangkídí:dé buluk lédílo sa:jonsula bulum partidamtoku. ⁸ Émgom amni ékké ainé amo:lo oletkang. Édébulu sa:lenna bílabadla pidlígnamdémyang língkokop abayap a:yém e:bito."

Édílo bí lutérton, odo bí jénggamna luto, "Sé:kké yerungé du:ji, bí tattoka."

Luyisubinamdok Légí:dé

(Moti 13.10-17; Mark 4.10-12)

⁹ Édé luyisunamdocs légí:dé okkon émna bíkkol luyírsunékídí:dé bím tauto. ¹⁰ Odo bí lubito, "Nolum Ru:nék migomdokodok kinpíma:nam agomdém kindopé bitung, émpige:la ngo akoném luyisunampé lubidung, édémpidodém, 'Ka:beggom, bulu kapa:ma:yépé; tadbeggom, bulu tatkinma:yépé.'

Amni Pidnédém Luyisula Lubinamdé Jisubí Lusarbinam

(Moti 13.18-23; Mark 4.13-20)

¹¹ Luyisubinamdocs légí:dé sé:, amnidé Ru:nék gomugdé. ¹² Oko amnidé aríg gubati ru:yido oletkan bulu Ru:nék gomugdém tadnékídí:dé, odokké ui:bí gíge:la buluk asindokkém agomdém la:pag, édémpila bulu méngkésunamémna: moturnamém pa:ma:yé.

¹³ Ílíng kakolok oletnékídí:dé bulu sé:ko agomdém taddodém mé:podanna toríksuto, émpige:la bulukké lé:ppíré kama:la lo:tungoukopé méngkéuto, odokké ankangé a:do ayírdo bulu opagletkang. ¹⁴ Tang ara:lok okebnékídí:dé bulu sé:ko agomdém tatto, émpige:la buluk turra du:daglo turnamlok mé:namlo:la: mo:písok mirémémna: mé:po-ménganém mé:bo ka:bolangkula opagleddakku, édémpila bulu mé:jubnepé ilatomang. ¹⁵ Émpige:la ainé amo:lok oledné amnidé bulu sé:ko aronéla: ainé asinangé kala agomdém tatto, édém ménggapto, odokké du:yartíla du:la bíto-batto.

Bati Kéígkolo Serakiko

(Moti 4.21-25)

¹⁶ Sé:kosin serakiko banodge:la édém takkom maggom asub kéíkkolo tíla lé:mang. Édémpé ima:pé, bí édém tígéngkolo tíla lé:dag; odo sé:kobulu ara:do:pé gíayéji píadém ka:begyé.

¹⁷ Édémpila lé:sila:nammé okkosin kamang okodém ka:bekkuma:yéji, odokké kinpíla:ma:nam okkosin kamang okodém kinkuma:yéji émmamílo okodém kinma:pé du:yéji.

¹⁸ Odok-léga:pé ansulang kapé nolu taddozi. Sé:kké du:ji bím bisedyé; sé:kké kamaji, bíkké dung émna mé:sunadémsin bíkkolokkém la:pagbiyé."

Jisuké Anédé:la Bírrangkídí:dé

(Moti 12.46-50; Mark 3.31-35)

¹⁹ Su:pag Jisuké anédéla: bírrangkídí:dé bím kangkolo gido, émpige:la taniyé bojébadnammé bulu bík kéra:do:pé gíayála:tomang.

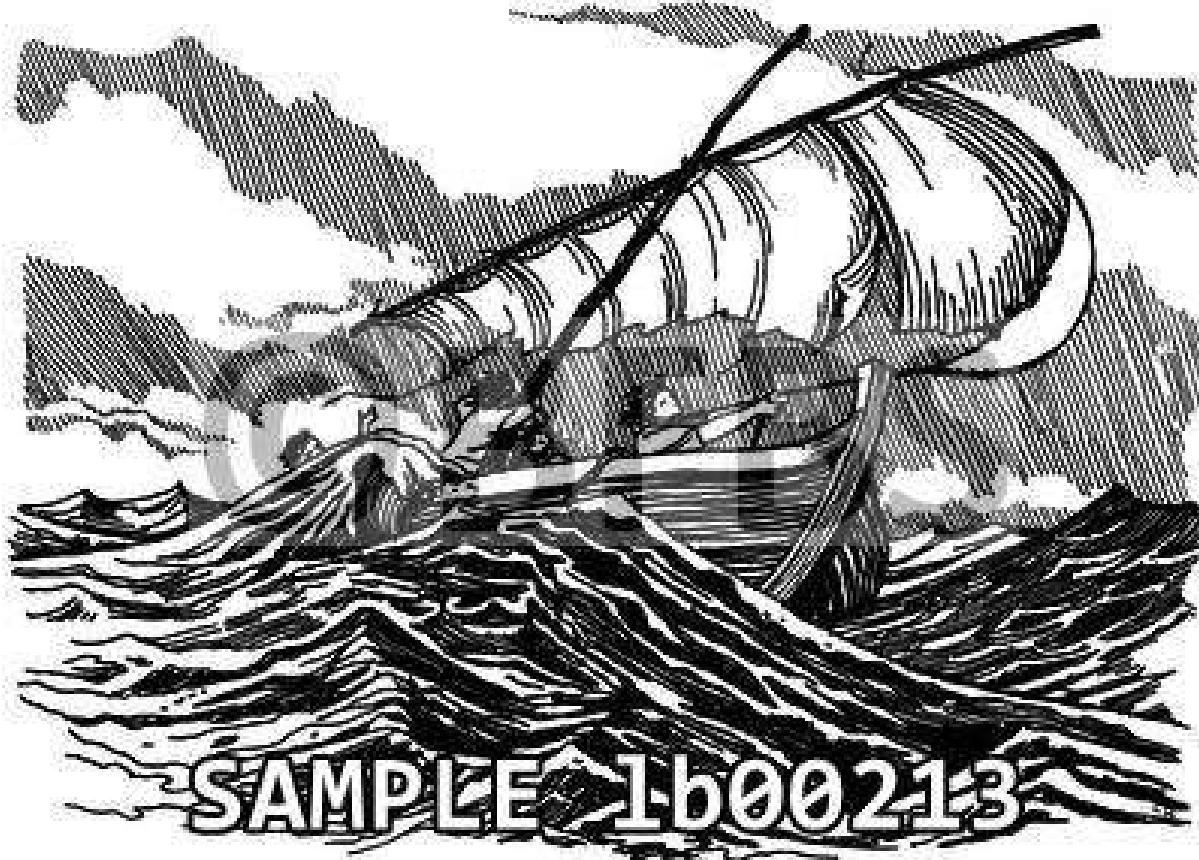
²⁰ Sé:kaibí bím lubito, "Nok o:bíla: nok bírrangkídí:dé nom ríksunam léga:pé, ru:yé:lé dagla dung."

²¹ Bí lulatsutoku, "Ngok o:bíla: bírrangkídí:dé bulu sé:ko Ru:nék agomém tadge:la édém idakuji."

Jisubí Bottén-ésarko Sarngasumoto

(Moti 8.23-27; Mark 4.35-41)

²² Longékoném Jisubí bíkkol luyírsunékídí:dém luto, "Kajé pa:ta:sok kekonolo:pé kongkongkai." Édémpila bulu ollungkolo sa:la ko:la gíkang. ²³ Buluk ko:la du:dodo, bí yubngaksukang. Odo pa:ta:do:pé bottéru:né dumuangko sara:do; édémpila ollu:do

assé kagbi:kang, édémpé bulum kínggí:né ngasotko pa:to.

²⁴ Luyírsunékídí:dé gíge:la sémpé lula, bím utto, "Ru:tuméí, Ru:tuma, ngolu jíngadagbo!"

Bí kinsuge:la ésardémna: lu:sané siyaddém morítto; odo ésardé sarngasukang; odokké siyaddé lungasukang. ²⁵ Bí bulum tauto, "Okolan noluk mé:jíksunamdé?"

Bulu pésolo:la: mé:písula:ma:la akoné akoném tauto, "Sé:kon bí? Bí ésarrémna: assémsin lutomla:dag, odokké bulu bík lunamém taddag."

Jisubí Ui:pa:nam Tani:koném Ésa:motoku

(Moti 8.28-34; Mark 5.1-20)

²⁶ Galili pa:ta:dok kekonké mo:tag Gerasenipé bulu kongkola gíkang. ²⁷ Édílo Jisubí ollu:dokké ragodo:pé gí:itoji, taondok ui:pa:nam tani:koné bím ríksuto. Édé tani:dé galuk-gasor gémapé, okumlo du:mapé agogolulo du:namé bojékopé ika:bo. ²⁸⁻²⁹ Jisubí aiman yalodém tani:dokké gílendokupé lulíkto. Yalo:dé bím pa:namé bojéko idagaboi, bím ikoliki alé-alagdok ríngabge:la kanggabla dunggom, bím ikolidém bukínsúmoge:la ui:bí bím tani:kamangkolo:pé ménníg dungngai. Édílo bí Jisum ka:ton, bí jé:lanamkopé jé:la kabla bík alédo oa:la luto, "Nokké ngok lédílo oko

8.26 Akelo Gergenes; odokké Gadarenes émna:sin attung

ageré dun, Tayé:tok du:né Ru:nék Ao, Jisu? Ngo nom kumdanna ludung, ngom modadmoradyok!"

³⁰ Jisubí bím tauto, "Nok aminé okkon?"

Bí lulatsutoku, "Ngok aminé Li:jion," kapila:né bojérungko butto bík ara:do dungngai. ³¹ Odokké bulum ui:korudo:pé^d mélígma:dopé bulu bím kummo-kummola luto.

³² Adi tayé:do e:g kéréngkopé dogo:la dungngai. Ui:kídí:dé bulum e:gkídí:do:pé gía:modopé Jisumé kumna-luto, édémpila bí bulum gía:dopé lulíktó. ³³ Butukídí:dé taní:dokké gílenna e:gkídí:do durangkang, édémpila e:g kéré:dé oudné ragodokké pa:ta:do ojí:la singapkang.

³⁴ Okko kapika:ji édém e:g ka:sí:nékídí:dé édílo ka:suton, bulu duglangkula taondo:la: do:lu:do édém lubitoku. ³⁵ Odokké taní:kídí:dé édém kangkolo gílendo. Édílo bulu Jisukodo:pé gípítón, sé:kkolokké butukídí:dé gílenkangkuji, bulu bím Jisuk lépo kéra:do tedla, aikangkanopé gélabomna, odokké aiyolangkula du:dopé pa:to, édémpila bulu péssamkang. ³⁶ Sé:kobulu ka:toji kapé ui:pa:nam taní:dém aimotokun édém akoném lubitoku. ³⁷ Odo Geraseni mo:tagdok taní:appí:dé Jisum bulukkolokké gípagdokupé luto, kapila:né bulu aigampé pésokang. Édémpila bí ollu:do sa:la odokké gípakkang. ³⁸ Oko taní:dokké butukídí:dé gílenkangkuji bí Jisuké lédílo gímínpé émna kumdanna luto.

Émpige:la Jisubí bím sémpé lula urríktoku, ³⁹ "Okumpé gílatkangku odokké Ru:nébí nok léga:pé éddíko agerém gerbitagji édém lubitaku."

Édémpila taní:dé gílangkula Jisubí bík léga:pé éddíko agerém gerbitoji édém taondok appí:loi lubitoku.

Jairaské Omédé:la Jisuké Gasortu:yídk Ukkíné Mimédé

(Moti 9.18-26, Mark 5.21-43)

⁴⁰ Édílo Jisubí gíladokun, gíkumsuné taní:kídí:dé bím boríksuto, kapila:né bulu appíngé bím toya:la dungngai. ⁴¹ Odo Jairas émnam taní:ko gído; bí murong-okumkolok migomkai. Bí aíé Jisuké alédo tungala kumdanna bík okumpé gímíndokupé luto. ⁴² Kapila:né yí:la:nyí dítakkopé iné bík atér omédé, simo-sima:la dungngai.

Jisubí gíla du:dodo, taní:kídí:dé bím appí:lokkéi ní:rumbomkang.

⁴³ Yí:la:nyí dítakko í:yé bidla du:né mimé ako buluk ara:do dungngai,

^d**8.31** Ui:kídí:dém édílo:pé ba:pénam kéba:dém ba:maji odolo:pé bulum sido tumna léngkodé émna mé:dungai

8.38 Ni:tom 73.27-28

émpige:la sé:kosin bím ka:pídbilatokuma.⁴⁴ Bí Jisuk lamkudok gísangge:la bík génam galug tu:yidok gakkító, odokké oddar bík bidla du:né í:yidé bidngasukang.⁴⁵ Jisubí tauto, "Sé:ko ngom gakkítón?"

Appíngéi gakkíma émna lupaksuto, odo Pitorbí luto, "Ru:tuma, bojérú:ngko taniyé nom du:yedla ní:rumbomna dung."

⁴⁶ Émpige:la Jisubí luto, "Sé:kai ngom gakkítág, ngokkolokké tornamé gílendopé ngo anpa:suto."⁴⁷ Bím magabru:tobó émna mimé:dé kinsuto, édémpila bí jinna gía:la Jisuk alédo oa:la kumto. Odo appíngké kangga:lo bí bím lubisuto kapila bí bím gakkíkaji odokké kapé bí oddar aikangkuji.⁴⁸ Odo Jisubí bím luto, "Omma, nok mé:jíksunamdé nom ésa:motoku, ansíngó:pé gíkangku."

⁴⁹ Jisuk lula du:dí:do, murong-okum migom Jairaské okumolokké tani:ko gído. Édé tani:dé Jairasmé luto, "Nok omédé sikang, édémpila, luyír-abumé gíramgísamsumoyobo."

⁵⁰ Édém tatpangge:la Jisubí Jairasmé luto, "Pésoyok; méngko:sutok, bí turyéru:ngku."

⁵¹ Édilo bí Jairaské okumpé gípíton, Pitormé, Jonmé, Jemsmé, odokké ko:né:dok ané-abudém bí gía:jonsuto, émpige:la sé:komsin bík lédílo ara:do:pé gía:motoma.⁵² Odo tani: appí:dé bík léga:pé u:la kabla-ríla dungngai. Jisubí luto, "Kabnamém métobo, bí sima:umpé yublamíndun."

⁵³ Ko:né:dé sikang émna kinna bulu bím yírka:to.⁵⁴ Émpige:la bí bím alagdok sogabge:la luto, "Omma, daropto!"⁵⁵ Bí turrangkula lékkolo daropkangku. Odo Jisubí bulum ko:né:dém o:kai donamko bidopé lulíkto.⁵⁶ Bík ané-abudé kangaksula dungkang, odokké bí bulum sé:komsin okkomsin lubima:dopé lulíkto.

Jisubí Yí:la:nyíko Luyírsunékídí:dém Mélígnam

(Moti 10.5-15; Mark 6.7-13)

9 ¹ Jisubí yí:la:nyídém lékkopé gogge:la, bí bulum takam buttom ménnennadopéla: kinam-ramnamém ésa:mola:dokupé, tornamémna: ilang-gílangém bito. ² Odokké bí bulum Ru:nék migomdokodém lugo:bidopéla: kinném ésa:modokupé mélenníkto. ³ Bí bulum luto: "Lambédok léga:pé nolu tukuném, sogéném, pitangém, murkongém, okkomsin bomyok; galugémsin bomsedyok. ⁴ Nolu oko okumdoi gía:doji, oddung du:lang édílo:pé édé taondokké gíkuma:yéji. ⁵ Odokké okoloi taniyé nolum boríksuma:yéji, édílo nolu édé taondokké gýékuji odo noluk alédok bagabné dulidémsin lépaksulang, bulu Ru:nék agomém toríksutomang émna buluk kekonpé lukanbikunam léga:pé.^v"

⁶ Odokké bulu gílenna gíla do:lu do:lu:lo, tatpon-lutaddém lugo:bito odokké appí:loi tani:yém ésa:motoku.

Erodké Mé:mursunam

(Moti 14.1-12; Mark 6.14-29)

⁷ Édílo migom Erodbí inam-gínam ager appí:dém tatpasuton, odo bí murkang, kapila:né Jonbí sikolokké turkangku émna sé:kai sé:kaibulu lula dungngai. ⁸ Akke ludag Elija:bí lendungku, odokké akon akoné ludag lekeké lungor-lunéko turdungku. ⁹ Émpige:la Erodbí luto, "Ngo Jonké tukkom papírmoka. Émpém bí sé:kon ngo sémpin do:yingém tatpa:sudun?" Odokké bí bím ka:pé émna magoto.

Jisubí Lí:yíng Anggoko Tani:yém Dobonam

(Moti 14.13-21; Mark 6.30-44; Jon 6.1-14)

¹⁰ Mélígnamkídí:dé gíladgekula bulu oko okkom ikaji édémbulum Jisum lubitoku. Odo bí bulum Betseda taondo:pé gíyugbola gíto. ¹¹ Édílo gíkumsunékídí:dé édém kinton; bulu bík lédulo gímindo odokké bí bulum boríksuge:la Ru:nék migomdokodok do:yingém kíbito, odokké kinném ka:pídbitoku.

¹² Yummayírdo yí:la:nyídé bíkkodo:pé gíge:la bím luto, "Gíkumsun tani:kídí:sém mélíktokubo odo bulu kérangké do:lungkídíngolo:pé gíla dokkomna: dungkom magapsuyépé, kapila:né ngolu do:lu:lokké aigampé ara:lo dung."

^v9.5 alé lépusunamdé Jiudilok ilot-gíloddé édílo sé:kaiké kekonpé bulu lukanbinampé léngkandon

¹³ Bí lulatsutoku, "Nolu bulum o:kaiko dodopé bitopén."

Bulu lulatsuto, "Ngolukké pitang borngokola: ongo pirnyongkom dun- ngolu gíge:la tani appí:sok léga:pé donamko réma:mílo pí:ma:yé." ¹⁴ Odo lí:yíng anggokíramkopé milbong taniyé dungngai.

Émpige:la bí bíkkol luyírsunékídí:dém luto, "Bulum yíngo yíngokíramkopé tetpumsukkolo tedmoto."

¹⁵ Luyírsunékídí:dé édémí:pé ila appíngém tedmoto. ¹⁶ Pitang borngodémna: ongo pirnyidém langge:la bí tayé:to:pé ngesa:to, odokké aipai bige:la édémbulum pennírto, odokké édémbulum luyírsunékídí:dém bulum orbidopé bito. ¹⁷ Bulu appíngé dola dotíngamsukang, odokké gempa yí:la:nyíko dongadém luyírsunékídí:dé tíkumsutoku.

Jisumé Pitorké Ludésunam

(Moti 16.13-19; Mark 8.27-29)

¹⁸ Longéko édílo Jisubí atéro:dé kumna du:dodo luyírsunékídí:dé bík lédílo dungngai, odo bí bulum tauto, "Ngo sé:kobín émna tani:kídí:dé ludang?"

¹⁹ Bulu lulatsutoku, "Akke Jon Baptisbí émdag, akke Elija:bí émdag; odokké akke lekeké lungor-lunéko turkangku émdag."

²⁰ Bí bulum tauto, "Émpém noluka, ngo sé:kobí émna nolu ludon?" Pitorbí lulatsuto, "Ru:nék mélígnam Kiristobi."

Jisubí Bík Sinamdém Lubisunam

(Moti 16.20-28; Mark 8.30-9.1)

²¹ Odo Jisubí bulum édé agomdém sé:komsin lubima:dopé torgampé lulíkto. ²² Bí sémpé luto, "Tani:ké Ao:bí bojérungko ipusire:ém pa:yérung, odokké midumkídí:dé, abín miríkídí:dé:la luro luyírnékídí:dé bím lupagyé, bulu bím mokeyé, émpigé:la loumné longédo bí turyéku."

²³ Odo bí bulum appíngém luto, "Sé:kai ngok lédulo gímínmílo, bí aíém topaksupopa:yé odokké bí lo:dísém bík aíké kurusdém jo:suge:la ngok lédulo gímínpa:yé. ²⁴ Kapéné sé:kobí bík turnamdém turmopé mé:yéji, édé bíkkolokké yogyé, émpigé:la sé:kobí ngok léga:pé bík turnamdém yogmoyéji, bí édém turmoyé.

²⁵ Tani:koné mo:písém pangge:la, bík aíém aíé yoksumomílo bí okkom pa:ton? ²⁶ Sé:koi ngomna: ngok agomém anyi:sumílo, Tani:ké Ao:bí:sin bím anyi:yé édílo bí bík unjíglo odokké Abukéla: angunn tayéng-ya:mekídí:dok unjíglo gíyékuji. ²⁷ Émpigé:la

ngo nolum arodém lubidung, sidok dagla du:né akke sinamém ka:begma:yé Ru:nék migomdokodém ka:poma:sissém."

Dumsí:migmo Angunam

(Moti 17.1-8; Mark 9.2-8)

²⁸ Pi:nyi longékíram lédupé Jisubí sém lubito, Pitormé, Jonmé odokké Jemsmé bík lédílo bí gíbola adi tayéngkolo:pé kumkolo gíkang. ²⁹ Bík kumna du:dodo, bík dumsí:migmodé angupakkang, odokké bík génamkídí:dé kampo-titikang. ³⁰ Tani: anyiko, Musibí:la: Elija:bí, ³¹ Jisuk lédílo luposula unjígjírgla daglenkang. Bulu bík gíkunamdém^w luposula dungngai, okodém bí Jerusalemdo ilet-gíledyéji. ³² Pitorbí:la: bík ajonkídí:dé yubngaksukang, odokké édílo bulu kinsutokuji bulu bík unjígdémna: bík lédílo tani:anyiko dagla dumíndo:pé ka:to. ³³ Bínyi anyi:dé Jisum mépagla gíla du:dokudodo, Pitorbí bím luto, "Ru:tuma, sidok du:namsé ngolukképé aidag. Kajé po:yub soumko mopolai- nokképé asongko Musi:képé asongko odokké Elija:képé asongko." (Bí okkom lutan édém kinmapé luto.)

³⁴ Édílo bí lula dungngan, mukkang asumko lenna bulum yí:titto, odokké bulu mukka:do gíá:namméi pésokang. ³⁵ Mukka:dokké gomukko sémpé lulenkang, "Bí ngok Ao:o, sé:kom ngo balentu:ji; bík agomém tadlangka."

³⁶ Édílo gomugdé lungasukan, bulu Jisum atéro:dé du:dopé pa:to. Luyírsunékídí:dé édém bullong kinna du:to odokké odo ayírdo bulu okkom ka:toji édém sé:komésin lubitokuma.

Jisubí Aiman Yalo Pa:nam Ko:ko Ésa:motoku

(Moti 17.14-18; Mark 9.14-27)

³⁷ Longkondo édílo bulu adidokké gítoktokuji, bojéko gíkumsun taniyé Jisumé ríksuto. ³⁸ Odokké kangkítok, gíkumsunékídí:dok ara:dokké tani:koné jé:sangkang, "Luyír-abu! Ngo nom kumdanna ludung, ngok atér ao:sém léko kangkítei. ³⁹ Sé: kangkítok, yaloko bím mo:adag; odo bí bagémpé jé:la kabdag; yalodé bím siyamonamé bí nappadokké a:pudém mudlendag; odokké bím modadmoradla mépagla gídakku. ⁴⁰ Ngo nokkol luyírsunékídí:dém édém ménpaktéika émna kumdanna luka, émpige:la bulu paktomang."

^w9.31 Sinamdém

⁴¹ Jisubí lulatsutoku, "Méngkésuma:néla: gínyoksunékídínga. Ngo éddíkop noluk lédílo du:mínyén odokké éddíko nolum anna dunggéyén? Nok ao:dém so:pé gía:boto."

⁴² Ko:dok gíangardodo, ui:dé bím tírgíttírmadge:la siyamoto. Émpige:la Jisubí naréman yalodém morídla, ko:dém ésa:motoku, odokké bík abu:dém bím bitoku. ⁴³ Odokké bulu appíngé Ru:nék kíngíru:namdém méngaksuto.

Jisubí Lékoda Bík Sinamdém Lusubinam

(Moti 17.22,23;Mark 9.30-32)

Édílo bulu appíngé Jisuk inam ager appí:dém kangaksuton, odo bí bíkkol luyírsunékídí:dém luto. ⁴⁴ "Ngo nolum okkom lubiyéji édém tadmila tadlang: Tani:ké Ao:mé tani:lok alaglo yadla-kopaglígýé." ⁴⁵ Émpige:la bulu édé lunamdém tatkintomang. Édém bulukkolokkém lé:síla lé:tungai, édémpila bulu édém kinnatomang, odokké édé lunamdém bulu bím tatpésin pésokang.

Bottérya:nédé Sé:kon?

(Moti 18.1-5;Mark 9.33-37)

⁴⁶ Bulukkolok sé:kar bottépagya:né:dé émna luyírsunékídí:dok ara:do lukerka:mínsunamko lenkang. ⁴⁷ Jisubí buluk asin agomdém kinna, ajjiné ko:ko bosangge:la bík kéra:do bím dagmoto. ⁴⁸ Odokké bí bulum luto, "Sé:kobí sé: ko:sém ngok aminno boríksuyéji bí ngom boríksudag; odokké sé:kobí ngom boríksudagji bí ngom mélígnédémsin boríksudag. Kapéné noluk appíngké ara:lok sé:karbí ajiyyarya:nédé:ji-bí:ar bottarya:né:dé."

Sé:kobí Noluk Kekonpé Imaji Bí Nolukké

(Mark 9.38-40)

⁴⁹ Jonbí lulatsuto, "Ru:tuma, nok aminki button ménnénna du:dopé ngolu tani:ko ka:to, odo ngolu bím lutumka, kapila:né bí ngoluk ara:lok tani:mangngai."

⁵⁰ Jisubí bím luto, "Bím lutumyok, kapila:né sé:kobí noluk kekonpé ima:yéji bí nolukké."

Somoria Do:lungkoné Jisumé Boríksulí:ma:nam

⁵¹ Édílo bím tayéng-amo:pé gíbokunam ayírdé anin dungngabon, Jisubí Jerusalempé gípérung émna mé:sékto. ⁵² Odokké bí barígém ménolíkto, sé:kobulu Somoria do:lu:do bík léga:pé appíngém moninsukapé gínoto. ⁵³ Émpige:la odok tani:kídí:dé

bím boríksutomang, kapila:né bí Jerusalempé gíla du:nam léga:pé.^x ⁵⁴ Édílo luyírsunékídí:dok Jemsbí:la: Jonbí buluk boríksuma:namdém ka:toji, bulu luto, "Ru:tuma, tayéng-amo:tokké ummé doryila bulum ukkedopé ngolum lulígdopé no mé:dagnéi?"

⁵⁵ Émpige:la Jisubí ngengkutsuge:la bulum morítto. ⁵⁶ Odokké bulu akon do:lungkolo:pé gíkang.

Jisukkol Gímínam Léga:pé Bipénamkídí:dé

(Moti 8.19-22)

⁵⁷ Bulu lambédo arai-araipé gíla du:dodo, tani:koné bím luto, "No okolo:péi gíyéji, ngo nok lédílo odopéi gímínpé."

⁵⁸ Jisubí lulatsutoku, "Mensurungké dungko arungé dung, odokké do:mírtok péttangkídí:dokké asubé dung, émpige:la Tani:ké Ao:ké bík tukkusém léngkoko kamang."

⁵⁹ Bí akonkoném luto, "Ngok lédulo gímínto."

Émpige:la tani:dé lulatsutoku, "Ru:tuma, ngom ngok ba:bumé yusípomodokupé gípomoiku."

⁶⁰ Jisubí bím luto, "Sinékídí:dé buluk aíké sinékídí:dém yusí:motok; émpige:la no gíla Ru:nék migomdokodém lugo:bita."^e

⁶¹ Akoda luto, "Ru:tuma, ngo nok lédulo gímínpé; émpige:la ngo okumpé gípolangkula ngok okum-érangém lutérsupongkakupé."

⁶² Jisubí lulatsutoku, "Sé:kobí al-gíla dungge:la ngelatsudakkuji bí Ru:nék migomdokodok ager gerpé arré kamang."

^x**9.53** Jiudi taniyé Somoria tani:kídí:dílok lédílo do:jon-tí:jon, odokké gímunsumangai

^e**9.60** Sé:kobulu Jisumé mé:tinsumaji émmamílo sé:kobulu Ru:némé kinmaji bulum Jisubí siné émna ludung

Jisubí Ní:yí:lanyiko Mélígnam

10 ¹ Odok lédupé Ru:tumbí akon tani ní:yí:lanyikom tolígge:la anyi anyi:kopé bulum méno:líkto, bí oko oko taondo:péla:do:lu:do:pé gípé émna mé:ladu:ji. ² Bí bulum luto, "Arígé bojérungko, émpige:la gatsíngkunné ajjiko; odok-léga:pé aríg Ru:tumkolo:pé kumtoka bík arígdo:pé gatsíngkunném mélígdopé. ³ Nolu gíkang! émpige:la kangkító, ngo nolum lampiyang ara:lo mer-ao kísa:pé mélígdung. ⁴ Murkong lé:nan payég, sogén manggom létagém bomyok; odokké sé:komésin lambédo kumríksugoyok.^f ⁵ Oko okumloi nolu gía:doji, oddoi lupolang, 'Sé: okumso asin-ansíngé dungka:langka.' ⁶ Asin-ansíngkané tani:ko édé okumdo du:mílo, noluk asin-ansí:dé bík tayé:lo du:yé; kama:mílo, édé nolukkolo:pé gíladyéku. ⁷ Odokké édé okumí:do du:lang, bulu okkoméi biyéji édéméi dola-tí:lang, kapéné ager-gernédé bík pa:pénam arédém pa:pa:do. Okumkolokké okum songkonpé baggoyok. ⁸ Édílo nolu taonkolo:pé gía:doji odo bulu nolum boríksumílo, okkomei nolum dodopé biyéji édemei dolang. ⁹ Odok kilaramna du:ném ésa:molang odokké, "Ru:nék migomdokodé noluk kéra:pé gíadung" émna bulum lubilang. ¹⁰ Émpige:la édílo nolu taonkolo:pé gía:doji, nolum boríksuma:mílo, odok lambékídí:do:pé gíge:la lulang, ¹¹ 'Noluk taonsok ngoluk alékídí:sok bagabné dulikídí:sémsin noluk kekonpé lépaksudung. Émgom sém kinnang: 'Ru:nék migomdokodé aninka:bo.' ¹² Ngo nolum lubidung, a:péné longédo Sodom taondé édé taondémyang anpopoya:yé.

Méngkésuman Taon

(Moti 11.20-24)

¹³ Korajinikídínga, nolukkolo:pé mé:díré! Betsedanga nolukkolo:pé mé:díré! Kapéné nolukkolok inam mé:píla:ma:nam agerkídí:dém Tayaréla Sidon mo:tagdo inamka:mílo, bulu édilaibo toilangém géla médbulo tedla, méngkutsuiya:kubopé.^g ¹⁴ Émpige:la kéba: longédo Tayarbí:la: Sidonbí nolumyang anpopoya:yé. ¹⁵ Odokké nolu, Kaparnauma, nom do:mír tayé:to:pei jo:sa:lígyén? No ui:korubopépag gítogyé.

^f**10.4** Jiudiloc kumríksunamdém airu:pé arakédag, bulu takamém tadbíndanna taddag odokké léga:pé kumríksuddom bojérungko ayírem lagidag émpila Jisubí kumríksuyoka émna luto

^g**10.13** Jiudié airu:pé bottépé mé:ngkutsu:mílo po:pélokkébo inam kísapé toilangém géla medbulo teddagai

¹⁶ Sé:kobí noluk agomém taddagji bí ngok agomém taddag; sé:kobí nolum lupagyéji bí ngomsin lupagdag; émpige:la sé:kobí ngom lupagdagji bí ngom mélignédémsin lupagdag."

Ní:yí:la:nyidok Gílatkunam

¹⁷ Ní:yí:la:nyi:dé mé:pola gíladgekula lubitoku, "Rutuma, nok aminno ui:yé ngolukkolo kéígamsukang."

¹⁸ Bí lulatsutoku, "Ui:ké tayéng-amo:tokké yari:émpé arpalednamdém ngo ka:to. ¹⁹ Tabbémna: tabí:tarumém sammíglado:péla: Soitan, miru:dé^y airu:pé kínggí:daggom bím motabla:dopé ilang-gílangém ngo nolum bidung; okkosin nolum atíkosin ilama:yé. ²⁰ Ui:yé nolum kéíksukang émna mé:poyok, émpige:la noluk aminém tayéng-amo:té adgabla lé:tag émnapag mé:potok."

Jisubí Mé:pokang

(Moti 11.25-27;13.16-17)

²¹ Odo ayírdo Jisubí, Angunn Yalolo airu:pé mé:pola luto, "Abu, ngo nom luyitsudung, tayéng-amongkéla: mo:písok Ru:tuma, kapila:né no sémbulum mé:jo:né tani:lokéla: kinnépa:nélokkém kupsila lé:tag, odokké ajjiné ko:kangém édém kinmoto. Arro, Abu, kapéné édé nok airu:pé-mé:yumsunamé.

²² Ngok Abubí ngok alaglo appíngém bitag. Ao:bí sé:kon édém sé:kosin kinmang, bím Abbodé kindag, odokké Abubí sé:kon, édém Ao:dé odokké sé:komé Ao:dé léngkanpé émna balentuji bí:o kindag."

²³ Odo bí luyírsunékídí:dém ngelatsuge:la ammem-kinmoma:pé luto, "Nolu okkom ka:begdu:ji édém ka:begné amikkídí:dé ayang-pa:né. ²⁴ Kapéné ngo nolum lubidung bojéru:ngko lungor-lunné odokké migomé nolu okkom ka:begdu:ji édém ka:lídaggai émpige:la bulu ka:bektomang, odokké nolu okkom tadbegdu:ji édém bulu tadlídaggai émpige:la tadbektomang."

Ainé Somoriadém Luyisubinam

²⁵ Odokké kangkítok, luroém luyírnéko gísa:la Jisumé luyetpé méngkíla bí tauto, "Luyír-abu, turyarra-turnamdém pa:nam léga:pé ngo okkarém ipa:yén?"

²⁶ Bí lulatsutoku, "Ru:nék lurodo okko émna attun? No édém kapé popa:sutang?"

^y10.19 sé: soitandém Iudag

²⁷ Bí lulatsuto: "Nok Ru:né Ru:tummé no nok appíng asinki, nok appíng dé:né-yaloki nok appíng tornamki odokké nok appíng mé:lotki aipé-mé:lang. Odokké nok kumrémm nok aíkémpé aipé-mé:lang."

²⁸ Jisubí lulatsutoku, "Arro no lugaptag. Édémpé itaku oddoi no turyépé."

²⁹ Émpige:la bí aídé aíém aidag émna léngkansupé mé:la, bí Jisumé tauto, "Émpém ngok kumríkíd:dé sé:kon?"

³⁰ Lulatsulangkula Jisubí luto: "Tani:koné Jerusalemdokké Jeriko:pé gítogla du:dodém, bím rodgon taniyé lambédo pa:to. Bík génam-bonamkíd:dém bulu la:pagamto, odokké bím sikíramdop démge:la mépagla gíkangku." ³¹ Édé lambí:dok mirí:ko gítogla gído, odokké édilo bí tani:dém ka:toji, bí ka:ma:némpé gíyodla gíkang.

³² Édémí:pé Lebi:ko gído, édilo bí odo:pé gípí:la bím ka:toji, bí:sin ka:ma:némpé gíyodla gíkang. ³³ Émpige:la Somoria tani:koné gíla du:dodém, édé tani:dok dungkodo:pé gípíto; odokké édilo bí bím ka:toji, bí bím aya:pé méngkang. ³⁴ Bí bíkkodo:pé gíge:la bím démjokkokíd:do tulangémna: tí:namém pílgge:la gombito. Odokké bím bík aíké gado:do bosalígge:la mibo-dungko okumkolo:pé gíboge:la bím ka:sí:mosí:to. ³⁵ Longkondo bí murkolok murkong anír piryiko la:lenge:la édém mibo-okumdém ka:sí:nédém bige:la luto, "Bím ka:sí:mosí:bipolang, odokké ka:sí:ré:ém bisetpénam kamílo ngo édilo gíladyékuji odo bikupé."

³⁶ Sé: aumsok nok méngkípé sé:ko rodgon tani:pa:nam tani:dok kumrí:dé émna mé:don?"

³⁷ Luroém aipakpé kinjígla kínnédé lulatsutoku, "Sé:kobí bím ayang-abbor léngkantoji."

Jisubí bím luto, "Gílangkula édémí:pé itaku."

Jisubí Martakéla: Meriké Okumpé Gínam

³⁸ Odok lédupé bulu gíla du:dodém, bí do:lungkolo:pé gíato okolo Marta émnam miméko:né bík okumdo bím boríksuto. ³⁹ Bíkké Meri émnam bírméko dungngai, sé:kobí Ru:tumké lépo ru:yido tedge:la bík luyírnakíd:dém tadla dungngai. ⁴⁰ Émpige:la Marta:bí bojérungko ké:péréppénammé du:namé mé:rítsula bí Jisukodo:pé gíla luto, "Ru:tuma, no ka:mima:nei ngok bírmé:dé ngom atéro:ngém ila:sa:la bidopé mépagnamsém? Bí ngom idumsudopé luteipén!"

⁴¹ Ru:tumbí lulatsuto, "Marta, Marta, no bojérungko ménggola mé:dírra méngaksula dung, ⁴² émpige:la laginamdé akkongko. Meri:bí aiyanédém idung, okodém bíkkolokké la:pagla:mayé."

Jisubí Kumnam Tayé:lo Luyírbinam

(Moti 6.9-13; 7.7-11)

11 ¹ Longékoném Jisubí kumkokolo kumna dungngai. Édilo bí kumapton, bíkkol luyírsunékídí:dok a:ko bím luto, "Ru:tuma, ngolum kumnamém kumyírteipén, kapé Jonbí bíkkol luyírsunékídí:dém kumyírbitagji édémí:pé."

² Bí bulum luto, "Édilo nolu kumdon, odo sémpé kumnang:
Abu,

nok aminé angunn-ka:langka,
nok migomdokodé angka:langka.

³ Lo:dísém ngolum ngoluk dopénammém ^hbilang.

⁴ Ngoluk imurém ngolum mé:yinsubilang,
kapéné ngolusin ngolum imurné appíngém mé:yinsubido.

Odokké ngolum anka:lo gíaboma:péka."

⁵ Odokké bí bulum luto, "Noluk sé:kaiké ajonko dung, odokké no yuméyora:do bíkkodo:pé gíla lumílo, 'Ajona, ngom pitang borumko bisupoi, ⁶ ngok ajonko okolai gíla dung odokké ngokkoso:pé gíao:do, odokké ngokké bím dobopénamé okkosin kama:pé idung.' ⁷ Odo arangké du:nédé lulatsuyé, 'Ngom gokkín-gogmínyok. Yabgom síkkaptagbo, odokké ommangéla: ngo yuba:du:bo. Ngo darobla nom okkomsin bila:mang.' ⁸ Ngo nolum lubidung, bí bík ajoné émna darobge:la bím okkomsin bimanggom, bík kotíkotíla du:nam léga:pé bí darobge:la bím éddarko pitangém lagidagji édém biyé. ⁹ Édémpila ngo nolum lubidung: Kotok, édém nolum biyé; matok édém nolu mapasuyé; rankutok odo yabgom nolum síggebiyé. ¹⁰ Kapéné sé:koi koyeji bí pa:yerung; sé:kobí mayeji, bí maparu:suye, odokké sé:kobí ranku:yeji, yabgodém bíkképé síggebiye. ¹¹ Noluk ara:lok oko abudé, bík ao:dé ongoko komílo, ongngom bima:pé tabíko bidon? ¹² Odokké bí apíko komílo, bím tabí:tarumko bidonei? ¹³ Nolu airu:pé aiman tani:ge:la:sin, noluk ommangém kapé ainé amaném bipénammé édém kindo, émpém noluk tayéng Abubí éddíko bulum bilíla:dun Angunn Yalomé sé:kobulu bíkkolok koyeji!"

Jisubí:la: Beljebubbí

(Moti 12.22-30; Mark 3.20-27)

¹⁴ Longékoném Jisubí gomma:la du:né tani:kolok ui:ko ménnena dungngai. Édilo ui:dé gílenka:ji, gomman tani:dé agomém lulangkangku, odo gíkumsuné tani:kídí:dé édém ka:la

^h11.3 Ngoluk lo:díké laginam donam-tí:nam

kangaksukang. ¹⁵ Émpige:la bulukkodok akke luto, "Ui:kídí:dok migompé batpéné Beljebubki, bí ui:yém ménnendung."

¹⁶ Akedé bím anka:la tayéng-amo:tok kanggotko koto.

¹⁷ Émpige:la Jisubí buluk mé:la du:namdém kinna bulum luto: "Migomdokoko aíké ara:do aíé banyikopé isumílo bí yogyé, odokké okum-érangkoné ko:nyikopé isumílo éra:dé openyé. ¹⁸ Soitanbí aíké ara:do angusumílo, kapé bík migomdokodé du:yaryén? Kapéné nolu ludag ngo Beljebubkí ui:yém ménnendo émna. ¹⁹ Odokké ngo Beljebubki^z ui:yém ménnendu:mílo, sé:kokki noluk ommangkídí:dé bulum ménnendun? Odok-léga:pé bulu nolum kébangém ba:dung. ²⁰ Émpige:la ngo Ru:nék lagnéki^a ui:yém ménnendu:mílo, odo Ru:nék migomdokodé noluk ara:lo aro:pé píngangka:bo.

²¹ Édílo kinggín tani:koné, abna-pananém jo:la, bík aíké okumdém kanggapsula du:yéji, bík attaré yogma:yé. ²² Émpige:la bímyang kínggí:ya:néko bím moa:la bím motabmílo, bí bík mé:tinsula du:nam abna-pananédém la:pagyé odokké bí bík kanamsí:nam appíngém bompagyéku.

²³ Sé:kobí ngok lédílo du:mínma:ji bí ngok ajonmang, odokké sé:kobí ngok lédílo tíkumsuma:ji bí pidjernéko."

Aiman Yalodok Gílatkunam

(Moti 12.43-45)

²⁴ "Édílo naréman yalo:ko tani:kolokké gílendokuji, bí sullipotakolo:pé^b dungkoko mala gídag odokké édílo bí dungkoko pa:ma:yéji odo bí ludag, 'Ngo ngok mépagla gíko okumdo:pé gílatkupé.' ²⁵ Édílo bí gílattokuji, okumdém pétpumopula tísímosí:la lé:dopé ka:pa:suto. ²⁶ Odo bí gíge:la bímyang aiyaman kínítkoda yallom gíbodakku, odokké bulu gíge:la odo du:dag. Odokké tani:dok turnamdé po:pékemyam aiyama:pé idag."

Ayang-Pa:né

²⁷ Jisubí sémbulum lula du:dodo, gíkumsunékídí:dok ara:dokké mimékoné bottagampé jé:la bím luto, "Nom oge:la usa:né ané:dé ayang-pa:néko."

²⁸ Émpige:la bí lulatsutoku, "Sé:kobulu Ru:nék agomém tadge:la édémbulum idakkuji bulupag ayang-pa:ya:né."

^z**11.19** Jisubí ui:yém mennenamdém bulu mé:musudung odok-léga:pé Jisubí bulum lubidung buluk agerdéi bulum léngkanbiyéku.

^a**11.20** Ru:néké lagnédé Ru:néké tornamdé

^b**11.24** Baibelsok sullipota:dé nésin-némíng kamangko torné-ílíng dungko odokké tani:lok du:mangkoém ludag

Mé:píla:ma:nam Agerko Léngkandopé Lulígnam

(Moti 12.38-40)

²⁹ Gíkumsunékídí:dé bojéya:bomnammé, Jisubí luto, "Sé: opesé: aisí:man opeko; bulu kanggotko magodag, émpige:la Jona:ké kanggodémma:mílo bulum okkomsin léngkansedma:yé. ³⁰ Kapé Jona:bí^c Ninebi tani:kídí:dok léga:pé kanggotka:ji, édémí:pé Tani:ké Ao:bí:sin sé: opesok léga:pé kanggotko. ³¹ Kéba:ba:do longédo péya:bok Ranidé^d sé: opesok kekonpé dagrobla bulum lupagyé; kapéné bí mo:písok du:térbokké Solomonké^e mé:jo:nam do:yíngém tatkapé gíka, odokké kangkítok, su:pag Solomonméya:sin kinya:néko sidé dung. ³² Kéba:ba:do longédo Ninebi:dok tani:kídí:dé sé: opesok kekonpé dagrobla bulum lupagyé, kapéné bulu Jona:ké lugo:bidodém méngkutsuka; odokké kangkítok, su:pag Jona:méya:sin bottéya:né a:ko sidé dung.

Amírdok Pía:dé

(Moti 5.15;6.22-23)

³³ Sé:kosin serakiko banodge:la édém ka:begmangkolo ma:mílo batikolo kulubla lé:mang. Émpige:la édém odok tígéngkolopag lé:do, édémpila sé:koi gúa:yéji bí:éi pía:dém ka:begyé. ³⁴ Nok amígdé nok amírdok seraki:dé. Édilo nok amigé aila du:ji, nok amí appí:do píangé pí:sí:la du:yé. Émpige:la édilo bulu aimabó:ji, nok amírdé kémmodjíjila du:yé. ³⁵ Nokkolok du:né pia:dé kémopéké édémpila totsulang. ³⁶ Odok-léga:pé, nok amí appí:do píangé pí:sí:la du:mílo, odokké intakkosin kémoma:mílo, kapé seraki:kolok pia:dé nolum píangém bidoji, édé dorbu:danna du:yé."

Parosikídí:démna: Luro Luyírnékídí:dém Jisubí Lujém

(Moti 23.1-36;Mark 12.38-40)

³⁷ Édilo Jisubí agom lungasuton, Parosikoné bím apin dojonsupé goksuto; édémpila bí gúa:la doko-tebuldo tedato.

³⁸ Jisubí doa:ma:dapé lasuksuma:namdém ka:la Parosidé kangaksukang. ³⁹ Odo Ru:tumbí bím luto, "Parosi:kídínga nolu

^c**11.30** Jona:bí pirtané ongodok aki ara:do loum yumékola longék du:to, édémí:pé Tani:ké Ao:bísin loum yumékola longéko among ara:bo du:yé

^d**11.31** Péyabok ranidé, Se:bádok ranidé, bík migomdokodé Israeldokké páyapé dungngai, símsírok Itupia émnam mongkédépé.

^e**11.31** Solomonbí mé:juppagya:né migomdé:ai, sé:ko migom Debidké ao:an, bík migomdododo Jerusalemdok kumli-okumdém moka.

arém-batilok ru:yidém bé:mobé:mola bé:pu:do, émpige:la noluk asin ara:dé ka:bo-mé:bola: aimasí:ma:né pí:sí:la dung.⁴⁰ Nolu makkorné tanikídínga! Ru:yidém monní:dé ara:démsin moma:nei?⁴¹ Édémpila arangkédém opanném aman bila narémotok, odokké nom appí:lo naré:moyé.

⁴² Émpige:la Parosikídínga nolukkolo:pé mé:díré, kapila:né nolu podinang, take-talab odokké bari oying-oge appí:dok Ru:némé bipénam íyí:dém bido, émpige:la nolu aro-kébang ba:namdé:la: Ru:némé aya:namdém mé:yamé:sa:do. Nolu po:pékédém mé:yamé:sama:pé lédikédém ipénammai.

⁴³ Parosi:kídínga nolukkolo:pé mé:díré, kapila:né nolu murong-okumkídí:do^f ai:yangarkodo tetpé mado odokké réko-kokokídí:do kumríksunamém magodo. ⁴⁴ Mé:díré nolukkolo:pé, kapila:né nolu tanilok ka:beksuma:nam aggo, okodém kinma:pé taniyé odok tayé:lo lambégídag."

⁴⁵ Luroém kinjígla-kinné tanikóné bím lulatsuto, "Luyír-abu, édílo no sémbulum luduji, no ngolumsin lukadu:da."

⁴⁶ Jisubí luto, "Nolu luroém kinjígla-kinnékídínga, nolukkolo:pésin mé:díré, kapila:né nolu ammém jo:lama:namém jo:modo, odokké nolu aíkídí:dé bulum jo:dumsunam léga:pé lagné asongkosin éngunmomang. ⁴⁷ Nolukkolo:pé mé:díré, kapila:né nolu lungor-lunékídí:dok aggom agdung, sé:kobulum noluk abukídí:dé mokekaji. ⁴⁸ Édémpila noluk abukídí:dok agerkídí:dé aidagai émna nolu lukanbidung; bulu bulum moketo odokké nolu buluk aggom agbidung. ⁴⁹ Odogar léga:pé, Ru:nébí bík mé:jo:namlo luto, 'Ngo bulukkolo:pé lungor-lunnémna: mélígnamkídí:dém mélígyé, bulukkolok akkem bulu mokeyé odokké akkem ipusireyé.' ⁵⁰ Odok-léga:pé mo:písok lendo-a:dodokkébo takam lungor-lunékídí:dok í:i bidmonam dok ajéngém sé: opesok la:yé, ⁵¹ Abelkodokké Jakaria:ké í:do:pé, sé:kom runggudogla: kumli:dok pongkogdo mokekaji. Aroru:pé, ngo nolum lubidung, édé appí:dok ajéngém sé: opesok la:yé.

⁵² Mé:díré nolukkolo:pé, luroém kinnékídínga, kapila:né nolu Ru:némé kinnané edgenanédém la:pakto. Nolu aíkídí:dé gíaru:tomang, odokké sé:kobulu gíadagji bulumsin nolu gíamotomang."

^f**11.43** Jiudi kumko-okumlo ménggésunam tanikídí:dok léga:pé angupé tetkom lé:bidungai

⁵³ Édílo Jisubí odokké gíkangkun, Parosi:kídí:déla: luro
luyírnékídí:dé bík kekonpé lurobbomna bím tatkír-tatpangém tauto.

⁵⁴ Bík o:kai lumurko sogappé émna bulu anna du:to.

Séumonékídí:dém Lupang Lunam

(Moti 10.26-27)

12 ¹Odo ayírdo, lí:yíng lí:yíngko:pé taniyé gíkumsunamé, bulu akoné akoném samgémka:mínsuto, Jisubí bíkkol luyírsunékídí:dém lupoto, "Parosi:kídí:dok kardokké⁹ nolu ansulang, okodé séuépag. ²Lé:sila:nammé okkosin kamang okodém ka:bekkuma:yéji, odokké kinma:nammé okkosin kamang okodém kinkuma:yéji. ³Édémpila nolu kémolo okkom luyéji édém pía:lo tadbegamyé, odokké soyar arangkídí:do nolu okkoméi písípasapé luyéji édéméi okum selabdokké lugo:biyé.

Sé:kom Pésopénamén

(Moti 10.28-31)

⁴ Ngok ajonkídínga, ngo nolum lubidung, adin-amírongém mokelangge:la édém okkomsin ibadla:manékídí:dém pésoyok. ⁵ Émpige:la sé:kom pésopénamén ngo nolum léngkanbipé: Bím pésolang, sé:ko noluk adin-amíré mokenam lédupé, ui:amobo:pé édém géilígnané tornamé du:ji. Aroru:pé, ngo nolum lubidung bímpag pésolang.

⁶ Paksarung pirngokoném du:onalo komanei? Émgom Ru:nébí bulukkolok apirkomsin mitpanmang. ⁷ Odokké noluk tukkudok du:né dumíd appí:dém sabamamtung. Édémpila pésoyok; bojérungko paksarungémya:sin nolu arré kaya:dag.

Tani:ké Ao:mé Ludesuge:la Lupaksunam

(Moti 10.32-33;12.32;10.19-20)

⁸ Ngo nolum lubidung, sé:ko ngom tani: kangga:lo lukansubiyéji, Tani:ké^h Ao:bí:sin Ru:nék tayéng-ya:mekídí:dok kangga:lo bím lukansubiyé. ⁹ Émpige:la sé:ko ngom tani kangga:lo lupaksuyéji Ru:nék tayéng-ya:mekídí:dok kangga:lo bímsin lupagyé.

¹⁰ Odokké Tani:ké Ao:ké angupé sé:koi ludogom bím mé:yinsubiyé, émpige:la sé:kobí Angunné Yalodém luka:la luyéji bím mé:yinsubima:yé.

¹¹ Édílo nolum murong-okumlo:pé, migomlo:pé, odokké ilang-gíla:nékídí:do:pé soa:bomyéji, okkom kapé nolu Iurasuyén émmamílo okkom kapé luyén émna aiji:kosin mé:díryok, ¹² kapéné

⁹**12.1** Parosi ka:rdé buluk luyírnakídí:dé

^h**12.8** Tani:ké Ao: émnamsé anguru:né Jisuké aminko, Jisubí Ru:néké ao: émnamdém sé: aminsokki lukanbidag

Angunné Yalobí nolum odo ayírardo okkom nolu luyénammén édém luyírbiyé."

Makkorné Mirémné Tani:koném Luyisubinam

¹³ Tani:kídí:dok ara:dokké akoné bím luto, "Luyír-abu, ba:buké omptikídí:dém ngok lédiло orpansudopé ngok bírodém luteikai."

¹⁴ Jisubí lulatsutoku, "Ajona, sé:kobí ngom noyik anyém kéba:ba:bidopéla: orpansubidopé tolíktang?" ¹⁵ Odokké bí bulum luto, "Ansuka:sulang! Ka:bo-mé:bonam appí:lokké aíe mo:té:pé du:lang; kapila:né taní:ké turnamé bík bojéru:ngko kanam dok tayé:lo:mang."

¹⁶ Odokké bí bulum luyisula lunamko lubito: "Mirémné taní:kolok arígé aipé aikangai. ¹⁷ Édémpila 'Ngo kapé iyyané? Ngokké a:m méko-tíkko kagéma:pé iduda,' émna bí aíe mé:suto. ¹⁸ Odokké bí luto, 'Ngo sémpé ipé. Ngo ngok kumsungkídí:dém atpenampopé odokké bottaya:né asongko mopongkupé, odokké odo ngo ngok a:mémna: ngok attar appí:dém mékumpé. ¹⁹ Odokké ngo ngok aíem lusupé,"Nokké bojéru:ngko ainé attaré dítak dítaglokképé pí:dopé du:bong. Édémpila mé:pénam okkosin kama:bo, dola, tí:la, mé:po-ménganna du:tok." ²⁰ Émpige:la Ru:nébí bím luto, 'Makkora! Siyumké yummarsó no siyé. Odo nok aíké léga:pé mékumsunam attarkídí:dém sé:kobí pa:yén?'

²¹ Ru:néké léga:pé mékumsuma:pé aíké léga:pé mékumsuné taní:dokké édémpé iyé."

Ru:némé Mé:tinsunam

(Moti 6.25-34)

²² Odo Jisubí bíkkol luyírsunékídí:dém luto: "Odok-léga:pé ngo nolum lubidung,okkom doyén, okkom géye-bomyén émna noluk turnamdoch légangé mé:díryok. ²³ Turnamsé: donam-tí:namémyang, odokké adin-amírsé: génam-bomnamémyang bottéya:dag.

²⁴ Píakkídí:dém kangkítok: Bulu pitsinmang, gatsinmang, bulukké léngkumkoé manggom kumsungé kamang; émgom Ru:nébí bulum domola dung.Odokké péttangémya:sin nolukké bojéru:ngko arré kaya:dag! ²⁵ Noluk mé:dírra du:namdé noluk turnamdo lo:tungko turbadmola:dagnei? ²⁶ Édémpila nolu sé: aiji:oné agerséméi ilamang, émpém kapila nolu akonkídí:dok légangé mé:dírra du:don? ²⁷ Méngkítok yumrang appuné kapé mí:tadon. Bulu onnomsin kémang odokké agerémsin germang. Émgom ngo nolum lubidung, migom Solomonbí kanam appíng génamkídí:dok a:kosin sé:

appunkídí:sok akolokkídík kangkanmangai.²⁸ Ru:nébí arígolok siloké du:né nésinéméi síddíko tíbu:líglá gémo-bommodag, okodém yampo umílo romnígyé, nolum éddík bojéya:pé bí gémo-bommoyén, mé:jíksunamém aji:ouko kanékídínga!

²⁹ Okkom doyé okkom tí:yén émna nolu méngkasula du:yok, odogbuluk légangé mé:díryok.³⁰ Kapéné Ru:némé-kinman mo:písok taniyé odogbuluk lédulo dugdag, odokké noluk Abubí édémbulum nolum lagidag émna kindag.³¹ Émpige:la nolu bík migomdokodém mapotok, odokké sé: appí:sém nolum biyérung biyé.

Tayéng-amo:to Mité-mirémné

(Moti 6.19-21)

³² Ajjiné kérénga, pésoyok, kapéné noluk Abubí nolum migomdokodém binamdé bím mé:pom bidag.³³ Nolukké oko okko du:ji édémbulum kopagamge:la opanném bitok. Odokké tayéng-amo:to okolo dopsongé gía:ma:ji, tapumé pídma:ji odo aíké léga:pé édílo:sin akukuma:né sogéném moninsula bojérungko omptiém mosí:sutok.³⁴ Kapéné noluk omptiyé okolo du:yéji, oddoi noluk asinésin du:yé.

Ru:tumdé Toyala Du:dopé Pa:nam Pagbokídíng

³⁵ Ager-gernam léga:pé géno-bomnola du:lang odokké seraki:ém banodla lé:lang,³⁶ midangém doge:la gílatkuné buluk ru:tumdé toyala du:nékídí:démpé, édílo bí gíponggekula yabgodém ranku:yéji oddar bulu bagémpé bík léga:pé yabgodém síggebila:dopé.

³⁷ Ru:tumdé gídokudo darra du:dopé pa:nam pagbokídí:dé ayang-pa:né. Ngo aroru:pé nolum lubidung, bí bulum orbi-pabipé émna gélíksuyé, bí bulum doko-tebuldo tedmoyé odokké dagdanna du:la bulum orrasa:la biyé.³⁸ Ru:tumdé yuméyoradoⁱ manggom porokkogdo ayírdo gídokudodo bulum lenna du:dopé pa:mílo, édé pagbokídí:dé ayang-pa:né.

³⁹ Émpige:la nolu sém kinnang: Okum ru:tumdé dopsodé oko ayírdo gíyéji édém kinnoya:mílo, bí bík okumdo dopsongém gía:moma:yai.⁴⁰ Nolu:sin lennola du:lang; kapila:né Tani:ké Ao:bí noluk gípongkupoma:yépé émna mé:la du:do ayírdo gíladyéku."

ⁱ**12.38** sé: ayírsém yummé kangabla du:nékídí:dok (sokidar) ayír lédílo sabdag, yummé bulu aíké aíké ayírdo:pé kangabnam agerém gerdag.

Pagbodé Aronéi Aroma:néi

(Moti 24.45-51)

⁴¹ Pitorbí tauto, "Ru:tuma, sé: luyisula lunamsém no ngolumo lubidu:yé, nei appíngém lubidun?"

⁴² Ru:tumbí lulatsuto, "Émpém sé:kobí aronéla mé:jo:né menejardén, sé:kom ru:tumdé bík pagbokídí:dém ayírdo donam-tí:nam bidopé odokké bulum kangabné ru:tumpé tolígyén?

⁴³ Ru:tumdok gíladdokudo:do édémpé ila du:dopé pa:nam pagbodé ayang-pa:né. ⁴⁴ Ngo nolum arodém lubidung, bí bím bík ompotí appí:dok tayé:lo ru:tumpé tolígyé. ⁴⁵ Émpige:la pagbodé aídé asinbo lusumílo, 'Ngok ru:tumbí gígorkuma:pé idung,' odokké bí pagbola: pagnékídí:dém dí:robbomna domít-tí:mítsula tíngursugédung.

⁴⁶ Longéko pagbodok ru:tumdé gíyéku édílo bí odo ayírrado:la: odo longardo gíyékupé émna méma:yéji. Odokké bí bím kínggí:pé mokemoramge:la mé:jíg kama:nékídí:dok lédílo du:moyé.

⁴⁷ Odokké oko pagbodé bík ru:tumdok asin mé:namdém kinna lennola du:ma:yéji, odokké bík ru:tumdok méngkamdémpé ima:yéji, bím díno:noma:pé dí:yé. ⁴⁸ Émpige:la sé:kobí kinmangaji odokké o:kaiko díngkosunam agerko germílo, bím dí:so:díreyé. Sé:koméi bojéko bitu:ji, bíkkolok bojéko mayéku, odokké sé:kom bojéko tolíktuji bíkkolok bojérungko koladyéku.

Jisubí Angusubonédé

(Moti 10.34-36)

⁴⁹ Ngo mo:písok tayé:so ummém ru:líkkapé gídung, odokké édé dorsa:namka:mílo aidagai! ⁵⁰ Émpige:la ngokké aipé du:gné baptis^j a:ko la:pénammé du:da, odokké édém la:ma:sissém ngok asinsé: tébégla du:yé! ⁵¹ Ngo mo:píso asin-ansíngém bikolo gídung émnai nolu mé:dang? Ma, ngo nolum lubidung, ngo mopan-moransukolo gídung. ⁵² Su:kkolokké anggoko kané éra:dé ako akopé angngamsuyé, aumdé anyidok kekonpé odokké anyidé aumdok kekonpé iyé. ⁵³ Bulu angngamsuyé, abudé ao:dok kekonpé odokké ao:dé abudok kekonpé, anédé omédok kekonpé odokké omédé anédok kekonpé, ayodé yamédok kekonpé odokké yamédé ayodok kekonpé."

^j12.50 Sé: baptis émnamsé: Kurus taye:dok sibinam

12.53 Maika 7.6

Ayírdém Kinnam

(*Moti 16.2-3*)

⁵⁴ Bí gíkumsuné taní:kídí:dém luto: "Édílo nolu oabokkék mukkangé yísa:dopé ka:doji, odo nolu bagémpé ludag, 'Podongé oyé,' odokké édémí:pé odag. ⁵⁵ Odokké édílo péya:dokké ésar sardoji, nolu ludag, 'Airu:pé guyépé,' odokké édémí:pé gudag. ⁵⁶ Séumonékídíngá! Nolu mo:písogla: do:mírtok léngkansunamdé m kängge:la okko kapé iyéji édém lusarbila:do. Émpige:la kapé nolu su:pakké sé: ayírsém lusarbila:toman?

Miru Lédílo Lékokunam

(*Moti 5.25-26*)

⁵⁷ Noluk aíké léga:pé okodé arodang édém nolu kapila mé:séksula:man? ⁵⁸ Nok miru:dok lédílo no kéba:migomdo:pé gíla du:dodo, bíkkokki lambédoi lékokunamdé sablangka, émmamílo bí nom kéba:migomdo:pé soa:bompéké, odokké kéba:migomdé nom opisar alagdo bipéké, odokké opisardé nom makana:lo tumpéké. ⁵⁹ Ngo nolum lubidung, édílo:pé nok bilatkupénam murkodém biladamkuma:yéji odolo:pé nom mélenníkuma:yé."

^k**12.54** Mediterian siye:dé oabo du:namé Jisubí sémpé luka, kapila:né sé: mo:dumsokké mukkangém édémpei ka:dungai.

Noluk Pa:blokké Méngkutsutoku Émmamílo Siyé

13 ¹ Odo ayírardo odok du:né tani:kídí:dok agomém Jisumé lubito, sé:kobuluk í:yém Pilatbí palígnam-merkídí:dok í:i lédílo yonnusuton. ² Jisubí lulatsuto, "Édé Galili tani:kídí:dém édempé mokenammé, Galilidok du:né akke tani:kídí:démyang bulu ai:yaman tani:yai émna nolu mé:dang? ³ Ngo nolum lubidung, édé aromang! Émpige:la méngkutsuma:mílo, nolu appíngé édémí:pé singabyé. ⁴ Siloamdo oudné-dísa:namdé¹ dírjémnammé yí:nyikoném díngkéto, díngkenamkídí:dé Jerusalemdok du:nékídí:dok appíngkémyang pa:bém iya:nékídí:déai émna nolu mé:dang? ⁵ Ngo nolum lubidung, édé aromang! Émpige:la édílo:pé nolu méngkutsukuma:ji, nolusin édémí:pé singabyé."

A:yé E:man Tajíg Ísí:dém Luyisula Lubinam

⁶ Odo bí sé: luyisula lunamsém lubito: "Tani:koné bík angur-ba:rido tajíg amíngko letagai, odokké bí odok a:yem pírkapé gíto, émpige:la apíkosin pa:tomang. ⁷ Édémpila bí ba:ridém ka:sí:né tani:dém luto, 'Kangkítok, dítak aumkopé ngo sé: tajíg amí:sok a:yém pírkapé gínamé ika:bo, émpige:la ngo apíkosin pangkímang. Amí:sém tépaktobo! Kapila bím émmumpé sa:lubla du:moyén?' ⁸ Édé tani:dé lulatsutoku, "Migoma, sém sé: dítakso:sin léngkapolai, ngo bím tagburge:la a:rko yarríkpo:pé. ⁹ Lungying a:yé e:mílo, aika:bo! Odokké e:ma:mílo, sém té:la:pébo."

Yoddo Longédo Jisubí Tungkulíné Miméko Ésa:motoku

¹⁰ Yoddo longékolo Jisubí murong-okum akolo luyírra dungngai, ¹¹ odokké odo yí:la:pinyi dítakko yalokoné pa:la lé:nam kila-du:né miméko dungngai. Bí tungkulila aiji:kosin tusa:lamangai. ¹² Édilo Jisubí bím ka:ton, bím gogge:la luto, "Ané, nok kinamdkkké nom ésa:motakkubong." ¹³ Jisubí bík alakki bík amírdok riyídbinammé bagémpé oddar bí tusa:langkangku odokké Ru:némé luyitsuto.

¹⁴ Émpige:la murong-okumdo ka:sí:nédé kínggí:pé aglíngé sa:la tani:kídí:dém luto, "Agerém gerpa:nam longgé longkéngko dung. Édémpila odo longékídí:do gíla kinamém ka:pítkosulang, Yoddo longéso:mang."

¹13.4 Siloam Dísa:namdé Jerusalemdo dung

13.14 Gílen 20.9-10; Atten 5.13-14

¹⁵ Ru:tumbí bím lulatsuto, "Nolu séumonékídíngá! Nolu appíngé Yoddo longédo noluk so:bom, gadongém rínnna léngkodokké asi sunkolo ta:bomna go:bomma:nei? ¹⁶ Émpém sé: mimésém, Abraamké omésém, sé:kom Ui:bí yí:la:pinyi dítakkopé rínggabla lé:tang, Yoddo longéso kapila bím motubima:yén?" ¹⁷ Édílo bí édém lutoji, bík miru appí:dé anyisukang, odokké bík mé:pila:ma:nam ager appí:dém ka:la tani:kídí:dé mé:yumamsukang.

Pétu Ammodém Luyisula Lubinam

(Moti 13.31-32;Mark 4.30-32)

¹⁸ Odo Jisubí tauto, "Ru:nék migomdokodé okkom gésudang? Ngo okokki édém luyisubiyan? ¹⁹ Édé pétu ammokonémpé idag, okodém tani:koné langge:la bík oying-ba:rido pidlíkto. Édé sa:la mí:tané ísing amíngkopé ikang, odokké do:mírtok péttangé odok réngkékídí:do asubém gi:to."

Ka:rdém Luyisula Lubinam

(Moti 13.33)

²⁰ Lékoda bí tautoku, "Ru:nék migomdokodém ngo okokki luyisubiyan? ²¹ Édé ka:rémpé idag, okodém mimékoné langge:la bojérungko pita:lo yonnusuto odokké édílo:pé pitang appí:dé go:sama:ji odolo:pé yontíla du:to."

Ponme:né Yabgodé

(Moti 7.13-14,21-23)

²² Jisubí Jerusalempé gíla du:dodo taonkídí:dogla: do:lungkídí:dok gípadla luyírbito. ²³ Sé:kai bím tauto, "Ru:tuma, aji:ongkoi taniyé moturbinamém pa:yén?"

Bí bulum luto, ²⁴ "Ponme:né yabgodok gía:nan lambéko malang, kapila:né ngo nolum lubidung, bojérungko gíapé émna makiyé émpige:la gíalama:yé. ²⁵ Léko okum ru:tumdé darobgela yabgodém síkkabmyé, nolu ru:yido dagla kumna lula yabgodém rankula luyé, 'Ru:tuma, yabgodém ngoluk léga:pé síggeteipén.' Émpige:la bí lulatsuyéku, 'Ngo nolum kinmangéi odokké nolu okolokké gídun.' ²⁶ Odo nolu luyé, 'Ngolu nok lédílo dojon-tí:jonsuka, no ngoluk lambékídí:do luyírbigodaggai.' ²⁷ Émpige:la bí lulatsuyéku, 'Ngo nolum kinmangéi odokké nolu okolokké gídun. Aiman ager-gernékídíngá, nolu appíngé ngokkosokké gé:ram!' ²⁸ Odo kabnam-rinaméla: ipang rékkérépsunamé kayé, édílo nolu Abraammé, Isakmé, Jakubmé odokké takam lungor-lunékídí:dém

Ru:nék migomdokodo ka:begyéji, émpige:la nolum ru:yolo:pé géleninyé.²⁹ Taniyé sanggatokké, oabokké, pékídokké, péya:dokké gílangkula Ru:nék migomdokodo gí:dí dokolo buluk tetpékodo teda:yé.³⁰ Émpige:la kangkítok, lédupé gíkuné tanikidí:dé gígéponé tanipé iyéku, odokké gígéponé tanikidí:dé lédiyéku."

Jerusalemké Léga:pé Jisuké Ayang

(Moti 23.37-39)

³¹ Odo ayírdo Parosi ékké Jisukodo:pé gíge:la bím luto, "No sokké okolaipé gípakkangka, kapila:né Erodbí nom mokepé émna magola dung."

³² Bí lulatsutoku, "Nolu gíkang odokké édé mensaru:dém lubita, 'Ngo silo, yampo ui:yém ménnenyé, kiné taniyém ésa:moyéku, odokké loumné longédo ngo ngok gerpénam agerdém gerredyé.'

³³ Okkoi kapidaggom,silo yampo odokké ro: ngo Jerusalempé gíyartípé lagidung; kapéné Jerusalemdok ru:yido kapésinéi lungor-lunékoné silamang!

³⁴ Jerusalemé:i, Jerusalema, lungor-lunném mokenékídínga odokké nolukkolo:pé mélígnamkídí:dém ílíngki gékenékídínga. Nok ommangém ngo bojérungko moturpé sapkíto kapé rogné porokkoné bík ao:kídí:dém bík alap kéigdo laglubla lé:don édémí:pé méngkítungai; émpige:la nolu ikosulítomang.³⁵ Kangkítok, noluk Kumli:dé nolum mépagyé. Ngo nolum lubidung, 'Ru:tumké aminnok sé:ko gíduji bí ayang-pa:né émna' édílo:pé nolu luma:yéji, odolo:pé nolu ngom lékoda ka:bekkuma:yé."

Jisubí Kiladu:né Tani:koném Ésa:motoku

14 ¹Yoddo longékolo, édílo Jisubí ménggésunam Parosi:kolok okumdo apin dokolo gíla dungangan, taniyé bím kéra:lokké kanggabla du:to. ²Odokké kangkítok, odo bík kangga:do alé-alag bí:la kiladu:né tani:ko dungngai. ³Jisubí Parosi:kídí:démna: luroém kinnékídí:dém tauto, "Yoddo longéso kila du:ném ésa:mopa:dakkuyé ésa:mopangkuma:yé?"

⁴ Émpige:la bulu aso:pé dungapkang. Édémpila bí tani:dém pigabge:la bím ésa:moge:la mélíktoku. ⁵Odo bí bulum tauto, "Nolukkolok sé:kkaiké ao:komanggom so:boko du:mílo odokké édé yoddo longékolo sirungkolo oa:mílo, nolu lomdanna bím sosangkuma:pé du:yénei?"

⁶ Odo bulu okkomsin lulatsulatomang.

Ajjisunamélang Mibo-bonam

⁷ Édílo mibokídí:dé ménggésunam mibo tetkodo tetpé émna magola du:namdém Jisubí ka:ton, odo bí sé: luyisula lunamsém bulum lubito: ⁸"Édílai sé:kai nolum mida:dokapé gogmílo, ménggésunam tani:lok tetkolo tedayok, kapéné nomyang ménggésuya:nam tani:yém bí gogla lé:tu:pé. ⁹Édémpimílo, noyim sé:ko goktuji bí nokkodo:pé gíge:la nom lula:do, 'Nok tetkodém sé: tani:sém bitokai.' Odo no anyisula émmumnélok tetkolo tetpa:yéku. ¹⁰Émpige:la nolum gogyémílo, appíngémyam ajjiyangkolok tetkolo tedlang, édémpidodém édílo nom gognédé ka:suyéji, odo bí nom luyé, 'Ajona, aiyango:kodo:pé ngetsa:la tettokai.' Odo nok tedjonsunam takam mibokídí:dok kangga:lo no ménggésunammém pa:yé. ¹¹Kapéné sé:kobí aíém bottépé mé:suyéji bím ajji:moyé, odokké sé:kobí aíém ajji:suyéji bím botténépé imoyé."

¹² Odo Jisubí bím gogné tani:dém luto, "Édílo no longé manggom yummé apiném dobo-tí:bodon, nok ajoném, bírrangém, aí:tani:yém, émmanggom nok mirémné kumrí-do:rém goksuyok; no gogmílo bulusin nom goglatsuyéku, odokké édémpé nok pa:pénammém no pa:ladamsuyéku. ¹³Émpige:la édílo no botténé donamko dobo-tí:bodoji, opanném, lambé-gílama:ném, lésu-lébéném, migluném, goglang, ¹⁴odo no ayang-pa:népé iyé. Bulu nom okkomsin bilatsulangkumanggom, arolok-du:nékídí:dok lékod-turdokudodo nom bipénamkídí:dém biladamýéku."

Bottén Gí:dí:ko Luyisula Lubinam

(Moti 22.1-10)

¹⁵ Édílo bík lédílo tebuldo dojonsula du:né miboko édém tatton, bí Jisumé luto, "Ru:nék migomdokodok gí:dí:dém dopamínné tani:dé ayang-pa:né."

¹⁶ Émpige:la Jisubí bím lulatsuto: "Tani:koné bottapagné donam-tí:namko moninsuge:la bojéru:ngko mibbom gokto.

¹⁷ Dodí-tí:dí ayírdé a:dokudodo bí bík pagbokoném gognam mibokídí:dém gogladdokupé mélíkto, 'Gítobong, kapéné su:pag appíngéi oboka:bo.' ¹⁸ Émpige:la bulu appí:dé lékkopé lusuksubomkang. Lupongarnédé luto, 'Símsírong ngo aríg-amongko réto, odokké ngo gídange:la édém ka:pénammé. Aya:la ngom mé:yinsubila:bong.' ¹⁹ Akondé luto, 'Símsírong ngo íyíngkopé so:bom réto, odokké bulum al-gíyírkolo ngo su:pag gídag. Aya:la ngom mé:yinsubila:bong.' ²⁰ Odokké akondé luto, 'Símsírong ngo yamném la:tag, édémpila ngo gípola:ma:bong.' ²¹ Pagbodé gíladlangkula bík ru:tumdé édémbulum lubitoku. Odo okum ru:tumdé aglíngé sa:la bík pagbodém lulíkto, 'Lambékídí:do:péla: taonpé gísukkunam bédangkídí:do:pé lomdanna gíkang odokké opanném, lambé-gílama:ném, migluném, odokké lésu-lébenékídí:dém gíabolangku.' ²² Pagbodé luto, "É: ru:tuma, nok lulígnamdé itagbo, émgom su:pé:sin dungko du:da.'

²³ Odo ru:tumdé bík pagbodém luto, 'Bottén lambékídí:do:péla: do:lung gísukkunan bélamkídí:do:pé gíkang, odokké taniyém bolbodapédaggom gíabotoku, odo ngok okumsé: bi:yé. ²⁴ Ngo nolum lubidung, édé gognam tani:kídí:dok a:kosin ngok bottépé donam-tí:nam dobonamsok yakkapésin pa:ma:yé.' "

Luyírsunélok Bipénam Aré

(Moti 10.37-38)

²⁵ Longékoném édílo bojéru:ngko taniyé Jisuké lédílo gímínna dungngan, bí bérratsuge:la bulum luto: ²⁶ "Sé:koi ngok lédulo gímíngé:la bík anédém, abudém,yamnédém, ommangém, bík bírom bírmom, éddomang bík aíémsin Ru:néméyang asinang-oyamílo; bí ngokkol gímínnépé ila:mang. ²⁷ Odokké sé:kobí bík aíké kurussdém^m jo:sula ngok lédulo gímínyéji bí ngokkol luyírsunépé ila:yé.

^m14.27 Jiudilok anyisunamélang du:gpa:namém kurusdé lubidag

²⁸ Nolukkolok sé:kai oudné kangabkoko mo:pé mé:dumílo, édém monapé éddíko lagiyén, odokké molednapé pí:namko murkongé du:yé kama:yé édém bí tedge:la sappomayélang? ²⁹ Kapéné bí aksa:lígge:la édém mopínnama:mílo, édém ka:né appíngé bím yírka:yé, ³⁰ bulu sémpé luyé, "Sé: tanisé: akpé:aksa:to, émpige:la mopínnatomang." ³¹ Émmamílo méngkító, migomkoné migomkolok kekonpé mimag mokolo lendung, bí tedge:la mé:poma:yén bík lí:yíng íyí:dé bím moané lí:yíng íyíng-anyidém morasula:yén morasula:ma:yén émna? ³² Bí paglama:mílo, akondé mo:té:pé du:dodoi taniyém mélígla ansíngopé du:jonsula:nam lambéko mayé. ³³ Odok-léga:pé nolukkolok sé:koi bík kanam appídém mépagamma:yéji bí ngokkol luyírsunépé ila:mang.

Aré-kaman Alo

(*Moti 5.13; Mark 9.50*)

³⁴ Allo ngambodag, émpige:la bík tí:namdém tingasumílo, bím kapé lékoda ti:mola:yekun? ³⁵ Bí aríglloképéla: a:rpé mopésinei aikumang; édémpila érpagdakpag. 'Sé:kké yerungé du:ji, bím tadmotok.' "

Yogné Merdé

(Moti 18.12-14)

15 ¹ Longékoném murkong urnéla: imurné Jisuké luyírnámém tatkolo gíkumsukang. ² Émpige:la Parosikídí:dé:la luro luyírnékídí:dé bínbínaila luto, "Sé: tanisé imurném boríksuge:la bulum dojonsudag." ³ Édémpila Jisubí sé: luyisula lunamsém bulum lubito:

⁴ "Méngkangkítok nolukkolok sé:kkaiké língkoko meré dung odokké odok adorko yogmílo. Bí na:yíngkola: kona:dém mo:rongkolo mége:la odokké édém yogné merdém pangkuma:sissém magapkolo góma:yénei? ⁵ Odokké édilo bí édém pa:yékuji, bí mé:pola édém bík gordu:do jo:sa:suyé ⁶ odokké bí okumpé gílangkula bík ajoném, kumrí-do:rém lékkopé gokkumsuge:la luyé, 'Ngok lédílo mé:pomíntok; ngo ngok yogné merdém pa:toku.' ⁷ Ngo nolum lubidung, édémarpé iyé, imurné akolok méngkutsunam léga:pé tayéng-amo:to mé:poya:yé na:yíngkola: konangko arolok-du:né tanikídí:démya:sin sé:kobulum méngkutsukunamém lagimaji.

Yogné Anír Murko:dé

⁸ Émmamílo méngkítok, mimékolokké íyíngko murkolok anír murkongé dungngai odokké odok apirko yokkang. Bí seraki:ko banodge:la édém pangkuma:sissém sampékpédla édém mabíndanna makuma:yélang? ⁹ Odokké édilo bí édém pa:yékuji, bí bík ajoném, kumrí-do:rém lékkopé gokkumsuge:la luyé, 'Ngok lédílo mé:pomíntok; ngo ngok yogné anír murko:dém pa:toku.' ¹⁰ Ngo nolum lubidung, édémarpé iyé, Ru:néké tayéng-ya:mekídí:dé imurné akolok méngkutsunam tayé:lo mé:poménganyé."

Yogné Ao:dé

¹¹ Jisubí luyartíto, "Tani:kolokké ao anyiko dungngai. ¹² Amené ao:dé bík abudém luto, 'Ba:ba, ngok pa:pénam ompotidém ngom orteiboi.' Édémpila abudé bínyim orbipénam ompotidém orpansubito. ¹³ Odok longko-lonyí lédupé, amené ao:dé bík pa:nam ompoti appí:dém langkumsuge:la moténgkolo:pé gípakkang, odokké bí odo bík kanam-sí:nam appí:dém pitsepidyamto. ¹⁴ Bík kanam appíngém pidamnam lédupé, édé mimo:dok appí:loi kínggí:né angkalko angkang, odokké bíkkolo:sin ngasodé a:ropkang. ¹⁵ Édémpila bí gíla édé mimo:dok tanikolo pagbopé

du:to, sé:kobí bím bík arígdo e:gém ka:sí:dopé mélíkto.¹⁶ Bí kénobatsula e:g ponyogéméi dogéto, émpige:la sé:kosin bím dodopé okkomsin bitomang.¹⁷ Émpige:la édílo bí méngkinsutokuji, bí lusuto, 'Ngok ba:buké dorra lé:nam pagbokídí:dokké donamé dosedoyela dongadgédo:pé dung, émpige:la ngo so kénola siyébo!¹⁸ Ngo sokké darobla ngok ba:bukolo:pé gíkupé, odokké bím lupé: "Ba:ba, ngo nok kekonpéla: Ru:nék kekonpé imurém ito.¹⁹ Nok ao:o émna ngokké gokkosunan arré katomang; ngom nok dorra lé:nam pagbo kísapé agerko bi.'²⁰ Édémpila bí darobla bík ba:bukolo:pé gítoku.

Édílo bí mo:ténggampé gíla dungngakun, bík abudé bím ka:la aipé ayap-mé:to, édémpila bí dugla gíla bím gonggato odokké bím dosukto.²¹ Odo ao:dé bím luto, "Ba:ba, ngo Ru:nék kekonpéla: nok kekonpé imurém ito. Nok ao:o émna ngokké gokkosunan arré katomang."²² Émpige:la abudé bík pagbokídí:dém luto, 'Lomna! Aiyapagné génamém langge:la bím molíkto. Bík lagnédo angoti:ko odokké alédo létakko molíkto.²³ Jí:puttapudné so:bo-ao:ko langangge:la ba:ta, odokké kajé doman-tí:manna mé:popolai.²⁴ Kapéné ngok sé: ao:sé: sikangai émpige:la lékoda turdungku; bí yokkangai émpige:la pa:takku.' Édémpila bulu mé:po-ménganrobbomkang.

²⁵ Odo ayírdo abíné ao:dé arígolo dungngai. Édílo bí okum aninpé gípítokuji, bí ni:tom mola: so:la du:namém tatpa:suto.²⁶ Édémpila bí pagbokídí:dok akoném gogge:la tauto okko kapildun.'²⁷ Pagbodé bím lubito, 'Nok bírodé gídungku, odokké bím aikampopé pangkunam léga:pé, nok ba:bubí jí:puttapudné so:bo-ao:ko ba:tag.'²⁸ Édém tadla bí aglíngé sa:la ara:do:pé gíanggekuma émna ito. Édémpila bík abudé gílenna bím tatpo:pé luyinsuto.²⁹ Émpige:la bí bík abudém lulatsula luto, 'Kangkítok! Siddíkopé ngo nom ager-gerbila dung odokké nok lulígnam agomém édílo:sin tadma:pé ikímang. Émgom no édílo:sin ngom sober-ao:kosin ba:bikímang ngok ajonkídí:dok lédílo mé:pola donam-tí:mando:pé.³⁰ Émpige:la édílo nok sé: ao:sé: gíladungkun, sé:kobí nok orbinam murkong appí:dém benggoné né:ngkídí:do pidamton, no bík léga:pé jí:puttapudné so:bo-ao:ko ba:dun!'³¹ Abudé luto, 'Ngok ac:a, no ngok lédíloi lo:dísém dung, odokké ngokké okko du:ji édé appí:dé nokké.³² Édémpila ngolu mé:popénamé, kapila:né nok sé: bírosé: sikangai, émpige:la bí turdungku; bí yokkangai émpige:la bím pa:ttakku.' "

Pokírné Menejardém Luyisula Lubinam

16 ¹ Jisubí bíkkol luyírsunékídí:dém lubito: "Mirémné tani:kolokké menejarko dungngai, sék tayé:lo bík ompotíém mosémoyé dung émna lugénamko pa:to. ² Édémpila bí bím gogge:la tauto, 'Sémbulum ngo okkom taddun? Nok agerkídí:dok sabgabnamkídí:dém so:pé bi:, kapila:né nom menejarpé gerpo:molama:bo.' ³ Édé menejardé aíém lusuto, 'Ngo kapé iyyan? Ngok ru:tumbí ngok menejar agersém la:pagdungku. Ngo kínggíné agerémsin gerrama:bo, odokké kogola dopénamdémsin anyisudung. ⁴ Ngo kindag ngo okkom ipénammén, édémpimílo ngo édílo menejarpé iyarma:bo:ji odo taniyé ngom buluk okumkídí:do:pé boríksuyé.' ⁵ Édémpila bí bík ru:tumkolok naroné tani:kídí:dém ako akopé gokto. Odokké bí giangarpondém tauto, 'Nokké éddíko ru:tummé bikupénamé dun?' ⁶ Bí lulatsuto, 'Lí:yíng aum literkopé olib tulangém bikupénamé dung.' Menejardé bím luto, "Nok adgabnamsém langge:la lomdanna tedrasuge:la yíngoko émna atto." ⁷ Odokké bí akondém tauto, 'Nokkéka éddíko bikupénamé dun?' Bí lulatsuto, 'Lí:yíng annyi kuntelko amém.' Bí bím luto, 'Nok adgabnamsém langge:la édém yí:la:pi kuntelko émna atto.'

⁸ Ru:tumdé mé:ju:bma:né menejardém luyitsuto, kapila:né bí appíng agerém pokírné tani:kísapé yampo-ro:kédém méngge:la gerto. Kapéné arolok-du:né ommangémya:sin sé: mo:písok ommangkídí:dé buluk inam-sa:namlo pokírya:dag.

⁹ Ngo nolum lubidung, mo:písok noluk kanamsí:namki akoném ka:dumsula ajoném la:lennang. Odokké édílo mo:písok noluk kanamsí:namdé kama:yéboji, odo nolum turyarra dungkodo:pé boríksuyé. ¹⁰ Sé:koméi aiji:oné ager tayé:do mé:tinsula:yéji, bím botténé ager tayé:lo:sin mé:tinsula:yé; odokké sé:komé aiji:oné ager tayé:lo mé:tinsula:ma:ji bím botténédo:sin mé:tinsula:mang. ¹¹ Édémpila nolum mo:písok ompoti tayé:loi mé:tinsula:ma:mílo, sé:kobí nolum aroné mirémdém tolígyén? ¹² Sé:kkai akonké ompoti tayé:lo nolum mé:tinsula:ma:mílo, sé:kobí nolum aíké ompotidém biyén?

¹³ Pagbo a:ko ru:tum anyikolok agerém-gerbila:mang. Kapéné bí a:kom aipé-mé:ya:yé odokké akondém mé:somé:leyé, bí akolok agerém kabopé gerbiyé odokké akondém mé:yamé:sa:la gerbiyé. Nolusin Ru:nékélang murkongké agerém gerrusula gerramang."

Jisuké Lunam Ékké

(Moti 11.12-13; 5.31-32; Mark 10.11-12)

¹⁴ Murkongém mé:boné Parosikídí:dé, édé appí:dém tadge:la bulu Jisumé luka:to. ¹⁵ Jisubí bulum luto, "Nolu tani:lok kangga:lo aíém aíé arolok-du:né émna léngkansudag; émpige:la Ru:nébí noluk asiném kindag. Tani:lok ara:lo aipé arré kadag émna sabnamdé Ru:néké kangga:lo tayumkandag.

¹⁶ Jonké gímango:dapé Ru:néké Lurodé:la lungor-lunékídí:dok lugo:binamkídí:dé dungngai. Odo ayírdokkébo Ru:nék migomdokodok tatpon lutaddém lugo:bika, odokké appíngé édé lambédok bolbodapé gía:pé émna ikídung. ¹⁷ Tayéng-amongéla: mo:písé yogla:do émpige:la Ru:néké Lurodok bígnam abígkídí:dok apirkosin yogma:yé.

¹⁸ Sé:koi bík yamné:dém mépagge:la yamnékoda langkumílo bí benggonépé idag, odokké milbong mépagnam né:dém la:né milobodé:sin benggonépé idag.

Mirémné Tani:dé:la Lajarasbí

¹⁹ Mírémné tani:ko dungngai sé:kobí ba:yomnél galuk-gasorémna: ainé tíbu:nam attarém gédagai odokké lo:dém murkongém pitsepidyéla mé:pomandaggai. ²⁰ Bík sé:turdo tarétapé domígnam Lajaras émnam kogoné tani:ko tedla du:dagai. ²¹ Odo bí mirémné tani:dok dokodok oledné dopidnammém dopa:pé émna du:dagai. Ikiyésinéi gía:la bík tarékídí:dém yakkíbidagai. ²² Sidímo:dí ayíré a:la kogonédé sikang odokké tayéng-ya:meyé bím Abraamké dungkodo:péⁿ gísa:bokangku. Mirémné tani:dé:sin sila bím yusí:to. ²³ Mirémné tani:dé ui:amobo^o kínggí:pé mokemoramém pa:la, bí ngesa:la ka:namé Abraammé ka:bekto odokké Lajarasbí bík kéra:do du:dopé ka:to. ²⁴ Édémpila bí jé:la gokto, 'Abu Abraam, ngom aya:tei, odokké Lajarasmé bík lagné tu:yídokki asilo sudjíngge:la ngok ayosém ansímodopé so:pé mélíktei, kapila:né ngo umí ara:so ukkosula díglá siyébo.' ²⁵ Émpige:la Abraambí luto, 'Ao:a, nok turra du:dodo nok mé:nam appíngém no pangapto odokké Lajarasbí aimango:ném pangka, émpige:la bí su:pag mé:pola dung odokké no mokemoramém pa:ladung. ²⁶ Odokké odok tayé:pésin, ngolukkéla:

ⁿ16.22 Jiudiyé Abraamké dungkodo gí:dí:dém dopayé émna mé:dagai

^o16.23 siné tani:lok dungko dagko

ⁱ16.19 Jiudi mirémné tani:yé édémpin attarém gédagai

16.18 Moti 5.32; 1 Kor 7.10-11

nok pongkogdo oríné korungko dung, édémpila sokké nokkodo:pé
gípé mé:daggom gíkola:mang, odokké nok dungkodokkésin
sé:kosin so:pé gíkola:mang.'²⁷ Bí lulatsutoku, 'Émpémílo ngo nom
kumdung, abu, Lajarasmé ngok ba:buké okum-érato:pé mélíktei,
²⁸ ngokké bírro anggoko dung, bí bulukkolo:pé gíla sé: mokemoram
pangkosok lupa:dém lubiyépé, émmamílo bulusin so:pé gípéké.'
²⁹ Émpige:la Abraambí luto, 'Bulukké Ru:néké Luroéla: lungor-lunné
dung; bulum buluk lubinamdém tadmotok.'³⁰ Bí luto, 'Édémpé
luyok, abu Abraam,' émpige:la sinékídí:sok ara:sokké sé:kai
akoné bulukkolo:pé gímílo, bulu méngkutsuyéku.'³¹ Abraambí bím
luto, 'Bulu Ru:néké Lurodémna: lungor-lunékídí:dém tadma:mílo,
sikolokké sé:kai turdakkugom bulu arro émna mé:ma:yé.' "

Pa:b

(Moti 18.6,7,21,22; Mark 9.42)

17 ¹ Jisubí bíkkol luyírsunékídí:dém luto: "Tani:yém pa:b imonédé gýérung; émpige:la mé:díré édé tani:dokkolo:pé sé:kokki bulu gýéji. ² Sé: ajjínékídí:sok akoném bíkkoki pa:bém imomílo; bík lí:po:do pítan jatako raglígge:la ga:nékolo bím géjílgnamdé bíkképé aiyadaggai. ³ Édémpila nolu aíém ansulang. Nok bírokóné pa:bém imílo, bím ge:yírrang, odokké bí méngkutsukumílo, bím mé:yinsulang. ⁴ Odokké longé ara:do bí nok kekonpé kínítkopé imur ige:la, nokkodo:pé kínítkopé bí gílatsuge:la, 'Ngo méngkutsudungku' émsumílo no bím mé:yinsulang."

Mé:jíg

⁵ Mélígnamkídí:dé Ru:tummé luto, "Ngoluk mé:jígnamsém abamotei!"

⁶ Ru:tumbí lulatsutoku, "Nolukké ajjiné pétu ammokíddíko mé:jíksunamé kamílo, sé: nuni amí:sém ngursa:sula ga:nélo sa:ta émmílo, édé nuni amí:dé noluk lunamardémpé iyé.

Ager-Gernékolok Gerpénam

⁷ Méngkangkítok, noluk sé:kkaiké a:luangkomanggom merka:sí:né pagboko dung. Édílo bí aríglókké gíadokuji, odo bí bím bík lédílo tedmínge:la domínto émna ludonei? ⁸ Bí édémpé luma:pé, 'Ngok léga:pé ké:poréppotei, odokké ngo dongab-tíngabma:dopé ígíng yeréksula ngom orposa:polang odokké no dola-tí:lang.'

⁹ Pagbodé bík lulígnamkídí:dém itag émna bí bím aipai biyelang?

¹⁰ Édémí:pé nolukkolosin lékodag, édílo nolum ilangka émna lulígnam agerkídí:dém idoji, odokké ludag, 'Ngolu aré kama:né pagbo; ngolu ngoluk gerponammém gertag."

Jisubí Íyíngko Tani:yém Ésa:motoku

¹¹ Longékoném Jisubí Jerusalempé gíla du:dodo, Somoriakélang Galiliké pongkok rísudok gípatto. ¹² Bí do:lungkolo:pé gíadodo, mo:téngoupé dagla du:né ngero-ro:nam tani íyíngko bím ríksuto.

¹³ Bulu bottépé kabla luto, "Ru:tum, Jisu, ngoluk tayé:lo aya:tei!"

¹⁴ Édílo bí bulum ka:suton, bí bulum luto, "Nolu gíla aíém miríkídí:dém^p léngkansuta."

Odokké buluk gíla du:dodém bulu naréngkangku. ¹⁵ Odo buluk ara:dok a:ko, édílo bí bík aikunamdém ka:suton, bí bottépé jé:la Ru:némé luyitsula gíladdoku. ¹⁶ Bí Jisuké lépodo éksorra kumge:la bím aipai bito. Édé tani:dé Somoria tani:kai. ¹⁷ Odo Jisubí tauto, "Nolu íyí:déi naréngkumangalang? Émpémílo konangko okolan?" ¹⁸ Sé: bideki tani:sok ru:yipé a:kosin Ru:némé aipai bikakupé gílatkunéko pa:tomang?" ¹⁹ Odo Jisubí bím luto, "Dagrobge:la no gíkangku; nok mé:tinsunamdé nom ésa:motakku."

Migomdokodok Gíkunamdé

(Moti 24.23-28;37-41)

²⁰ Parosikídí:dé Ru:nék migomdokodé édílo giyékuji émna taunammé, Jisubí lulatsutoku, "Ru:nék migomdokodé kanggod ka:panamlo gíkuma:yé. ²¹ Sé:kosin luma:yé, kangkítok, édé sidé dung! émmamílo élé dung!" kapila:né, Ru:néké migomdokodé noluk asin arangí:do dung.^q"

²² Odokké bí bíkkol luyírsunékídí:dém luto, "Ayírdé píngadobo édílo nolu Tani:ké Ao:ké longékídí:dok longéko ka:lí:yéji, émpige:la nolu édém ka:begma:yé. ²³ Taniyé nolum lubiyé, 'Bí sidé dung, bí élé dung émna!' Émpige:la nolu buluk lédulo gímínyok. ²⁴ Yariyé kapé do:mírtok kekondo arge:la kekondémsin pía:modoji, Tani:ké Ao:ké longédé:sin édémí:pé iyé. ²⁵ Émpige:la bí bojéru:ngko du:gém doporu:yé odokké sé: tani:opesé: bím topaksupoyé. ²⁶ Noaké longékídí:dé kapé idaga:ji, édémarpé Tani:ké Ao:ké longékídí:dé:sin iyé. ²⁷ Noaké bottén ollu:do:pé sangama:dodopé tani:kídí:dé dodu-tí:dungai, mida:modungai, odokké amilo bidungai. Pumi asidé punga:la bulum appíngém bidyudamto. ²⁸ Lutké longékídí:dé:sin édémí:pé idagai. Tani:kídí:dé dodungai, tí:dungai, kodungai, rédungai, ledungai, okumém modungai. ²⁹ Émpige:la oko longédo Lutbí Sodom nogordokké gílenka:ji, do:mírtokké umméla: dorné metpé podong opé ola bulum appíngém okkeyamto. ³⁰ Tani:ké Ao:mé léngkando longédo:sin édémarpé iyé.

^p17.14 Ngero-ro:namdé aikangku émnamdém miríém léngkanamdé airu:pé laginam agerkai, miríé édílopé naréngkangku émna lukanbimagji odolo:pé ngero:nam tani:dé sé:k lédílo:sin gímínsuma:yé

^q17.21 Noluk ara:lo bí bagémpé lennado

³¹ Odo longédo sé:kobí bík okum selab tayé:do du:yéji, bík attaré okum ara:do du:daggom, bí édémbulum langkolo gí:iyokuk. Édémí:pé sé:kai aríglo du:mílo bí:sin okkomsin langkakupé gí:ladyoku. ³² Lutké yamné:dém' mé:palang! ³³ Sé:kobí bík turra du:namdém turyarmopé mé:yéji, bí édém yogmoyé. Émpige:la sé:kobí turra du:namdém yogmoyéji bí édém moturyé. ³⁴ Ngo nolum lubidung, odo yumédo tani:anyiko lékkopé asupkolo yubbosula du:dodém, a:kom gípagboyéku odokké akondém mépagyé. ³⁵ Mimé anyikoné lékkopé donam íla du:dodo; a:kom gípagboyéku odokké akondém mépagyé."

³⁷ Luyírsunékídí:dé bím tauto, "Okolo, Ru:tuma?" Bí lulatsutoku, "Okolo simangé du:ji, odo sogumé déngkumsuyé."

^r**17.32** Lutké yamnédé Sodom-Gumradokké dukpagla:nam ayírko pa:tungai, émpige:la bím ngelatsuyoka émna lunamdém tadma:pé ngelatsudokuém bí alo-kuntapé ipakkang.

17.32 Ru:len 19.26

Tumbo-né:ngkonémna: Gamkoném Luyisula Lubinam

18 ¹ Odo Jisubí bíkkol luyírsunékídí:dém lo:dém bulu kumna du:pé lagidag odokké édílo:sin mé:dírma:dopé luyisula lubinamko lubito. ² Bí luto, "Taonkolo Ru:némé pésomanggema:néla taniyémsin taní:kopé kímané gamko dungngai. ³ Odokké édé taoní:do tumbo-né:ngkosin dungngai sé:ko bíkkodo:pé gíyartíla gíla kumna ludagai, 'Ngom ikisiyadnékídí:dok kekonpé ngom aro-kébangko ba:potei.' ⁴ Bí tadma:pé du:yarpoto; émpige:la léddarpé bí aíé lusuto, 'Ngo Ru:némé pésomanggom, taní:yém taní:pé kímanggom, ⁵ sé: né:sé ngom ikisiyattíla du:nam léga:pé, bím aro-kébang ba:namko pa:dopé ngo ka:bipo:pé, émmamílo bí ngokkoso:pé gítí gítíla du:la ngom ikisiyattíyé!"

⁶ Odo Ru:tumbí luto, "Arolok-du:man gamdé okko émna luton édém tattok. ⁷ Su:pag Ru:nébí bík balenamkídí:dém aro-kébangém ba:bima:yenei sé:kobulu longgé yummém bím kabbisu:la du:ji? Bí bulum ka:dumsubima:yénei? ⁸ Ngo nolum lubidung, bí bulum aro-kébang ba:namko pa:dopé émna lomdanna tadbiyé. Émgom, édílo Tani:ké Ao:bí gíyékuji, bí mo:píso mé:jíglá du:né taní:yém pa:yélang?"

Parosiémna: Murkong Urném Luyisula Lubinam

⁹ Sé:kobulu aíém arolok-du:né émna mé:suge:la ammem mé:tiddagji bulum sé: luyisula lunambinamsém Jisubí lubito. ¹⁰ "Tani:anyikoné kumli:do:pé kumkolo gísangkang, a:ko Parosikai odokké akondé murkong urnékai. ¹¹ Parosidé dagge:la bík aísuampé kumto: "Ru:né, ngo nom aipai bidung kapila:né ngo angu-tani:émpé aimané, rodgoné, benggonémanggom sé: murkong urné taní sémpé ru:manam léga:pé. ¹² Lo:nídlo ngo lo:nyiko menna kumdo odokké ngok panganam appí:dok íyíngkopé bipénamdém ngo bido.' ¹³ Émpige:la murkong urnédé daggéno:la dakto^s. Bíkké tayé:to:pé ngesanan angé:sin katomang, émpige:la aíké angkédém kíksuge:la^t luto, 'Ru:néno ngom aya:tei, ngo imurnéko.' ¹⁴ Ngo nolum lubidung sé: taní:sé akondémya:sin Ru:néké kangga:lo arolok-du:né taní:ko émnamdém pa:la okumpé gíkangku. Kapila:né sé:kobí aíém bottépé mé:suyéji bím aiji:né taní:pé imoyé, odokké sé:kobí aíém aiji:suyéji bím botténé taní:pé imoyé."

^s18.13 Murkong urném Jiudi taniyé imur-inné émna sabdungai.

^t18.13 Jiudiyé anglíng sa:mílola: mé:dírmílo angkéng kíksudo, sé:ur urnésé mé:dirra ito.

Jisubí Ajjiné Ko:kangkídí:dém Peyubinam

(Moti 19.13-15; Mark 10.13-16)

¹⁵ Longékoném tani:kídí:dé ko:kangém Jisubí ríyidbido:pé émna bíkkodo:pé gía:bodo. Odokké édílo luyírsunékídí:dé édém ka:toji, bulu bulum morítto. ¹⁶ Émpige:la Jisubí ko:kangkídí:dém bíkkodo:pé gogge:la luto, "Ko:kangkídí:dém ngokkoso:pé gía:moto, odokké bulum du:riyo, kapila:né Ru:nék migomdokodé sémpin kídí:dokképag. ¹⁷ Ngo nolum arodém lubidung, sé:kobí Ru:nék migomdokodém ajjiné ko:kang kísapé toríksuma:yéji bí odo édílo:sin gíabegma:yé."

Mité Mirémné Tani:

(Moti 19.16-30; Mark 10.17-31)

¹⁸ Longékoném mirémné migomkoné Jisumé tauto, "Ainé luyír-abu, turyarné turnamdém pa:nam léga:pé ngo okkom ipa:yén?"

¹⁹ Jisubí lulatsuto, "No kapila ngom ainé émdung? Ainé sé:kosin kamang, Ru:nébí atérodé:mín ainén. ²⁰ No Ru:néké lulígnamkídí:dém kindag: 'Benggoyok, mokegoyok, dopsoyok, aroman lukaném lubiyok, ané-abbor ménggésulang.'"

²¹ Bí luto, "Ngo ko:kadokkébo sé: appí:sém ibomna dung."

²² Édílo Jisubí édém tattoon, bí bím luto, "Nokké su:pésin ipénam abangkoda dung. Nokké oko okko du:ji appí:dém kopagge:la opanném bitok. Odo tayéng-amo:to no pa:pomko ompotiem^u pa:yéku; odokké gíla ngok lédulo gímíntok." ²³ Émpige:la édílo bí édém tattoji, bí airu:pé mé:dirkang, kapila:né bí mité mirémkai.

²⁴ Jisubí bím kangge:la luto, "Ru:nék migomdokodo miréné tani:ké gía:lanamdé émmuné agommang! ²⁵ Kapéné u:tkoné^v pési amikkolok durkonamdéi émmumé, mirémné tani:kolok Ru:nék migomdokodok gía:lanamdémya:sin."

²⁶ Sé:kobulu édé lunamdé tattoji bulu tauto, "Émpémílo sé:kobulum moturyén?"

²⁷ Jisubí lulatsutoku, "Okkom taniyé iladanma:ji édém Ru:nébí iladag."

²⁸ Pitorbí bím luto, "Kangkítok, ngolu ngoluk appíngém mépagge:la nok lédulo gímíndung!"

^u18.22 sé: ompotisé: aín-murkongém lumang, émpige:la tayé-amo:tok amanémpag lutung

^v18.25 Okomiapé u:t énnamdé

²⁹ Jisubí bulum luto, "Ngo nolum arodém lubidung, Ru:nék migomdokodok léga:pé sé:kosin okumém, yamném, bírrangém, ané-abtom, ommangém mépagmang, ³⁰ odokké suk turra du:dakso édémyang bojéyangko pa:ladyeku, odokké a:péné ayírdo turyarné turnamdém pa:yé."

Jisubí Lékoda Bík Sinamdém Lubisunam

(Moti 20.17-19; Mark 10.32-34)

³¹ Odok lédupé Jisubí yí:la:nyídém gíyodboto odokké bí bulum luto, "Kangkítok, ngolu Jerusalempé gísa:yé, odokké Tani:ké Ao:dok léga:pé lungor-lunékdí:dé okkom adnola lé:tuji édé appí:dei arramyé. ³² Kapéné bím Jiudiman tani:lok alaglo tolígyé. Bulu bím lureyé, anyisumoyé, odokké bím takírémi sugrumyé. ³³ Bulu bím sabukki díngge:la mokeyé, émpige:la loumné longédo bí lékoda turyéku."

³⁴ Émpige:la sé: okkan édém bulu okkomsin tatkintomang; sém bulukkolokkém kupsila lé:tungai, odokké okkom luton édém bulu tatkineitomang.

Jisubí Migluné Kogonéko Ésa:motoku

(Moti 20.29-34; Mark 10.46-52)

³⁵ Jisubí Jerikodo:pé gípíngkíramdodo, lambé ru:yido migluné tani:ko tedla kogola dungngai. ³⁶ Édílo bí bojé:ko taniyém gípaddopé tatpa:sutoji, odo bí okko kapidun émna tauto.

³⁷ "Najaretdok Jisubí gípadla gídag," bulu bím lubito.

³⁸ Odo bí kabla jé:to, "Debidké Ao Jisu, ngom aya:tei!"

³⁹ Sé:kobulu gígébola dungngaji, bulu bím aso:pé du:dopé lurítto; émpige:la bí jé:yangokang, "Debidké Ao:a, ngom aya:tei!"

⁴⁰ Jisubí dakkang odokké tani:dém bíkkodo:pé gíbodo:pé lulíkto. Bí édílo kéra:do:pé píngangka:ji, Jisubí bím tauto, ⁴¹ "Nok léga:pé ngom okkom iteika émna no mé:dang?"

Bí lulatsutoku, "Ru:tuma, ngo ka:beglí:dag."

⁴² Jisubí bím luto, "Émpém ka:bektokuk; nok mé:jíksunamdé nom ka:begmotoku."

⁴³ Oddar bí ka:begkangku, odokké bí Ru:némé luyitsula bík lédulo gímínkang. Odokké édílo tani: appí:dé édém ka:toji, bulu appí:dé Ru:némé luyitsuto.

Jisubí:lang Sokiyobí

19 ¹ Jisubí Jerikodo:pé gía:to odokké odok ara:dok gíla dungngai. ² Odo Sokyo émnam tani:ko dungngai; bí murkong urnékídí:dok abíngarya:nédé:ai odokké bí mirémdagai. ³ Bí Jisubí sé:kon édém ka:lila dungngai, émpige:la bí ko:dolanammé, taniyé bojébatsula Jisumé ka:begla:toma. ⁴ Édémpila bí kérédém dugno:la gíla Jisumé ka:pé émna tajíg amíngkolo barsa:to, kapila:né Jisubí édé lambí:dok gíla dungngai. ⁵ Édílo Jisubí odo:pé gípítoji, bí béra:la kangge:la bím luto, "Sokyo, lomna baryitoku; kapéné silo ngo nok okumdo du:yuppa:yé."

⁶ Édémpila bí lomdanna baryitoku odokké mé:podanna bím boríksuto. ⁷ Édílo bulu édém ka:toji bulu appí:dé binbinaila luto, "Bí imurné^w tani:kolok okumlo mibopé ila gídag."

⁸ Émpige:la Sokiyobí dagrobge:la Ru:tummé luto, "Kangkítok, Ru:tuma! Ngok ompotidok orpongko ngo su:pag opaném bipé; odokké sé:kaikolok ngo o:kai yadla la:tungamílo, ngo édemyang lé:ppikopé bibadla bilatkupé."

⁹ Jisubí bím luto, "Siloké longéso sé: okumso:pé moturbinamé gía:do, kapéné sé: tani:sé:sin Abraamké ao:ko. ¹⁰ Kapéné yogla du:ném magapkolo:lang moturbikolo Tani:ké Ao:bí gítag."

Aín Anír Murkongém Luyisula Lubinam

(Moti 25.14-30)

¹¹ Bulu Jerusalem kéra:pé píngadungaboi, odokké Jisuk lédílo gímínné tani:kídí:dé sé:kobulu bík lunamkídí:dém tadla dungngaji odo Jisubí luyisula lunamko luto, odokké tani:kídí:dé Jisubí Jerusalempé gípídannai buluk migompé iyé émna mé:to. ¹² Odo bí luto, "Ainé éra:lok tani:koné migompé tolíkkosuge:la gílatkunam léga:pé mo:té:né mimongkolo:pé gíkang. ¹³ Bík gímango:dapé bí bík pagbo íyíngko gogge:la aín anír murkong íyíngko bulum bito. Odokké bí luto, "Ngok kamado:so nolu sé: murko:sém agerro líglang." ¹⁴ Émpige:la bík mo:tagdok tani:kídí:dé bím aipé-mé:ma:la bík lédupé barígém sémpé lubidopé mélíkto, 'Sé: tani:sém ngoluk tayé:lo migompé dodopé ngolum lagimang.' ¹⁵ Bím migompé tolígnam lédupé bí okumpé gílattoku odokké bík murko bipo:nam pagbokídí:dém gogdopé mélíkto. Bulu éddíkko pa:settoji édém kinnam léga:pé. ¹⁶ Gíangarpo:nédé gíangge:la luto, 'Ru:tuma, nok anír murkong akodé íyíngkopé murkongém pa:setto.' ¹⁷ Bík ru:tumdé

^{w19.7} Sokiyobí Ruman migomém séurém urbidagai, okodém Jiudikídí:dé imuré émna mé:dungai

bím luto, 'Airu:pé aidag, aroné pagbono! Kapila:né aiji:ouné agerro nom mé:tinsula:namko, édémpila no nogor íyíngkolok tayé:lo ru:tumpé iyé.'¹⁸ Odokké akondé gíangge:la luto, 'Ru:tuma, nok anír murkong akodé angngkopé murkongém pa:setto.'¹⁹ Bík ru:tumdé luto, 'No nogor angngokolo tayé:lo ru:tumpé iyé.'²⁰ Odokké pagbo akoda gíangg:la luto, 'Ru:tuma, sidé nok anír murko:dé; okodém ngo dumérro yegla léngka.'²¹ Ngo nom pésokang, kapila:né no makkeresiya:né tani:ko. No okkom léngama:ji édém la:lendakku odokké nok pidlíigma:namém no gaddakku.'²² Bík ru:tumdé lulatsutoku, 'Nok aíké agom lukamdémpé ngo nom kébangém ba:yé, no aiman pagbono! No kindagama:lang ngo makeresiya:né tani:ko émnAMDÉM, ngo okkom léngama:ji édém la:lendoku, odokké okkom pidlíigma:ngaji édém gaddoku émna?'²³ Émpém kapila no ngok murko:dém murkong méko-okumkolo mé:toman, mé:namka:mílo ngok gíladdokudoso odok lé:rédém ngo pa:maya:lang?'²⁴ Odo bí odok dagla du:nékídídém luto, 'Bíkkolokkém anír murko:dém lapagge:la íyíngko anír murkong kanédém bita.'²⁵ Bulu bím luto, 'Ru:tuma, bíkké anír murkongé íyíngko du:bong.'²⁶ Bí lulatsuto, 'Ngo nolum lubidung, sé:ko aipé geryéji, bím bojéko bisedyé, émpige:la sé:ko aipé germa:yéji, odokké bík kanamoudémsin bíkkolokkém la:pagbiyé.'²⁷ Odokké édébulu ngok mirukídídé sé:ko ngom buluk tayé:lo migom domolí:ma:ji, bulum so:pé gía:boge:la mokkeyamtok."

Jisuké Jerusalempé Migom Kísapé Gíangkunam

(Moti 21.1-11; Mark 11.1-11; Jon 12.12-19)

²⁸ Jisubí édém lunam lédupé, bí bulum gípoyala Jerusalempé gísangkang. ²⁹ Édilo bí Olib adi kérangké Betpajpéla: Betani:pé gípíngkíramtoji, bí bíkkol luyírsuné anyikoném ménolíkto,³⁰ Noluk ka:pangko élé do:lungolo:pé gíkang, odo gía:dodo, édilo:sin tani:lok sangkima:nam gadong-ao:ko rínna lé:dopé ka:beksuyé. Édém tangge:la ngokkoso:pé sobomnangku.³¹ Édém kapila nolu ta:dun émna sé:kai taumílo, Ru:tumbí sidém lagidung émna bím lubilang."

³² Ménolígnamkídídém gíla bí bulum lukamardémpé édém pa:to. ³³ Gadong-ao:dém bulu ta:la du:dodo, odok ru:tumdé bulum tauto, "Kapila nolu gadong-ao:dém ta:dun?"

³⁴ Bulu lulatsutoku, "Ru:tumbí sém lagila dung."³⁵ Odokké bulu gadong-ao:dém Jisukodo:pé sobomdoku, buluk gétémnam galugém odok tayé:do bulu pulígge:la Jisumé odo bosalíkto.³⁶ Bí sa:bomna gídodém, tani:kídídé buluk gétémnam galugém lambédo pulíkto.

³⁷ Olib adi:dokké gítokodok kéra:do:pé édílo bí gípítoji, gímínné taní: appi:dé buluk ka:nam takam mé:píla:ma:nam agerkídí:dok léga:pé mé:porobla bottépé jé:la Ru:némé luyitsuto: ³⁸ "Ru:tumké aminnok gíné migomdé ayang-pa:né. Tayéng-amo:to ansíngé odokké tayéngarya:pé írroi!"

³⁹ Gíkumsunékídí:dok ara:lokké Parosi ékké Jisumé luto, "Luyír-abu, nokkol luyírsunékídí:sém moríttokai!"

⁴⁰ Bí lulatsutoku, "Ngo nolum lubidung, bulu aso:pé du:mílo, sé: ílíngkídí:sé jé:robbomyé."

Jerusalemké Léga:pé Jisuké Miksi Dínam

⁴¹ Jerusalemdo:pé gípíngkíramdodo bí nogordém ka:la odok léga:pé kapto, ⁴² odokké luto, "No ayi, no, siloké longésoi okko nom asin-ansíngém biladang édém kinnamka:mílo aidagai, émpige:la édémbulum nok amiglokké lé:sila lé:tag. ⁴³ Kapéné noluk tayé:lo sémpin longéko a:yé, édílo noluk mirukídí:dé nolum noluk ba:ri:ém pedyeddanna lambém rakkabla nolum yadribomna du:yé, odokké appí:lokké nolum moa:bomyé. ⁴⁴ Nomna: nok ommangém nok yedrisula dungko arangí:do momígyé^x. Bulu ílíng apíko píkondok tayé:do du:moma:yé^y, kapila:né no nok kéra:pé Ru:néké gíka:la ka:namdém kintomang."

Kumli:do:pé Jisuké Gínam

(Moti 21.12-17; Mark 11.15-19; Jon 2.13-22)

⁴⁵ Odo Jisubí kumli lotta:do:pé gía:la attar kola du:nékídí:dém ménropto. ⁴⁶ Odokké bí bulum luto, "Sémpé adla lé:tag, 'Ngok okumsé kumko-okumpé iyé,' émpige:la nolu sém rodgoné taní:lok di:rumpé imoto."

⁴⁷ Odokké bí lo:dém kumli lotta:do luyírbito. Émpige:la abín miríkídí:dé, luro luyírnékídí:dé odokké mirokídí:dé bím mokepé émna magoto. ⁴⁸ Émpige:la bulu okkomsin ilanan lambéko mapat:tomang, kapila:né taní: appí:dé bík agomém tadmila taddagai.

^x**19.44** "Nom' émnamsé Jerusalem nogordém lutag odokké omma:dé nogor ara:dok du:nékídí:dém

^y**19.44** sidé Jerusalemdok barédém ludag

Jisumé Mé:mola Tauka:nam

(Moti 21.23-27; Mark 11.27-33)

- 20** ¹ Longékoném édílo Jisubí kumli lotta:do luyíremna: tatpon lutaddém tani:kídí:dém lubila dungngan, abín miríkídí:déla: luro luyírnékídí:dé lékkopé midumkídí:dok lédílo bíkkodo:pé gido. ² Odokké bulu luto, "Ngolum lukítei no oko ilang-gílangki sémbulum kumli:do ikan odokké sé:ko nom sé: ilang-gílanamsém bitang?" ³ Bí lulatsutoku, "Ngo:sin nolum o:kaiko tauyé; ngom lukítei, ⁴ Jonké baptis binamdé Ru:nékoloka:nei tani:lokkan?" ⁵ Édém bulu ara:do bulu aíkídí:dé luposuto, "Ngolu Ru:nékolokké émmílo, bí tauyé, émpém nolu kapila bím méngkésutoman?" ⁶ Émpige:la ngolu tani:lokké émmílo, tani:appí:sé ngolum ílíngki géyé, kapila:né Jonbí lungor-lunékai émna bulu asinbokkébo kindagai." ⁷ Édémpila bulu lulatsuto, "Édé okolokka:song édém ngolu kinmang." ⁸ Jisubí bulum luto, "Émpém ngo:sin nolum lubige:mang ngo oko ilang-gílangki sémbulum idoji."

Angur Ba:ri Inékoném Luyisula Lubinam

(Moti 21.33-46; Mark 12.1-12)

- ⁹ Bí sé: luyisula lunamsém tani:kídí:dém luyarbito: "Tani:koné angur ba:riko ika odokké édém aríg-iné ékkém bondokpé bige:la arai arapé okolaipé gíkang. ¹⁰ Édílo angur a:yem pírkanañ ayírdé angkan odo bí bík pa:pénam a:yém pírdokupé pagbo:ko aríg-inékídí:do:pé mélíkto. Émpige:la aríg-inékídí:dé bím démge:la alag angara:pé mélíktoku. ¹¹ Bí pagbo a:koda mélíkto, bímsin bulu démge:la anyisumoto odokké alag angngara:pé mélíktoku. ¹² Su:sin bí akoda mélíkto, bulu bím démmígdange:la ba:ri ru:yido:pé gélennekto. ¹³ Odo angur ba:ridok ru:tumdé luto, 'Ngo kapé iyyan? Ngo ngok mé:bomsunam atér ao:sém mélíkpé; bulu bím ménggésula:do.' ¹⁴ Émpige:la édílo aríg-inékídí:dé bím ka:ton, bulu akoné akoném luto. 'Sé:pagmín yamporo:ké ru:tumdé, édémpila kajé bím mokelai, odo sé: ba:risé ngolukképé iyé.' ¹⁵ Édémpila bulu bím ba:ri ru:yido:pé gélennígge:la bím mokepaktó.

Odo angur ba:ridok ru:tumdé bulum kappar iyén? ¹⁶ Bí gíge:la aríg-inékídí:dém mokkeyé odokké angur ba:ridém sé:kai akoném bipagyé."

Édílo bulu édém tattoji, bulu luto, "Édémpé édílo:sin ipélagimang!"

¹⁷ Jisubí bulum kangge:la tauto, "Émpémílo sé: adla lé:namsok légi:dé okkon?

'Oko ílí:dém okum-monékídí:dé ager kamang émna típakkaji éddar tígodlíkpo:nam^z ílí:pé ikang.

¹⁸ Édé ílí:do ogabné appíngéi omíg osígyé, odokké édé sé:kom ogabyéji bím pita:pé imodanyé."

Migomém Séur Bipénamdé Taunam

(Moti 22.15-22; Mark 12.13-17)

¹⁹ Luro luyírnékídí:dé:lang abíné miríkídí:dé odo ayírardo bím sogappé mé:la lambéko magoto, kapila:né bulu kinto édé luyisula lunamdé bulumrung lunatag émna. Émpige:la bulu taní:kídí:dém pésodaggai. ²⁰ Bulu bím kéra:lokké ka:bomna du:to odokké ango:la du:dopé taní:yém mélíkto, sé:kobulu arolok-du:né taní:yémpé bík lédulo gímínto. Bulu Jisuké agomdok lumurnamko sogabge:la bím amo:ru:tumlogla: ilang-gílangka:nélok alaglo tolíkpé émna.

²¹ Édémpila bulu bím tauto, "Luyír-abu, ngolu kindag no arrom ludag odokké édém luyírsindag, odokké no sé:kaimé anguru:pé kényamang, émpige:la Ru:néké lambédém arodok lédílo luyírdag.

²² Su:pag ngolum lukítei ngolu Kaisarmé murkongém bipadoyé bipama:yé?"

^z**20.17** Mising okumlok gaikuntadémpé édé ílí:dé idag okodé appí:dém jo:rala du:dag

Roman anír-murkong (20.24)

²³ Bí buluk asindém kangkurge:la bulum luto, ²⁴ "Ngom Ruman-murkong-apirko léngkankí. Sék moimangéla: abígém sok tayé:so bíktang? "

Bulu lulatsutoku, "Migom Kaisarké."

²⁵ Bí bulum luto, "Émpémílo Kaisarmé bitopén, okodé Kaisarkén édém Kaisarmé bilang, odokké okodé Ru:nékén édém Ru:némé bilang."

²⁶ Odo tani:kanggapé bulu bík lunam agom tayé:do okkomsin adgabla:tomang, édémpila bík lulatsukunamdém tadla tadngaksula bulu aso:pé dungkang.

Sikolokké Lékod-Turkunam Tayé:dok Taunam

(Moti 22.23-33; Mark 12.18-27)

²⁷ Sodduki ékké sé:kobulu lékod-turkunam kamang émdagji, Jisukodo:pé gíla tauto. ²⁸ Bulu luto, "Luyír-abu, Musi:bí ngolukképé adla lé:bitag, tani:kolok bíroko ommang kama:pé né:dém tumbopé sinomílo, tani:dé tumbodém mida:moge:la bík bírodokképé

20.27 Ager 23.8

ommangém obipé lagiyé.²⁹ Su:pag bírrang kínítko dungngai, obopo:lumdé yamné:ko la:to, émpige:la ommang kama:pé sikang.³⁰ Bík lédíkédé tumbodém mida:moto odokké bí:sin sikang,³¹ odokké bík lédídokkédé bím yamné:pé la:to; odokké édémí:pé kíniddé ommangé kama:pé singapkang.³² Léddarpé, né:dé:sin sikang.³³ Su:pag, lékod-turdokudodo bí sék né:pé iyékun? Kapila:né bírrang kíniddéi bím yamné:pé langka."

³⁴ Jisubí bulum lulatsutoku, "Sé: ayírsok taniyé midangém modag odokké amilo bidag.³⁵ Émpige:la sé:kobulum édém a:péné ayírdo gíanan odokké sikodokké lékod-turkunan arré kadag émna saptuji, bulu midangémsin momang odokké amilo:sin bimang.³⁶ Odokké bulu lékoda silangkuma:bo; kapila:né bulu tayéng-ya:me kísadag. Bulu lékod-turkunammé bulu Ru:néké ommangé.³⁷ Émpige:la su:pag sinné turkunam do:yí:do, édém Musi:bí édílo mí:mené ísí:dok do:yí:dém atka:ji odo léngkanbitag. Abraamké, Isakké, odokké Jakubké sinam bojérungko lédupé Ru:nébí Abraamké, Isakké odokké Jakubké Ru:né émna lukanbito.³⁸ Bí turnélok Ru:né, sinélok Ru:némang, kapila:né bíkkolo appíngé turra dung."

³⁹ Luro luyírné ékké luto, "Luyír-abuno, aipé lutoda!"⁴⁰ Odokké sé:kosin lékoda bím o:kaiko tadnan angé katomang.

Kiristobí Sék Ao:on

(Moti 22.41-46; Mark 12.35-37)

⁴¹ Odo Jisubí bulum luto, "Édé kapé bulu Kiristobí migom Debidké ao: émna lukan?⁴² Kapéné Debidbí aí:déi Ni:tom Potindo lutag, 'Ru:né Jiuabí ngok Ru:tummé luto:

Ngok lagbíkpé tetto,

⁴³ édílo:pé ngo nok mirukídí:dém nok lépobok samtakpé imoma:yéji.'

⁴⁴ Debidbí bí Ru:tum émka; édémpimílo bí kapé Debidké ao:pé ilayén?"

Luro Luyírnékídí:dok Kekonpé Ansudopé Lupang

(Moti 23.1-36; Mark 12.38-40)

⁴⁵ Édílo tani:appí:dé tadla dungngan, Jisubí bíkkol luyírsunékídí:dém luto,⁴⁶ "Luro luyírnékídí:dém totsulang. Bulu pari kadopé gége:la gígolí:dag odokké réko-kokolo amme bulum kumríksutei émna mé:dag odokké murong-okumlo aiyapagné tetkolo tedlí:dag odokké doko-tíngokolo ménggésuko tani:lok tetkolo tedla dolí:dag."⁴⁷ Bulu tumbo-né:ngkídí:dém mokagdag

odokké amme tadyépé émna arai araipé kumdag. Édémpila bulum kínggí:yapé mokemomarém biyé."

Tumbo-Né:dok Séur Binam

(Mark 12.41-44)

21 ¹ Jisubí nge:sanammé mirémné taniyé kumli:dok murko-kumsudo buluk séurém lígdopé ka:to. ² Odokké opanné tumbo-né:ngkoné du:onangko odo lígdopésin bí ka:to. ³ Odo bí luto, "Ngo nolum arodém lubidung, sé: opanné tumbo-né:sé: appíngkémyang bojéya:ngko líkto. ⁴ Kapéné sé: tani appí:sé buluk bojéru:ngko kakodok lígdung, émpige:la sé: né:sé bík opanpankurakkodok bíkké okko du:ji édé appí:dém líkto."

Kumli:dém Momígnamdém Lunonam

(Moti 24.1-2; Mark 13.1-2)

⁵ Jisukkol luyírsuné ékké kumli:dém éddík kangkanné ílíngkila: Ru:némé binam tosagnam amankídí:dokki tíbu:la lé:tang édém luposula du:namdém tatpa:la Jisubí luto. ⁶ "Nolu su:pag okkom ka:begdu:ji, édílo ayírdé a:yéji; odo appí:sém érpagamlígyé, ílíng apíkolok tayé:lo ílíng apíko du:ma:yé."

Mé:díréla: Ipusire

(Moti 24.3-14; Mark 3.3-13)

⁷ Odo bulu bím tauto, "Luyír-abu, édílo édémpé iyén, odokké édémpé ikandu:bo émnamdok kanggoddé kapé iyén?"

⁸ Bí lulatsutoku, "Amme nolum yadla:ma:dopé, ansuka:sula du:lang. Kapila:né bojéru:ngkoné ngok aminno gíla lusuyé, 'Ngou:íng bí, odokké 'ayírdé aninka:bo.' Émpige:la buluk lédulo gímínyok. ⁹ Édílo nolu mimag monamémna: migom kekonpé urradnammém tadbegyéji, odo pésoyok. Édémbulumpé ipopa:yé, émgom édé itér ayírdé:mang."

¹⁰ Odo bí bulum luto, "Tani:opíné tani:opínnok kekonpé, odokké migomdokko migomdokolok kekonpé dagrobyé. ¹¹ Botténé taromotoné tonyé, mongké mongkélo angka:léla: sile:é a:yé; odokké do:mírto míryadgépé pésokannaméla: bangkí bangkíné kanggodém ka:begyé. ¹² Émpige:la édémpé imango:dapé bulu nolum alagém laglígge:la ipusire:yé; murong-okumlo:la: makana:lo tumyé, odokké ngok amin léga:pé nolum migomlo:péla: amo:ru:tumkídí:do:pé soa:bomyé. ¹³ Nolu bulum lukansubila:nan lambéko pa:nam légangé édémpé iyé. ¹⁴ Émpige:la kapé lurasyan émna noluk asinbo mé:no:la mé:dírra du:yok. ¹⁵ Kapéné ngo nolum

lupénamkídí:dém luyírbiyé odokké mé:jo:namém biyé odo noluk miru a:kosin nolum lurasin lama:yé, lukepsin la:ma:yé.¹⁶ Nolum ané-abbo, bírrangé, ope-négíngé odokké ajonésin yadyé, odokké bulu nolukkolok akkem mokemoyé.¹⁷ Ngok léga:pé takam taniyé nolum tayumyé.¹⁸ Émgom noluk tukkudok dumíd asongkosin orima:yé.¹⁹ Noluk oijosula du:namdochki nolu aíké turnamém pa:yé.

Jerusalemmé Momígnamdé

(Moti 24.15-21; Mark 13.14-19)

²⁰ Édílo nolu Jerusalem nogordém armiye du:yedla du:dopé ka:yéji, odo nolu kinyé nogordém momígnam ayíré píngangka:bo émna. ²¹ Odo sé:kobulu Judiado du:ji bulu di:tékídí:do:pé dukpítsulang, nogordok du:nékídí:dé gílenyok odokké ru:yidok du:nékídí:dé nogordo:pé gíayokuk. ²² Kapéné édé mokemoramnan ayíré okkom adla lé:tang édé appí:dém ilet-gílednan ayíré. ²³ Amírrrokala du:néla: anyuksunna du:né anékídí:dokképé édé longékídí:dé éddíko pésokanyéji! Kapéné mo:písok tayé:so kínggí:né ngasodé a:yé, odokké tani:lok tayé:lo Ru:néké kínggí:né aglíngé a:yé. ²⁴ Bulu yoksalo siyé odokké kangkíma:nam mimong appí:lo:pé bulum yébomyéku. Odokké édílo:pé buluk ayírdé gíngabma:yéji odolo:pé Jerusalemmé Jiudiman taniyé buluk alé kéigbo sammígyé.

Tani:ké Ao:ké Gíkunam

(Moti 24.29-31; Mark 13.24-27)

²⁵ Odo do:nyito, po:loto odokké takarro kangkíma:nam kanggodém ka:begyé. Mo:píso tani réngamé mé:díryé, kapila:né bulu ga:nélogla: seseralok ngomnamém tadla pésoyé. ²⁶ Mo:píso okko kapika:ji émna taniyé pésola yallo kamapé ingabyé, kapila:né do:mírtok du:nékídí:dém éngunmoyé. ²⁷ Odo Tani:ké Ao:mé mukka:lo tornamki odokké kínggí:né unjíglo gídokupé bulu ka:begyé. ²⁸ Édílo sémbulum irobyéji, daksa:la ka:lang, kapila:né nolum moturkunamdé kéra:pé píngangka:bo."

Tajíg Ísi:dok Kinpénam Agom

(Moti 24.32-35; Mark 13.28-31)

²⁹ Odo Jisubí bulum luyisula lunamko lubito: "Tajíg amídémna: akon amíngkídí:dém kangkítok. ³⁰ Édílo buluk anné nginnédokuji, nolu noluk aíe ka:beksula: kindag díiyé anindu:bo émna.

³¹ Édémí:pé, édílo nolu édémbulum inamdém ka:begyéji, odo nolu kinnang Ru:nék migomdokodé aninka:bo émna.

³² Ngo nolum arodém lubidung, édílo:pé sémbulum ido:pé ka:beksuma:yéji, odolo:pé sé: taní opésé: siporu:ma:yé.

³³ Do:mírté:lang mo:písé yogyépé, émpige:la ngok agomé édílo:sin yogma:yé.

Ansuka:supé Lagidag

³⁴ Ansulang, émmamílo noluk asiné turnam léga:pé mé:la, tíngur dongursula odokké turnam légangé mé:dírra tébégbatsu:péké odokké édé longédé noluk kéra:pé bagémpé a:la nolum ketelep kísapé togappéké. ³⁵ Kapila:né mo:písok du:né appíngké tayé:loi édé ayírdé a:yé. ³⁶ Émpige:la édé a:péné ngasoddokké gípítulanan tornam kanam léga:pé odokké Tani:ké Ao:ké kangga:lo dakkansunan arré kadopé, lo:dísém ansuka:sula kumyartíla du:lang."

³⁷ Jisubí kumli:do lo:dém luyírbidagai, odokké yummém bí Olib adido duyupsu:colo gídagai. ³⁸ Odokké ro:rokompé taní:kídí:dé bík agom tatkolo kumli:do:pé gídagai.

Jisumé Mokepé Émna Ru:sunam

(Moti 26.1-5; Mark 14.1-2; Jon 11.45-53)

22 ¹Odo kar lígma:pé pitang donam gí:dí^a okodém Gíbo:la donam gí:dí^b émdoji édé píngadungngaboi. ²Abíné miríkídí:dé:la: luro luyírnékídí:dé Jisumé kapé mokelayén émna lambéko magoto, émgom bulu tani:kídí:dém pésodaggai.

Juda:bí Miru Alaglo Jisumé Tolíkpé Émna Togésunam

(Moti 26.14-16; Mark 14.10-11)

³ Odo yí:la:nyídok Judaskolo, sé:kom Iskortia émdon, Ui:bí durangkang. ⁴ Édémpila Judasbí abíné mirí odokké kumli:dém kangabné opisarkídí:do:pé gíla ru:suto bí Jisumé sogabla kapé buluk alaglo biyéji. ⁵ Bulu mé:yumsula bím murkongém bipé émto. ⁶ Édémpila Judasbí togésuto odokké taniyé rongngamdodo bí Jisumé sogaboge:la buluk alaglo tolíkpé émna lambéko magola du:to.

Jisubí Gíbo:la-donam Gí:dí:do:pé Moninsunam

(Moti 26.17-25; Mark 14.12-21; Jon 13.21-30)

⁷ Kar lígma:pé pitang donam longédé, oko longédo gíbo:la-donamdok mer-ao:dém palígdoji édé pínganammé, ⁸ Jisubí Jonméla: Pitormé, sémpé lula mélíkto, "Nolu gíkang odokké ngoluk léga:pé Gíbo:la-donamdok donam-tí:namdém moninsuno:ta."

⁹ Bulu tauto, "No okolo ngolum édém moninsunodopé mé:dang?"

¹⁰ Bí lulatsutoku, "Kangkí, nolu nogordo:pé gíá:dodo, asi ki:língko^c jo:bomkuné tani:ko ríksu:yé. Bík gíangkoku okumdo:pé nolu gímínnang, ¹¹ odokké okum-ru:tumdém lulang, 'Luyír-abubí lulíktag: Ngo ngokkol luyírsunékídí:dok lédílo Gíbo:la-donamdok donam-tí:namdém dojonsupéko mibo dungko soyardé okolon?'

¹² Odo bí nolum tayéngké-mo:ola:to botténé soyarko léngkanbiyé, okodém lé:no:bituji, nolu odo moninsulang."

^a**22.1** Jiudilok gí:dé, Gíbo:la-donam gí:dí:dok lédupé kínít longékopé donam gí:dé, sém lekeke Ibiri taniyé Ijiptbokké gílenkunamdém mé:pangkunamé, karkamapé pitangém donamé bík amindé odokké lenkang (Gílen 12.14-20). Nisan po:lodok 15th dokké 22 do:pé sé:gí:dísém dodag

^b**22.1** Jiudi tani:lok gí:dé, 14 longédoch Nisan Po:lo, Ijiptbokké pagbopé ila dungkodokké gílenkunamdém mé:panam gí:dé,

^c**22.10** Odo ayírdo Jiudi milbongé assém ki:lí:lo tomang, sidé anguru:né o:kaiko léngkanam léga:pé Jisubí sémpé lulíkto

¹³ Bulu gíla Jisubí bulum lunamardémpé appí:dém pa:to. Édémpila bulu Gíbo:la-donamdok donamdém moninsuto.

Ru:tumké Dobonam

(Moti 26.26-30; Mark 14.22-26; 1 Kor 11.23-25)

¹⁴ Édilo ayírdé angka:ji, Jisubí:la: mélígnamkídí:dé doko tebuldo nírasula tetto. ¹⁵ Odokké bí bulum luto, "Ngo simango:dapé sé: Gíbo:la-donam gí:dí:sok donamsém noluk lédílo dojonsupé émna airu:pé mé:yarra dungngai. ¹⁶ Odokké ngo nolum lubidung, "Édilo:pé Ru:nék migomdokodo sok agerdém ilet-gíledma:yeji odolo:pé ngo lékoda sém dopongkuma:bo."

¹⁷ Odokké bí batí:ko tísato, odokké édilo bí aipai bitoji odo luto, "Sém langge:la noluk ara:lo orpansuto. ¹⁸ Ngo nolum lubidung édilo:pé Ru:nék migomdokodé a:ma:yéji odolo:pé ngo lékoda sé:tí:namsém tí:ma:yé."

¹⁹ Odokké bí pitangko la:sato, aipai bige:la édém pentuto, odokké édém bulum bito. Odok lédupé sémpé luto, "Sé: ngok adiné okodém noluk léga:pé bituji; ngom mé:pa:la du:nam léga:pé sém iyartílang." ²⁰ Édémí:pé, donam lédupé, bí batí:dém tísangge:la luto, 'Sé: batí:sé ngok í:lok anupé luségnamdé, okodém noluk léga:pé bidlenbiduji.

²¹ Émpige:la kangkítok, ngom yadla-kopagpénédok alagdé:sin ngok lédílo sé: doko tebul tayé:sé dung. ²² Tani:ké Ao:mé ru:lígnamdémpai iye-gíyé, émpige:la mé:dírré édé tani:do:pé sé:kobí bím yadla-kopagyéji."

²³ Buluk ara:dok édémpé ipéné tani:dé sé:kobín émna bulu akoné akoném buluk ara:do taurobmínsuto.

Bottéya:nédok Tayé:lo Lumínsunam

²⁴ Sé:karmé bottéya:né émna ménggésuyéji odok tayé:lo buluk ara:do lumínsunamko lenkang. ²⁵ Jisubí bulum luto, "Sé: mo:píso migomkídí:dé:lang ilang-gílangkané tani:kídí:dé buluk tani:kídí:dok tayé:lo ru:tumpé idag; émpige:la bulu bulum ka:dumsudo émna lusudag. ²⁶ Émpige:la nolu bulukkémpé iyok. Noluk ara:lok bottarya:nédé aiji:yarya:né kísapé ilangka, odokké igur-gígurnébí pagbo kísapé ager gerrang. ²⁷ Sé:kobín botténédén, tebuldok tednédé:yé, orra du:nédén? Édé tebuldok tedla du:nédéma:lang? Émgom ngo noluk lédílo ager-gerné kísapé dung.

²⁸ Nolu édébulu sé:ko ngok ngasod ayír appí:do ngok lédílo du:mínna dun. ²⁹ Ngok Abubí ngom migomdoko a:ko binam kísapé, ngo:sin nolum migomdokoko bidung, ³⁰ édémpila nolu ngok migomdokodo ngok tebuldo domín-tí:mínyé, odokké migom-tetkokídí:do tedla Israeldok yí:la:nyí opíndém kébangém ba:yépé.

Pitorké Lupaksunamdé Jisubí Luno:bito

(Moti 26.31-35; Mark 14.27-31; Jon 13.36-38)

³¹ Simonéí, Simona, kangkítok, Ui:bí nolum bíkképé imolí:dung, odo bí nolum a:mém rengkampé re:yé. ³² Émpige:la nok mé:jíksunamdé yogmado:pé, ngo nok léga:pé kumbika. Odokké no méngkutsulangkula nok ajonkídí:dém kínggí:molangku."

³³ Odo Pitorbí lulatsutoku, "Ru:tuma, ngo nok lédílo makana:lo:péla: sikolo:pé gímínpé lenna dung."

³⁴ Jisubí lulatsuto, "Ngo nom lubidung, Pitora, siyum porogé kogmango:dapé, no ngom kinmang émna léumkopé lupaksuyé."

Murkong Payég, Sogén odokké Yoksa

³⁵ Odo Jisubí bulum tauto, "Édílo ngo nolum murkong payég, sogén odokké létaggém bilígma:pé mélíkkaji, odo nolukké o:kai pí:ramkanei?"

Bulu lulatsuto, "Ma, okkosin pí:ramangngai."

³⁶ Bí bulum luto, "Émpige:la su:pag nolukké murkong payégé du:mílo, édém bomnang, odokké sogénkosin du:mílo bomtélang; odokké nolukké yoksé kama:mílo, noluk gétémnam galugdém kopagge:la asongko rélang^d. ³⁷ Kapila:né okkom adla lé:tu:ji: 'Odokké bím imurnékídí:dok lédílo sapté:to, odokké ngo nolum lubidung, sé: ngokkolo ilet-gíledyé.' Arro, okkom ngok léga:lo adla lé:tu:ji édém ilet-gílednan ayírdé píngangí:ka:bo."

³⁸ Luyírsunékídí:dé luto, "Ru:tuma kangkító, sé: yoksa so:nyiko dung."

Bí lulatsuto, "Édé pí:dagbo."

Olib Adi:do Jisuké Kumnam

(Moti 26.36-46; Mark 14.32-42)

³⁹ Lo:dí:sém gíyarra du:namí:démpé Jisubí Olib adito:pé gísangkang, odokké luyírsunékídí:dé bík lédílo gímínto. ⁴⁰ Odo:pé gípíngge:la, bí bulum luto, "Anka:lo opaglema:dopé nolu kumnang."

⁴¹ Ílíng apíko érpíng kíramkopé bulukkolokké bí gíyodo:ula lébítumna kumto, ⁴² "Abu, no mé:dumílo sé: du:gdopénam batí:sém ngokkolokké langértei, émgom ngok méngkampémang, nok méngkampépag ipé lagidag." ⁴³ Tayéng-amo:tokké tayéng-ya:me ko bím dakkansuge:la bím kínggí:moto. ⁴⁴ Asiné rébugédopé kila bí kínggí:ya:pé kumto, odokké bík angkiré í:yempé abug abukpé amo:bo:pé díletkang.

⁴⁵ Édílo bí kumkodokké darobla luyírsunékídí:do:pé gílattokuji, bulum mé:dír-mé:sola yubngaksu:la du:dopé pa:to. ⁴⁶ Bí bulum tauto, "Kapila nolu yubngasula dun? Darobge:la kumto odopag nolu anka:lo opagledma:yé."

Jisumé Sogabnam

(Moti 26.47-56; Mark 14.43-50; Jon 18.3-11)

⁴⁷ Bík agom lula du:dí:do bojéko taniyé gía:do; yí:la:nyírok a:ko sé:kom Judas émtang bí bulum gígébo:la gído. Bí Jisumé dosukpé émna bík kéra:pé gíangkang, ⁴⁸ émpige:la Jisubí bím tauto, "Judas, Tani:ké Ao:mé no dosugnamki yadla-kopagdun?"

⁴⁹ Odo okko kapidu:ji édém édílo Jisuké gíjonkídí:dé ka:toji, bulu luto, "Ru:tuma, ngolu ngoluk yoksaki pabompei?" ⁵⁰ Odokké buluk ara:dok a:ko abíngaryan mirídok pagbodok lagbíkké yeru:dém papagbito.

^d**22.36** Bojé:ko taniyé buluk kekonpé dagrobnammé su:pag bulu aíé dosutí:supéla: morasupé inamé Jisubí sémpé luto.

⁵¹ Émpige:la Jisubí lulatsuto, "Lékoda sémpé iyok!" Odokké bí tani:dok yeru:dém gakkibige:la aimotoku.

⁵² Odo Jisubí abíné miríkídí:dém, kumli:dém kangabnékídí:dok opisarkídí:dém, odokké midumkídí:dém sé:kobulu bím mala gidoji bulum luto, "Ngo rodgonéi, nolu yoksém tukuném alaglo bomna ngokkosó:pé gídun? ⁵³ Ngo noluk lédílo lo:déméi kumli lotta:do du:míndungai, émgom nolu ngom alakko laglíkkítoma. Émpige:la sé:noluk ayíréla: Uí: sé:kobí kémo:do ru:tumpé iladun."

Pitorbí Jisumé Lupaksunam

(Moti 26.57-58; 69-75; Mark 14.53-54; Jon 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Odo bulu bím sogabge:la abíngaryan mirídok okumdo:pé gíbotoku. Pitorbí mo:téngo:upé gímínto. ⁵⁵ Émpige:la édílo bulu ké:ba:bangko lotta:dok pongkogdo umí parra lékkopé tedla amsuton, Pitorbí buluk lédílo amsumínto. ⁵⁶ Bík tedla umí amsula du:namdém pagnékoné umídok pía:do bím ka:to. Bí bím ka:mila kangge:la luto, "Sé:tani:sé bík lédílo dungngai."

⁵⁷ Émpige:la bí édém lupaksuto. Bí luto, "Ko:nénga, ngo bím kinmang."

⁵⁸ Odok ajiouko léddo:upé sé:kai akonkoné bím kangge:la luto, "No:sin bulukkolok a:ko."

Pitorbí lulatsutoku, "Ngo:mangkéí amino!"

⁵⁹ Odok asudo:uko lédupé tani:ko aro-aropé kindanna luto, "Aroru:pé sé: amisé bík lédílo dungngai, kapila:né bí Galili tani:ko."

⁶⁰ Pitorbí lulatsutoku, "Ai amiya, no okkoméi ludusong édém ngo kinmangkéí!"

Bík lula du:dardo, porogé kokkang. ⁶¹ Ru:tumbí ngelatsula Pitormé ka:namé. "Siyum porogé kogmango:dapé, no ngom léumko lupaksuyé." Odo Pitorbí Ru:tumké bím lunam agomdém mé:pa:toku.

⁶² Odokké bí ru:yipé gílenña asinang kigosudopé kapto.

Jisumé Lurege:la Dí:nam

(Moti 26.67-68; Mark 14.65)

⁶³ Jisumé kanggabla du:né tani:kídí:dé bím lurege:la dí:bomkang.

⁶⁴ Bulu bík amigém yengkabge:la, bím díngge:la, tadmo tadmola tauto, "Lukíto sé:ko nom dí:ton?" ⁶⁵ Odokké bulu bím bojérup:ngko aimasí:maném anyisudopé luto.

Jisumé Kéba:ba:nam

(Moti 26.59-66; Mark 14.55-64; Jon 18.19-24)

⁶⁶ Píangé pínámé, abíné miríkídí:dé, luro luyírnékídí:dé:la midumkídí:dé lékkopé gíkumsuto, odokké Jisumé buluk kéba:do:pé gíabodo. ⁶⁷ Bulu luto, "No Kiristo bí:mílo, ngolum lutei."

Jisubí lulatsuto, "Ngo nolum lubimílo:sin, nolu ngom méngkésuma:yé, ⁶⁸ odokké ngo nolum o:kai taumílo, nolu lulatsukumang. ⁶⁹ Émpige:la su:pakkolokké Tani:ké Ao:bí kínggí:taríné Ru:néké lagbík alagdo tedyé."

⁷⁰ Bulu appíngé bím tauto, "Émpémílo no:ii Ru:néké Ao:dén?"

Bí lulatsutoku, "Arro noluk lunamdé, Ngo:íng bí."

⁷¹ Odo bulu luto, "Ngolum sémyang oko lukanbinamém lagiya:dang? Ngolu bík aíké nappa:dok lunamém édém tatsudung."

Jisumé Pilatkodo:pé Gíbonam

(Moti 27.1-2,11-14; Mark 15.1-5; Jon 18.28-38)

23 ¹Kéba:do:pé gíkumsuné appí:dé odo dagrobge:la bím Ruman amo:ru:tum Pilatkodo:pé gíbokang. ²Odo bulu bím Iujémropto, "Sé: tani:sém ngoluk réngamsém gíyodbodopé ngolu pa:to. Bí Ruman migom Kaisarmésin murkongém bimado:pé lutumdag odokké bí Kiristo, migombí émsudag."

³ Édémpila Pilatbí Jisumé tauto, "No Jiudikídí:dok migomdé:yé?" Jisubí lulatsutoku, " Éí, nok lukamí:démpé."

⁴ Odo Pilatbí abíné miríkídí:démna: gíkumsunékídí:dém lubito, "Sé: tani:sok kébangko bangkanané imur okkomsin ngo pa:mang."

⁵ Émpige:la bulu luyartíto, "Judia:dok tani:appi:dém bí bík luyírnamki lu:urramlíktag. Bí Galili:do lu:urpo:to odokké olakké so:pé lu:urkolo gídung."

Jisumé Erodkodo:pé Mélíkto

⁶ Édém tatpa:sula Pilatbí tauto, "Sé: tani:sé Galili:dokkei? ⁷ Jisubí Erodké migomdoko amo:dokké émna édílo bí kintoji, bí bím Erodkodo:pé mélíkto, kapéné Erodbí odo ayírdo Jerusalemdo dungngai. ⁸ Édílo Erodbí Jisumé ka:pa:suton, bí airu:pé mé:pokang. Kapéné bí édílailo:kkébo bím ka:lí:la dungngai. Kapila:né bí bík agerém tatílai dung odokké bíkkolok mé:píla:ma:nam agerko ka:pa:pé émna mé:to. ⁹ Édémpila Erodbí bím bojérungko tatpénammém tauto, émpige:la bí okkomsin lulasutomang. ¹⁰ Abíné miríkídí:dé:la luro luyírnékídí:dé odo dagla dungge:la bím kinggí:pé Iujémto. ¹¹ Odo Erodbí:la: bík maglíngkídí:dé bím yírka:to. Bulu bím migom-galugém molíggé:la Pilatkolo:pé méladlíktoku. ¹² Odo longédokké Erodbí:la: Pilatbí ajonpé ikang-émmamílo bínyi anyidé akon akonké miruai.

Jisumé Mokedopé Lugígnam

(Moti 27.15-26; Mark 15.6-15; Jon 18.39-19.16)

¹³ Pilatbí abíné miríkídí:dém, midumkídí:dém odokké tani:kídí:dém lékkopé gíkumsumoto, ¹⁴ odokké bulum luto, "Sé: tani:sém noluk tani:yém lu:urra gíyodboné tani:ko émna ngokkoso:pé gíbotag. Noluk kangga:lo ngo bím ankangka émpige:la noluk lukamdémpin okkomsin ngo bíkkolok pa:tomang. ¹⁵ Erodbí:sin okkomsin pa:tomang, édémpila bí bím ngolukkoso:pé méladlíktakku; édém nolusin ka:sula dung, sinam pa:nam léga:pé bí oko imurkosin imang. ¹⁶ Odok-léga:pé ngo bím dí:moge:la mélíkkupé."

¹⁸ Émpige:la bulu lékkopé jé:la luto, "Sé: tani:sém gípagbokang! Barabbasmé ngolum mélenníktein." ¹⁹ Barabbasmé nogordo migom-kekompé dagrobonam léga:péla: tani:mokenam léga:pé makana:lo tumna lé:tag.

²⁰ Jisumé mélenníkkupé mé:la, Pilatbí lékoda tani:kídí:dém kumna luto. ²¹ Émpige:la bulu jé:yartíkang, "Bím kuruslo píttok! kuruslo píttok!"

²² Léumnanékopé bí bulum luto: "Kapila? Oko imurém sé: tani:sé iton? Bím mokedopé ngo lulígnan oko imurémsin bíkkolok pa:mang. Odok-léga:pé ngo bím dí:moge:la mélíkkupé."

²³ Émpige:la bottépé jé:yarra bulu luyartíkang bím kurusdo píttorungka, odokké bulu jé:nggéisutomang. ²⁴ Édémpila Pilatbí buluk manamdém ibipé émna mé:sékto. ²⁵ Migom-kekompé dagrobnam léga:péla: tani:mokenam léga:pé makana:lo tumna lé:nam tani:dém bí mélenníktoku, sé:kom bulu kolangkula dungangan, odokké Jisumé buluk alaglo tolíkto.

Jisumé Kurusdo Pítkenam

(Moti 27.32-44 Mark 15.21-32; Jon 19.17-27)

²⁶ Bulu bím gílenbola gíla du:dodo, do:lu:lokké gílangkula du:né Sirinidok Simonmé sogapto, odokké bík tayé:do kurusdém jo:lígge:la bím Jisuké lédu-lédupé édém jo:bommoto.

²⁷ Bojérungko taniyé bík lédílo gímínto; buluk ara:do mimé ékké angkéng kíksula kabla bík lédulo gímíndo. ²⁸ Jisubí berratsuge:la bulum luto, "Jerusalemké omékídínga, ngok léga:pé kabyok, noluk aíké léga:péla: noluk ommangkídí:dok léga:pé kaptok. ²⁹ Kapéné ayírdé a:yé édílo bulu luyéji, 'Banjiné mimékídí:dé, ommang kama:né akikídí:dé:la édílo:sin anyuk sunkíma:né anyukkídí:dé ayang-pa:né!' ³⁰ Odo bulu dí:tékídí:dém luyé, "Ngoluk tayé:so oletei!" odokké adikídí:dém luyé, "Ngolum orumtei!" ³¹ Kapéné bulu le:né ísingémmei sémpé imílo, sanné ísingém kapé iyén?"

³² Kínggín-aiman tani:anyiko bík lédílo mokekolo bulu gílenboto. ³³ Édílo bulu Kulong émkodo:pé gípítoji, odo bulu bím édé kínggín-aiman tani:anyi:dok lédílo ako bík lagbíkpé odokké akondém bík lakképé kurusdo pítto. ³⁴ Odo Jisubí luto, ^e"Abu, bulum mé:yinsubilang, kapila:né bulu okkom iduji édém bulu kinmang."

Odokké bík génamkídí:dém bulu aminém kungge:la orpansuto. ³⁵ Tani:kídí:dé dagla ka:la du:dodo, mirokídí:dé bím yírka:to.

^e**23.34** Ake ake lekeke Girik potinkídí:do v 23-34 so pa:ponam agomkídí:dém pa:témang

Odokké bulu luto, "Bí ammem moturka; bí balennam Atér Ru:néké Kiristobímílo, sa: aíém motursukítok."

³⁶ Maglíngkídí:dé:sin gíge:la bím yirkato. Bulu bím marné apongém sunníge:la ³⁷ luto, "No Jiudikídí:sok migomdémílo, sa: aíé motursukítok."

³⁸ Bík tayé:do odo sémpé adnam lutatko dungngai: SIDÉ JIUDIKÍDÍ:DOK MIGOMDÉ.

³⁹ Písla lé:nam kínggín-aiman tanidok a:ko bím lureto: "No Kiristo bíma:nei? No aíé motursutok odokké ngolumsin moturtei!"

⁴⁰ Émpige:la akon kínggín-aimandé bím morídla luto, "Bík lédílo lékkoné sinam-pa:namsém pangela:sin no Ru:némé pésoma:nei?"

⁴¹ Sém ngonyim bígap tag, ngolu sinamsém pa:pa:do, émpige:la sé:tani:sé oko imurémsin imang." ⁴² Odo bí luto, "Jisu, édílo no nok migomdokodo:pé gíayekuji ngom mé:pa:lang."

⁴³ Jisubí bím lulatsuto, "Ngo nom arodém lubidung, siloké longéso no ngok lédílo témo:to du:mínyéku."

Jisuké Sinam

(Moti 27.45-56; Mark 15.33-41; Jon 19.28-30)

⁴⁴ Odo longé lo:tung ayírai, odokké mo:písok appí:lo kémojíjí:la yummayírdop dungkang, ⁴⁵ kapila:né do:nyidé kangasukang. Odokké kumli:do sorkomnam gayindé tagnyikopé serkekang.

⁴⁶ Odo Jisubí bottéru:pé jé:la luto, "Abu, nok alaglo ngok yalosém tolígdung." Édílo bí édémpé lutoji, odo bí ngatérsukang.

⁴⁷ Língko opisardé, okko kapikaji édém ka:pasuge:la Ru:némé luyitsula luto, "Aroru:pé bí arolok-du:né tanikai."

⁴⁸ Édém kangkolo sé:kobulu gítoji, bulu appí:dé édé agerdém ka:pasuge:la buluk angkéngém kíksuge:la okumpé gílatkangku.

⁴⁹ Émpige:la sé:kobulu bím kindaga:ji, odok ara:do Galilidokké gímínné mimékídí:dé, mo:téngo:upé dagla édémbulum ka:la du:to.

Jisumé Yusí:nam

(Moti 27.57-61; Mark 15.42-47; Jon 19.38-42)

⁵⁰ Odo Jusep émnam taniko dungngai, sé:ko Jiudi-kéba:lok kébang ajonkai, bí ainékola: arolok-du:né tanikai, ⁵¹ sé:kobí buluk ru:ségnamdémna: inam agerdém tolígmangngai. Bí Judiadok Arimotia taondokkai odokké bí Ru:nék migomdokodém toya:la dungngai. ⁵² Bí Pilatkodo:pé gíla Jisuké simadém kotoku. ⁵³ Odo bí simadém layi:gekula asong-onno gayinki yetto odokké torné-ílí:lo

pakurra lé:nam agokolo lé:to, okodo simangém léngkímangngai.^f
⁵⁴ Édé moninsunam^g longgai, odokké Yoddo longédé:sin
 a:dungaboi.

⁵⁵ Galilidokké Jisuké lédílo gímínné mimékídí:dé Jusepké lédílo
 gímínna kapé bík sima:dém odo lé:tu:ji édém ka:to. ⁵⁶ Odok lédupé
 bulu okumpé gílangkula namponé yunsunammé moninsuto.

Yoddo longédo Lurodok lukampé bulu du:rasula du:to.

^f**23.53** Yoddo longélo simangém mépamang odok-léga:pé Jisuké sima:dém
 layilangkula bulu yusí:to

^g**23.54** Longkondo yoddí longépé inamé bulu moninsunodungai, édémpila yoddo
 longédémyang a:poné longédém moninsunam longé émdo.

Lékod-Turkunamdé

(Moti 28.1-10; Mark 16.1-8; Jon 20.1-10)

24 ¹Lo:níddok anggotpo:né longédo, ro:rokompé, mimékídí:dé buluk moninsula lé:nam nampon yonsunamkídí:dém bomna agodo:pé gíkang. ²Agodo:pé gíangkodém pérkabnan ílí:dém pérgagla lé:dopé bulu ka:to, ³émpige:la édílo bulu ara:do:pé gía:toji, bulu Ru:tum Jisuké sima:dém pa:tomang. ⁴Édílo bulu édém méngaksula dungngan, kampotitiné galug géné tani anyiko bagémpé buluk kéra:do dakkansuto. ⁵Bulum pésola mimékídí:dé amo:bo:pé pogbumkang, émpige:la tani:kídí:dé bulum luto, "Kapila nolu turnédém sinekídí:sok ara:lo magodun? ⁶Bí sido kamang; Ru:nébí bím turmotoku! Édílo bí Galili:do noluk lédílo dungngan; odo bí nolum okko émka:ji, édém mé:pangkítok: ⁷'Tani:ké Ao:mé kurusdo pítkedopé imurné tani:kídí:dok alaglo tolígyé, odokké loumné longédo bí turyéku.' "

⁸Odo bulu bík lunam agomkídí:dém mé:pa:toku. ⁹Agodokké gílangkula édé appí:dém bulu Yí:la:ngko luyírsunékídí:démna akon asagémsin lubitoku. ¹⁰Édébulu Magdoloni do:lu:dok Meri:bí, Juanabí, Jemské ané Meri:bí; odokké buluk lédílo gímmíné ake mimékídí:dé sé:kobulu mélígnamkídí:dém lubitoku. ¹¹Émpige:la bulu mimékídí:dém méngkésutomang, kapila:né buluk lubikunam agomkídí:dé émmumémpé idagai. ¹²Émgom, Pitorbí darobge:la aggolo:pé dukkang. Tungku:la ka:namé sima:dém yednan asong-onno gayindé aísu:ampé yetsumna dung, okko kapikan émna bí aíe méngaksula odokké gílen toku.

Emaspé Gínam

(Mark 16.12-13)

¹³Odokké odo longí:do bulukkolok anyiko Jerusalemdokké kínít mailkopé moténgko Emas émnam do:lu:do:pé gíla dungngai.

¹⁴Bínyí anyidé Jerusalemdo oko okko kapé iladu:ji édémíng luposula gíla dungngai. ¹⁵Bínyi anyidé édémí:bulum luposula taumínsula du:dodo, Jisubí aídé odo:pé gía:la bínyikkolo lékkopé gímínto; ¹⁶bínyi bím ka:to, émpige:la bínyi bím kangkintomang.

¹⁷Bí bínyim tauto, "Nolu gítung gítu:la okom kíbosudun?"

Bínyim mé:dírra dagrasudo:pé ka:to. ¹⁸Bínyikkodok Kiliopas émnam tani:dé bím tauto, "Jerusalemso:pé gíné mibokídí:dok ara:do no atéro:dé:yé sé:ko sido símsíro okko kapila dun édém kinma:nédé?"

¹⁹Bí tauto, "Okko kapidun?"

Bulu bím lulatsuto, "Najaretdok Jisuké do:yi:dé:na, sé:ko Ru:nékela: appíng tani:ké kangga:lo agomlo:la: agerro kínggí:né lungor-lunékai." ²⁰ Abíné miríkídí:dé:la ngoluk migomkídí:dé bím mokedopé tolíkto, odokké bulu bím kurusdo pítketo; ²¹ émpige:la sé:kobí Israel tani:yém buluk mirulok alaglokké répidyékuji, édé bí émna ngolu mé:la dungngai. Odokké éddomang odok appí:dok tayé:pé sé: do:yi:sé konnoké longédo:bo ikangai. ²² Odok tayé:lo, ngoluk mimé ékké ngolum méngkaksumoto. Bulu sí:ro ro:rokompé agodo:pé gíka ²³ émpige:la bík sima:dém odo pa:tomang. Bulu gílangkula ngolum lubitag, bulu tayéng-ya:me:ém ka:to, sé:ko Jisubí turkangku émna lubito. ²⁴ Édémpila ngoluk ajonékké agodo:pé gíla ka:namé mimékídí:dok lukamí:démpé bulu bím odo ka:bektomang."

²⁵ Jisubí bínyim luto, "Nolu, makkornéla: asin tébégné tani:kídínga, kapila nolu lungor-lunékídí:dok lunam appí:dém méngkésutomang! ²⁶ Kiristobí sémbulumpin du:gém doge:la bík unjíkkodo:pé gíapénammangnganei? ²⁷ Odokké bí Musi:kodokké lua:bomna takam lungor-lunékídí:démna: Ru:nék-gomugdo bík légangé okkom adla lé:tang édémbulum bulum lusarbito.

²⁸ Bínyik gíko do:lu:do:pé gípínammé, Jisubí gíbadla gípénémpé séumoto. ²⁹ Émpige:la bínyi bím kekerépé goksuto, "Ngoluk lédílo du:laboi, kapila:né yummayírka:bo." Édémpila bí bínyik lédílo du:mínnam léga:pé gíamínkang. ³⁰ Édílo bí bínyik lédílo doko tebuldo tetton, bí pitangko la:sangge:la aipai bige:la édém pentuto odokké bulum bito. ³¹ Odo bínyik amigé darra bínyi bím kangkinto, odo bí odokké yokkang. ³² Bínyi akoné akoném luposuto, "Lambédo gíla du:dodo bí édílo ngoyik lédílo luposuton odokké Ru:nék-gomugdok agomém lusarbiton, odo ngoyik asiné airu:pé mé:pomanggalang?"

³³ Odo bínyi darobla oddung Jerusalempé gílattoku. Odo bínyi Yí:langkodémna: buluk lédílo lékkopé gíkumsula du:nékídí:dém ríksuto ³⁴ odokké luto, "Édé arro! Ru:tumbí turkangku odokké Simonmé bí léngkansuto."

³⁵ Odokké gíla du:dodo lambédo okko kapikaji édémbulu, odokké édílo bí pita:dém pentutoji, odo kapé bím bínyi kangkintokuji édémbulum annyi:dé lubisutoku.

Jisubí Luyírsunékídí:dém Léngkansunam

(Moti 28.16-20; Mark 16.14-18; Jon 20.19-23; Ager 1.6-8)

³⁶ Édílo bulu édé agomí:dém lula dungangan, Jisubí aíé buluk kéra:do dakkansuge:la bulum luto, "Nolukkolo asin-ansíngé dungka:langka."

³⁷ Émpige:la bulu uiyém ka:to émna yallo gíla péssamkang. ³⁸ Bí bulum luto, "Kapila nolu pésodun, odokké kapila noluk asinkídí:dé mé:modun?" ³⁹ Ngok alé alaksém kangkítok. Sé: ngomín! Ngom gakkíge:la kangkítá; ui:lokké adin-amíréla: alongé kamang, kangkítá ngokké dung."

⁴⁰ Édém luge:la bí bík alagdémna: alédém bulum léngkanbito. ⁴¹ Bulu mé:píla:ma:pé mé:pobatsula su:pésin arro émna mé:mala, bí bulum tauto, "Nolukké o:kai dopénammé sidé kadunei?" ⁴² Odo bulu bím ba:nam ongo apirko bito, ⁴³ odokké bí édém la:ríksuge:la buluk ka:pí:ng doto.

⁴⁴ Odokké bí bulum luto, "Musi:ké Lurodo, lungor-lunékídí:dok adnamkídí:do odokké Ni:tom potinkídí:do ngok léga:pé oko okkom adla lé:tu:ji, édé appí:dé ilet-gíledru:pa:yé émna noluk lédílo du:dodoi, oko okkom ngo lukaji, ngok lunam agomdé sidé."

⁴⁵ Odo bí Ru:nék-gomugdok agomkídí:dém bulu kinnadopé buluk asinkídí:dém mogebito. ⁴⁶ Bí bulum lubito, "Sémpé sidé attak: Kiristobí du:gém doge:la loumné longédo sikodokké turyéku, ⁴⁷ odokké Jerusalemdokké lurobomna bík aminno takam réngamso méngkutsunamémna: imurém mé:yinsubinamém lugo:biyé. ⁴⁸ Nolu appíngéi sémbulum lukanbikunékídí:dé. ⁴⁹ Odokké kangkítok, ngok Abuké mélígbipé émna lusula lé:namdém ngo nolukkolo:pé mélígbipé; émpige:la tayé:tokké édílo:pé tornamém bima:yéji odolo:pé nolu nogordo toya:la du:polang."

Jisumé Tayéng-amo:pé Gísabokunam

(Mark 16.19-20; Ager 1.9-11)

⁵⁰ Édílo Jisubí bulum Betani émko do:lu:dok kéra:do:pé gíbotoji, odo bí bík alagém laksi:la bulum peyubito. ⁵¹ Édílo bí bulum peyubila dungngan, odo bím bulukolokké tayéng-amo:pé gísabokangku. ⁵² Odokké bulu bím tungala kumnam lédupé airu:pé mé:poménganna Jerusalempé gílattoku. ⁵³ Odokké bulu lo:dém kumli:do:pé gíyarra Ru:némé luyitsula kumyarto.